

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

16 снежня 2010 г.
ЧАЦВЕР
 № 246 (26854)
 Кошт 650 рублёў

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«ГРАМАДЗЯНАМ БЕЛАРУСІ НЕАБХОДНА ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ МАГЧЫМАСЦЬ СПАКОЙНА ПРАГАЛАСАВАЦЬ НА ВЫБАРАХ»

Няма ніякай неабходнасці падштурхоўваць людзей да датэрміновага галасавання. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўчора на нарадзе па пытаннях праводзімай у краіне прэзідэнцкай кампаніі і забеспячэння грамадскай бяспекі ў гэты перыяд.

«Другі дзень як пачалося галасаванне на выбарах Прэзідэнта краіны. Я запрасіў вас для таго, каб адказныя асобы змаглі мне далажыць аб той сітуацыі, якая сёння існуе ў нашай дзяржаве. Як праходзяць гэтыя два дні, ці ўсюды забяспечаны парадак, доступ насельніцтва да ўчасткаў галасавання? Ці ўсюды нам удалося вырашыць тыя праблемы, якія былі пастаўлены перад урадам, перад вамі па арганізацыі працэсу выбараў», — звярнуўся кіраўнік дзяржавы да ўдзельнікаў нарады.

Аляксандр Лукашэнка таксама зрабіў заявы ў сувязі з інфармацыйнымі ўкідваннямі ў шэрагу апазіцыйных СМІ. «Я, вядома, далёкі ад таго, каб верыць усяму таму, што сёння пішуць, асабліва ў так званых апазіцыйных сродках масавай інфармацыі. Мы гэтага чакалі. Так, як мы чакалі, так яны і дзейнічаюць. Яны пачынаюць цяпер абвінавачваць кіраўнікоў прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый у тым, што яны націскаюць на народ і прымушаюць ісці датэрмінова галасаваць, — сказаў ён. — Яшчэ раз падкрэсліваю: гэта катэгорычна недапушчальна. Калі па нейкіх прычынах трэба, каб людзі прагаласавалі датэрмінова, па ініцыятыве кіраўнікоў прадпрыемстваў або яшчэ там па нейкіх прычынах, людзей трэба папрасіць, і апошняе слова — за людзьмі. Хочучы яны ісці датэрмінова галасаваць — няхай ідуць. Не хочучы — мы іх чакаем 19 снежня на ўчастках для галасавання. Няма ніякай неабходнасці сёння падштурхоўваць людзей да датэрміновага галасавання. Людзей трэба прасіць, каб яны абавязкова прагаласавалі. А калі — гэта іх права».

Звяртаючыся да кіраўніка рэспубліканскага штаба кандыдата ў прэзідэнты Аляксандра Радзюкова і члена штаба Віктара Шэймана, Аляксандр Лукашэнка папрасіў: «Разбярэцеся, калі ласка, у штабе. Звяжыцеся з Адміністрацыяй Прэзідэнта і ўдакладніце яшчэ раз, наколькі адпавядаюць рэчаіснасці тыя заявы (там няма фактаў) так званых апазіцыянераў аб тым, што «ўлады гоняць людзей табуном» на датэрміновае галасаванне. Разбярэцеся яшчэ раз. Ніякай спешкі ў нас быць не павінна. Калі людзі не могуць прагаласаваць 19-га, папрасіце, няхай прыйдуць прагаласуюць датэрмінова, і ўсё. За каго галасаваць, людзі ўжо вызначыліся. Мы ўжо не можам (нас 10 чалавек кандыдатаў) што-небудзь змяніць. Таму трэба ім даць магчымасць спакойна прыйсці і прагаласаваць. Гэта наша задача — задача ўлады, усёй ўлады».

СТАР. 2

«ТРЫМАЙСЯ ЗА МЯНЕ...»

Фота Марыны БЕГУНЮВАЙ.

ВЯСЕЛЛЕ было незвычайным. Узяць хоць бы тое, што ні жаніх, ні нявеста да апошняга дня не ведалі пра яго. Яны меркавалі, што зарэгіструюць у пассавеце шлюб, купляць шампанскае і фрукты, запрасяць некалькі самых блізкіх сяброў. Ім ўдалося адкласці 150 тысяч беларускіх рублёў — гэта ўсё, што яны маглі выдаткаваць у гэты дзень. Але за два дні да рэгістрацыі прыехалі італьянцы, Гая і Джавані, якія на наступны дзень дасталі з чамаданаў дзве вясельныя сукенкі для нявесты — на выбар, і касцюм з «матыльком» для жаніха. А потым яшчэ высветлі-

лася, што Гая і Джавані аплалі кавярню на 36 чалавек, музыкаў і феерверк у гонар маладых.

10 снежня ў Бягомлі адбылося не проста вясельле — своеасаблівы вынік праекта «Пінокія», які ажыццяўляўся тут на працягу 5 гадоў і пра які «Звязда» расказвала ў нумарах за 30 лістапада і 1 снежня («Беларусь — Італія — Дзеці»). Бралі шлюб удзельнікі праекта Каця Сіскевіч і Дзіма Франкевіч. У сувязі з чым натуральным было і запрашэнне на вясельле журналістаў «Звязды».

СТАР. 5

АЖЫЎШАЕ СЯРЭДНЯВЕЧЧА

Сярэднявечная легенда спраўдзілася — Мірскі замак пачынае новае жыццё. Сёння ў ім адкрываецца музей. Напярэдадні карэспандэнт «Звязды» Анатоль Кляшчук

наведаў славыты гарадскі пасёлак у Карэліцкім раёне, каб зазірнуць у замкавыя скляпенні, дзе яшчэ ішлі апошнія прыгатаванні.

СТАР. 13

Открытое акционерное общество «ЦЕНТРОЭНЕРГОМОНТАЖ»

ПРОВОДИТ 27 ДЕКАБРЯ 2010 ГОДА ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ С ПОВЕСТКОЙ ДНЯ:

1. Об увеличении размера уставного фонда ОАО «Центроэнергомонтэж» путем увеличения номинальной стоимости простых обыкновенных акций.
2. О внесении изменений в устав ОАО «Центроэнергомонтэж».

Акционеры могут ознакомиться с материалами собрания в рабочие дни (понедельник—пятница), начиная с 16 декабря 2010 года по адресу: г. Минск, Велосипедный пер., 7 с 8 часов 15 минут до 17 часов, перерыв на обед с 12 часов 30 минут до 13 часов 15 минут.

Место проведения собрания:
г. Минск, Велосипедный пер., 7.

Время начала проведения собрания — 11 часов.

Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию реестра на 24 декабря 2010 года.

Время регистрации участников собрания: в день проведения собрания с 9 часов до 10 часов 45 минут.

Регистрация участников собрания производится по предъявлении паспорта (другого документа, удостоверяющего личность), а представителей акционеров — по доверенности на передачу права участия и голосования на собрании.

УНП 100092167

Совет директоров.

Курсы замeжных валют, устаноўлены НБ РБ з 16.12.2010 г. (для б/н разлікаў)		Курсы замeжных валют для безвалютных разлікаў Цэнтрабанк РФ			
▼ 1 долар ЗША.....	3 002,00	1 чэшская крона.....	158,95	USD.....	30,7199
▲ 1 еўра.....	4 001,07	1 польскі злоты.....	1003,48	10 UAH.....	38,5178
1 латвійскі лат.....	5 637,56	▲ 1 расійскі рубель.....	97,72	1000 BYR.....	10,2400
1 літоўскі літ.....	1 158,49	1 украінская грыўня.....	376,31	EUR.....	40,8851

«ГРАМАДЗЯНАМ БЕЛАРУСІ НЕАБХОДНА ЗАБЯСПЕЧЫЦЬ МАГЧЫМАСЦЬ СПАКОЙНА ПРАГАЛАСАВАЦЬ НА ВЫБАРАХ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка патрабуе ад правахоўных органаў не паддавацца на правакацыі і надзейна забяспечыць абарону грамадзян падчас выбараў.

Ад кіраўнікоў правахоўных органаў Аляксандр Лукашэнка запатрабаваў не паддавацца ні на якія правакацыі. «Зразумела, яны (апазіцыя) увесь час крычаць: «Плошча, плошча, плошча!» Яшчэ раз хачу сказаць: мы папярэдзілі бацькоў, мы папярэдзілі выкладчыкаў ВНУ, тэхнікумаў, каледжаў, ліцэяў, школ. Мы папярэдзілі аб магчымых правакацыях, якія могуць быць у гэты дзень, у тым ліку ў месцах масавага збору людзей. Мы ўсіх папярэдзілі. Ёсць закон. Нельга ні ў якім выпадку паддавацца на правакацыі, таму што ім (апазіцыі) трэба карцінка, хаця б карцінка цяпер, што вось, маўляў, такія недэмакратычныя ўлады, што Лукашэнка там «на касцях, на крыві зноў прыйшоў да ўлады». Ім гэта патрэбна. Мы ж падстаіма не павінны, — адзначыў Прэзідэнт. — Мы дакладна разумеем гэта. Ні ў якім выпадку нельга падстаіцца. Дзейнічаць трэба ў адпаведнасці з сітуацыяй. Але самае галоўнае, не дай божа, будзе ўчынена якая-небудзь правакацыя, і, не дай божа, здарыцца што-небудзь з людзьмі. Мы павінны абараніць людзей. Гэта задача правахоўных органаў, і тут літасці ні да каго не будзе. Не дай божа, толькі пераступіць нехта той Рубікон, да якога наогул нельга блізка падыходзіць. Анатоль Нілавіч (міністр унутраных спраў Анатоля Куляшоў. — **Заўвага БЕЛТА**), рэакцыя правахоўных органаў, ды і ваенных, павінна быць адэкватная і жорсткая. Ідзяце з мірам (мітынгуючыя) туды, куды можна ісці, дзе вызначана месца. Ідзіце, калі ласка, размаўляйце, мітынгуйце. Але калі гэта парушэнне закону, то і рэакцыя павінна быць адэкватная».

Кіраўнік дзяржавы даручыў дзяржаўнаму сакратару Савета бяспекі Беларусі Леаніду Мальцаву скаардынаваць дзеянні правахоўных органаў. «Каб у нас не было ні мітусні, ні якіх-небудзь там лішніх рухаў. Вы ж добра разумееце, што калі б гэтыя «майстры» (апазіцыя) на што-небудзь былі здольныя, яны б сябе так не паводзілі. Яны проста спрабуюць нас справакаваць. Мы вельмі добра гэта разумеем. Ніякі народ яны на плошчу не выведдуць. Народу не патрэбна ніякая плошча. Усе ж добра разумеюць, што хлапчукоў, падлеткаў кінучу наперадзе, а самі (арганізатары) схаваюцца, як звычайна, за іх спінамі або наогул збягуць, як гэта было заўсёды. Нават падлеткі гэта добра ведаюць», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

«У нас дастаткова сіл і сродкаў, каб цывілізавана і разумна процістаяць гэтым бадзянням і разброду, — заявіў беларускі лідар. — Моц улады сёння настолькі вялікая, што нам няма неабходнасці прымяняць нейкія там надзвычайныя метады. Але да ўсяго мы павінны быць гатовыя».

БЕЛАРУСЬ ДАПАМОЖА ВЕНЕСУЭЛЕ З АДНАЎЛЕННЕМ ІНФРАСТРУКТУРЫ І ЖЫЛЛЯ

Аб гэтым заявіў учора Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на нарадзе па пытанні аказання дапамогі Венесуэле.

Аляксандр Лукашэнка расказаў, што аб гэтым яго прасіў у тэлефоннай размове і Прэзідэнт Венесуэлы Уга Чавес. «Сітуацыя ў Венесуэле склалася цяжка: Каракас, многія раёны Венесуэлы практычна змыты, у сямі штатах уведзена надзвычайнае становішча. Дзясяткі людзей загінулі, тысячы засталіся без прытулку. Мне дакладваюць, што пацярпелых размяшчаюць нават у прэзідэнцкіх палацах». Як растлумачыў Прэзідэнт, менавіта таму было прынята рашэнне неадкладна прыйсці на выручку стратэгічнаму партнёру, дзяржаве і народу, які апынуўся ў бядзе.

«Венесуэльцы павінны адчуваць, што іх бяда для нас не чужая і мы сапраўды прыйшлі да іх усур'ёз, наша супрацоўніцтва з імі надоўга», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнтам Беларусі раней былі дадзены канкрэтныя даручэнні ўраду па аказанні гуманітарнай дапамогі Венесуэле. Учора ў Каракас самалётам былі дастаўлены тавары першай неабходнасці: палаткі, прадукты харчавання, адзенне. «Вы добра разумееце, што інакш зрабіць мы не маглі, таму што ў цяжкія часы для нашай краіны Венесуэла аказала нам вельмі сур'ёзную падтрымку», — адзначыў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка даручыў таксама ўраду аператыўна ўзгадніць з венесуэльцамі наменклатуру, колькасць і ўмовы паставак дадатковых партый будаўнічай і дарожна-будаўнічай тэхнікі, а ў выпадку неабходнасці здымаць такую тэхніку з іншых кантрактаў для паставак у Венесуэлу. «Цяпер галоўнае — дапамагчы людзям!» — падкрэсліў Прэзідэнт. «Ведаю, што мы ўжо задзейнічалі наўняўны ў нас у Венесуэле магчымасці па лініі «Белзамежбудда». Аднак гэта кропля ў моры, гэтага недастаткова, трэба перакідаць туды тэхніку, людзей», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. Ён таксама дадаў, што гэта будзе неабсягальна, але размова пра грошы сёння не ідзе. Аляксандр Лукашэнка прапанаваў накіроўваць туды беларускіх будаўнікоў, якія ў зімовы перыяд, можа, не задзейнічаны ў поўнай меры. «Нам неабходна дзейнічаць максімальна хутка, асабліва з улікам адлегаласці», — падкрэсліў Прэзідэнт.

ВІНШАВАННЕ З ДНЁМ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнта Рэспублікі Казахстан Нурсултана Назарбаева з нагоды нацыянальнага свята — Дня Незалежнасці. Як адзначыў Аляксандр Лукашэнка, за гады суверэннага развіцця Казахстан дасягнуў значных поспехаў, ажыццявіўшы кардынальныя пераўтварэнні ў эканамічным, сацыяльным і грамадска-палітычным жыцці, атрымаўшы прызнанне і заслужаны міжнародны аўтарытэт. «Перакананы, што традыцыйна сяброўскія адносіны паміж нашымі дзяржавамі, заснаваныя на ўзаемным даверы і павазе, будуць і надалей развівацца і мацнець», — гаворыцца ў віншаванні.

Поводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

Перамаглі і забыліся

Зборная Беларусі, складзеная з хакеістаў да дваццаці гадоў, атрымала другую перамогу на моладзевым чэмпіянаце свету, які праходзіць у Бабруйску. Лік паядынку супраць японцаў — 4:1 — выглядае менш упэўнена, чым першая перамога беларусаў над камандай Украіны (7:2), і сама гульня ў выкананні нашых хлопцаў выклікала шмат пытанняў сярод заўзятараў. Сёння нашы гуляюць з італьянцамі.

Прамая лінія

НЕ «МАЦЯРЫНСКІ КАПІТАЛ». АЛЕ НЕ МЕНШЫ СТЫМУЛ

Не сакрэт, што ўзровень жыцця абсалютнай большасці грамадзян нашай краіны найперш залежыць ад трох момантаў — заробкаў, пенсій і магчымасцяў атрымання сацыяльнай падтрымкі. І пытанню наконт іх заўсёды шмат. Як суадносіцца «мінімалка» і мінімальны спажывецкі бюджэт, ці дапамогу беспрацоўнаму ў адкрыцці ўласнай справы, хто і пры якіх умовах атрымае адрасную сацыяльную дапамогу і якія меры плануецца прадугледзець для падтрымкі сем'яў з дзецьмі? Усё гэта і стала тэмамі размовы падчас «прамой лініі», якую правяла ўчора міністр працы і сацыяльнай абароны Беларусі Марыяна Акіндзінаўна ШЧОТКІНА.

Ці абавязаны наймальнік даваць сацыяльны водпуск на сесію студэнту-завочніку, які мае даведку-вызвілак з навучальнай установы?

— Наймальнік абавязаны прадставіць навучальны водпуск з захаваннем зарплаты вячэрнікам і завочнікам, калі той жа наймальнік раней даў накіраванне ці заяўку на падрыхтоўку гэтага спецыяліста, калі ёсць адпаведны пункт у калектыўным дагаворы арганізацыі ці ў працоўным дагаворы і калі гаворка ідзе аб атрыманні першай адукацыі. Калі ж накіраванне (заяўкі) няма, няма адпаведнага запісу ў калектыўным ці працоўным дагаворы і калі ідзе атрымманне другой ці наступнай адукацыі, то сітуацыя змяняецца — для прадстаўлення водпуску на сесію з наймальнікам неабходна дамаўляцца.

Ці можна працаваць па сумяшчальніцтве па двух працоўных дагаворах у розных структурных падраздзяленнях адной арганізацыі?

— Можна. Але трэба мець на ўвазе, што сумяшчальніцтва магчымае ў свабодны ад асноўнай працы час, прычым працягласць занятасці па сумяшчальніцтве не можа перавышаць паловы нармальнай працягласці працоўнага часу. Інакш кажучы, сумяшчальнік не павінен працаваць больш чым на палову стаўкі.

Ці датычыцца 15-працэнтнае павышэнне тарыфных акладаў з 1 верасня бібліятэкараў, якія працуюць не ў культурна-асветніцкіх уста-

новах, а, напрыклад, у санаторыях, бальніцах, школах?

— Датычыцца. Але пры ўмове, што бібліятэка з'яўляецца структурным падраздзяленнем бюджэтнай арганізацыі.

Якія цяпер суадносіны мінімальнай зарплаты і мінімальнага спажывецкага бюджэту?

— У пачатку года такія суадносіны складалі прыкладна 66 працэнтаў. Аднак у сувязі з рашэннем павялічыць «мінімалку» з 1 лістапада да 400 тыс. рублёў сітуацыя палепшылася. На 1 лістапада памер мінімальнай зарплаты ў Беларусі адпавядае 88,7 працэнта мінімальнага спажывецкага бюджэту.

Ці мае права на льготы па аплаце жыллёва-камунальных паслуг інвалід II групы, які працуе з непрацуючай жонкай-пенсінеркай?

— Паводле заканадаўства інваліды II групы, што не маюць працаздольных членаў сям'і і працуюць сумесна толькі з інвалідамі I-II груп ці непрацуючымі пенсінерамі, якія выйшлі на пенсію на агульных падставах, маюць права атрымаць 50-працэнтную зніжку па аплаце за жыллёва-камунальныя паслугі ў межах вызначаных нормаў спажывання.

Куды звяртацца са санаторна-курортную пуцёўку інваліду II групы з прычыны агульнага захворвання?

— Варта нагадаць, што непрацуючыя інваліды II групы маюць права на першачарговае бясплатнае санаторна-курортнае лячэнне не больш за

Ці можна зарэгістравацца беспрацоўным у 63-гадовым узросце?

— Зарэгістравацца беспрацоўным нельга грамадзянам, якія працуюць або атрымліваюць пенсію па ўзросце. Але пры жаданні працаваць можна звярнуцца па дапамогу ў раённую службу занятасці насельніцтва. Служба мае банк вакансій рэгіёна, прычым інфармацыя аб наяўнасці свабодных працоўных месцаў даецца бясплатна.

Ці можа чалавек, які страціў працу і хоча стаць індывідуальным прадпрымальнікам, разлічваць на якую-небудзь дапамогу?

— Можна. Але для пачатку трэба звярнуцца з пашпартам, працоўнай кніжкай і дакументам аб адукацыі ў раённае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне для рэгістрацыі ў якасці беспрацоўнага. Пасля атрымання гэтага статусу ва ўпраўленні дадуць поўную інфармацыю аб парадку і ўмовах арганізацыі прадпрымальніцкай дзейнасці, пры неабходнасці накіроўваюць на бясплатнае прафесійнае навучанне асновам прадпрымальніцтва, а таксама дапамогуць у афармленні дакументаў для прызначэння фінансавай падтрымкі — для такой падтрымкі неабходна напісаць заяву і падрыхтаваць бізнэс-план.

адзін раз у два гады. А звяртацца па пуцёўку тут неабходна ў абласное па месцы жыхарства ці Мінскае гарадское ўпраўленне Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні — з пісьмовай заявай, а таксама з рашэннем павялічыць «мінімалку» з 1 лістапада да 400 тыс. рублёў сітуацыя палепшылася. На 1 лістапада памер мінімальнай зарплаты ў Беларусі адпавядае 88,7 працэнта мінімальнага спажывецкага бюджэту.

Куды звяртацца па атрыманне артапедычнага абутку для дзіцяці?

— Варта заўважыць, што з 1 студзеня гэтага года ў Беларусі ўведзены новы від дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі — дапамога на аплату тэхнічных сродкаў сацыяльнай рэабілітацыі. Падобная дапамога аказваецца незалежна ад узроўню даходаў сям'і на набыццё жыццёва-неабходных сродкаў рэабілітацыі: артэзаў верхніх і ніжніх канечнасцяў, артэзаў тулава, вырабаў лячэбнага пратэзавання дзяцей, артапедычнага абутку, слыхавых апаратаў, тэст-палосак для вызначэння цукру ў крыві. І ў тым ліку разлічваць на дапамогу могуць дзеці ва ўзросце да 18 гадоў, якія інвалідамі не з'яўляюцца, але маюць патрэбу ў сродках рэабілітацыі па заключэнні медыкаў. Саму ж заяву на прызначэнне дапамогі неабходна падаваць ва ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне па месцы жыхарства дзіцяці.

Калі з бізнэс-планам будзе ўсё ў парадку, то можна разлічваць на фінансавую дапамогу — у памеры 11 бюджэту пражыткавага мінімуму. Гэтая субсідыя выкарыстоўваецца на набыццё абсталявання, інструментаў, матэрыялаў, сыравіны, аплату паслуг ці на пэўныя «арганізацыйныя моманты», звязаныя з новай дзейнасцю. Аднак трэба мець на ўвазе: на працягу трох месяцаў аб выкарыстанні субсідыі трэба даць справаздачу. І калі грошы былі выкарыстаныя не па прызначэнні, то іх прыйдзеца вярнуць.

Сяргей ГРЫБ.
Фота аўтара.
(Заканчэнне будзе.)

ТРАГЕДЫЯ ПА ДАРОЗЕ Ў ПУШЧУ

ДТЗ каля вёскі Дзмітравічы Камянецкага раёна прывяло да гібель двух 30-гадовых бростаўчан.

Аўтобус «Неаплан», які вёз дзяцей з Мінска на экскурсію ў пушчу, лоб у лоб сутыкнуўся з легкавым аўтамабілем «Фальксваген-Гольф». Вадзіцель і пасажыр легкавіка загінулі на месцы. Машына была так знявечана, расказала кіраўнік прэс-службы Брэсцкай абласной ДАІ Наталля Сахарчук, што адразу нельга было нават высветліць яе марку. «Неаплан» практычна не пацярпеў. Дзяцей з іх настаўнікамі перасадзілі ў іншы транспарт, і яны працягнулі паездку да Дзедэ Мароза. Чаму вадзіцель легкавой машыны не справіўся з кіраваннем і вылецеў на сустрачную паласу, належыць адказаць следству. Траса на гэтым участку дарогі роўная, яна была свабодная ад снегу.

ЗА ТЭЛЕФОННЫ ТЭРАРЫЗМ — ДА АДКАЗУ

Як высвятляецца пазней, на бездаказныя ўчынкi, якімі з'яўляецца тэлефонны тэрарызм, людзей штурхаюць розныя прычыны. Да аднаго дзяўчына не прыйшла на спатканне, другі да экзамена не падрыхтаваўся. Вось і ў Брэсце чарговы «мінёр» паралізаваў работу дыскабара «Арлекіна» на пэўны час. Удзельнікаў дыскатэкі давядлося эвакуаваць, 22-гадовага аўтара званка ў міліцыю хутка вылічылі. Яму пагражае нават турэмнае зняволенне.

А наядуна адбыўся суд у Жабінцы над шматдзетнай маці, якая паведала пра «міну» ў будынку аддзялення Белінвестбанка. Наша газета расказвала пра той выпадок. На судзе высветлілася, што жанчына пайшла на гэта ад страху перад мужам. Справа ў тым, што яна раней зняла грошы з сямейнага рахунка і патраціла іх на рамонт дома без ведама гаспадара. Калі ж галава сям'і папрасіў яе паехаць у райцэнтр і зняць грошы, яна спалохалася кулакоў мужа. Да такога спосабу «выхавання», паводле слоў жонкі, ён мае схільнасць. Але пасля таго, які 40-гадовай жанчыне абмежавалі волю на два гады і прысудзілі кампенсаваць урон, нанесены яе званком, няма ніякай надзеі, што муж пахваліць.

Яна СВЕТАВА.

ЗАБІТУЮ ЗНАЙШЛІ ПАД СНЕГАМ

Яшчэ 29 лістапада 55-гадовая жыхарка в. Малая Калпеніца (вёска пад Баранавічамі) не вярнулася дамоў з працы.

Муж на наступны дзень заявіў у міліцыю, і жанчыну шукалі супрацоўнікі раённай і гарадской міліцыі, вайскоўцы і жыхары вёсак. Праз два тыдні прапаўшую знайшлі мёртвай пад снегам у полі, недалёка ад дарогі. На забітай (як пазней устанавіла экспертыза) не было верхняй вопраткі і абутку. Падозрэнне ўпала на 33-гадовага мужчыну, які ўжо быў судзімы. Яго затрымалі. Вядзецца следства.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

КАРОВЫ ПАБАЧЫЛІ «ЧЫРВОНАГА ПЕЙНЯ»

185 галоў давялося ночку тэрмінова эвакуаваць выратавальнікам з малочнатаварнай фермы ў вёсцы Карчавая Хойніцкага раёна. Часткова знішчаны перакрыцці, дах пабудовы і пашкодзаны памяшканні ўнутры. Прычына пажару — парушэнне правілаў мантажы і ўсталявання пячнога ацяплення.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Абзац

▲ Гастарбайтар з Украіны загінуў у мінскай будоўлі. У Мінску на вул. Гедройца пры правядзенні будаўніча-мантажных работ абвалілася вынасная пляцоўка з узроўню 5 паверха будынка. На пляцоўцы знаходзіліся тры жыхары Валынскай вобласці Украіны. Адзін з іх, 1959 г.н., ад атрыманых траўмаў загінуў на месцы. Два чалавекі дастаўлены ў бальніцу. Заведзена крымінальная справа аб парушэнні правілаў аховы працы.

▲ У Мінску на вуліцы Сурганава, каля дома № 40, учора раніцай пазадарожнік Mitsubishi страціў кіраванне, урэзаўся ў слуп і пашкодзіў кантактную сетку, што сілкавала тралейбусы. У выніку часова быў спынены тралейбусны рух. Кіроўца атрымаў закрытую ЧМТ і дастаўлены ў бальніцу. Больш у аварыі ніхто не пацярпеў.

▲ Міліцыя шукае кіроўцу, які збіў у Мінску дзіця і ўцёк з месца ДТЗ. 14 снежня прыкладна ў 15 гадзін неўстаноўлены вадзіцель на вуліцы Карбышава ўчыніў наезд на 11-гадовага хлопчыка, які пераходзіў праезную частку па нерэгуляваным пешаходным пераходзе. У выніку ДТЗ хлопчык атрымаў чэрапна-мазгавую траўму цяжкай ступені і ў коме быў дастаўлены ў бальніцу. ДАІ просіць усіх, каму штосьці вядома пра гэтае ДТЗ, паведаміць інфармацыю па тэл. 222 08 40, 222 25 13 або па тэл. 102.

▲ Легкавы аўтамабіль на 132-м кіламетры дарогі Мінск—Мікашэвічы ўрэзаўся ў трактар. ДТЗ адбылося ў цёмны час сутак. Грамадзянін Азербайджана, кіруючы легкавым BMW, сутыкнуўся з трактарам МТЗ з прычэпам, што рухаўся ў спадарожным кірунку. У выніку кіроўца аўтамабіля па дарозе ў бальніцу. Прычэп трактара, што належыць СВК «Ланьскі», не быў абзначаны габарытнымі агнямі і святлоадбівальнымі элементамі. Акрамя таго, на МТЗ і прычэпе не было рэгістрацыйных знакаў.

▲ Сямейная пара з Бабруйска шляхам махлярства набрала ў банках спажывецкіх крэдытаў на асабліва буйную суму. З ліпеня 2006-га па кастрычнік 2008 года яны завалодалі грашовымі сродкамі, якія складаюць больш чым Br243 млн. Заведзена крымінальная справа.

Поўны абзац

▲ У Мексіцы 4-гадовы хлопчык вынес з ювелірнай крамы ўпрыгажэнні на суму каля 5 тыс. песа. Ён прыйшоў у краму разам з маці, і пакуль тая разглядала і задавала пытанні кансультантам, даставаў тавар з вітрын. Неўзабаве жанчына і дзіця пакінулі краму, а праз 20 хвілін была выяўлена прапажа. Вывучыўшы запісы камер відэаназірання, супрацоўнікі крамы зразумелі, што рабаўніком выступіў... хлопчык. Мяркуюцца, што злчынства было спланаванае — жанчына знарок адцягвала ўвагу прадаўцоў. Так ці інакш, але паліцыі пакуль не ўдалося затрымаць жанчыну з хлопчыкам.
Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

Сяргей КУРКАЧ

СУЧАСНАЯ сістэма працэдуры атрымання банкаўскіх крэдытаў па лініі будаўніцтва жылля прадугледжвае абавязковае прадастаўленне фінансавай устаноўе крэдытаатрымальнікамі паручыцеляў, якія б у поўнай меры ўсімі сваімі даходамі і маёмасцю гарантавалі банкам вяртанне крэдытаў. Гэта зразумела, што банк такім чынам абараняюць сябе ад магчымых «мінусаў», аднак...

Адна справа, калі вялікі крэдыт пад будаўніцтва жылля атрымлівае чалавек з добрым заробкам, мае багатых сваякоў і сяброў; тут, як кажуць, грошы «цягнуцца» да грошай. Зараз паручыцелям для цябе стаў калега па працы, заўтра з паручыцельствам ты дапаможаш яму. Увогуле, у такіх буйных гарадах, як напрыклад, у Мінску, праблем з паручыцельствам амаль не існуе.

Зусім іншая сітуацыя часам узнікае ў маленькіх ці сярэдніх гарадах, дзе сапраўды добрыя грошы зарабляе толькі маленькая частка насельніцтва. У асобных крэдытаатрымальнікаў большасць

сваякоў з'яўляецца пенсіянерамі, а лепшыя сябры атрымліваюць маленькія даходы. У гэтых выпадках банк патрабуе ад кліентаў ужо не двух паручыцеляў, а трох, чатырох, ці нават пяці—шасці, каб іх агульны даход гарантаваў вяртанне крэдыту. Адшукаць такую колькасць паручыцеляў адной сям'і ў невялікім горадзе ці на вёсцы часам проста не рэальна. Днямі да мяне ў рэдакцыю звярнулася адна сям'я з райцэнтра, якая адмовілася будавацца па чарзе, бо не адшукала багатых і добрых паручыцеляў для афармлення льготнага жыллёвага крэдыту. А льготны крэдыт для іх гарадка, насельніцтвам колькасцю да 50 тысяч чалавек, сёлета з першага снежня стаў сапраўды зручным — усяго пад 1 працэнт гадавых і на 40 гадоў. Аднак няма паручыцеляў — няма і крэдыту.

Як паведаміў чытач нашага выдання, гэта праблема далёка не адной сям'і — такіх сітуацый у краіне шмат. Дзе выйсце?

Як паведаміў карэспандэнт «Звязды» **начальнік упраўлення жыллёвага будаўніцтва Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Беларусі Аляксандр ГОР-**

ВАЛЬ, цяпер спецыялістамі будаўнічай галіны падрыхтаваны праект Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, дзе прапануецца банкам адмовіцца ад сістэмы паручыцельства пры афармленні жыллёвых крэдытаў асобам, што маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. У гэтым выпадку гарантыяй вяртання крэдытаў павінен стаць заклад кватэры, пад будаўніцтва якой і бярэцца крэдыт.

Адразу заўважу, што магчымае новаўвядзенне не зусім даспадобы банкірам, бо сёння далёка не ва ўсіх жыццёвых выпадках фінансавая ўстанова зможа забраць сабе такую кватэру па закладзе. Напрыклад, калі ў кватэры жывуць непаўналетнія дзеці, тады органы апекі і папярчальства могуць адмовіць банку пераафармляць на сваю карысць гэтую жыллёвую нерухомасць.

У гэтым выпадку банкі будучы вымушаны выкарыстоўваць больш доўгую і складаную працэдуру вяртання крэдытаў выключна праз суд, — шляхам прымуцова пералічэння часткі заробкаў крэдытаатрымальніка ці адчужэння на сваю карысць нейкай іншай маёмасці нядобра-сумленнага кліента.

РЫНАК ЖЫЛЛЯ

ЛІКВІДНЫЯ СТАЛІЧНЫЯ КВАТЭРЫ ПАЧАЮЦЬ ДАРАЖЭЦЬ

Амаль на працягу ўсяго года другасны рынак жыллёвай нерухомасці галоўнага мегаполіса краіны працаваў нібыта ў рэжыме чакання сур'ёзных пакупнікоў з грашыма. Так, кліенты цікавіліся рознымі аб'ектамі, але куплялі кватэры толькі адзінкі. Зараз сітуацыя кардынальным чынам змянілася. Пра тэндэнцыі, якія сёння назіраюцца ў жыллёвай сферы сталіцы, і бліжэйшыя перспектывы развіцця рынку нерухомасці карэспандэнт «Звязды» паведаміў кіраўнік агенцтва «БелЦІН», старшыня савета Беларускай асацыяцыі «Нерухомасць» Мікалай ПРАСТАЛУПАЎ.

ДРУГІ МЕСЯЦ ЗАПАР У МІНСКУ НАЗІРАЕЦЦА МАКСІМАЛЬНАЯ АКТЫўНАСЦЬ ПАКУПНІКОЎ

Яшчэ месяц таму выданне ўжо паведамляла пра тое, што попыт на сталічныя жыллё павялічыўся ў некалькі разоў. Тады спецыялісты рынку нерухомасці адзначалі, што сярэдняя колькасць праглядаў кватэр узрасла ажно ў тры разы. Сёння эксперты рынку канстатуюць не проста вялікі попыт на кватэры, а рэальнае і істотнае павялічэнне здзелак куплі-продажу мінскай нерухомасці. Калі ў верасні і кастрычніку Нацыянальнае кадастравае агенцтва рэгістравала ў месяц каля 500—600 такіх здзелак, то ўжо ў лістападзе на другасным рынку сталічнага жылля было прададзена крыху менш за тысячу кватэр.

Паводле падлікаў спецыялістаў, такога моцнага ўсплёску актыўнасці патэнцыйных пакупнікоў на рынку не было ўжо на працягу 2 апошніх гадоў. Мікалай Прасталупаў упэўнены, што ажыятажны попыт на ліквідныя мінскія кватэры пратрымаецца яшчэ не менш чым на працягу некалькіх тыдняў, бо кліенты агенцтваў нерухомасці спадзяюцца аформіць свае здзелкі яшчэ да Новага года.

ТАННЫЯ АДНАПАКАЕЎКІ З РЫНКУ ПРАКТЫЧНА ЗНІКЛІ

Калі ў пачатку восені ў рэкламных каталогах кліентам прапанавалася прыкладна 8 тысяч жыллёвых аб'ектаў, то сёння ў продажы засталася недзе каля 7 тысяч кватэр. Вядома, што ў час ажыятажнага попыту больш актыўна набываюцца ўсе тыпы кватэр, аднак максімальнай папулярнасцю карыстаюцца менавіта невялікія адна- і двухпакаёвыя кватэры. Яшчэ ў лістападзе магчыма было набыць аднапакаёўкі ў дыяпазоне 37—40 тысяч долараў. Сёння за такія грошы ў продажы існуюць толькі самыя слабенькія кватэры ў старых дамах з агульнай плошчай да 30—33 квадратных метраў і то выключна на крайніх паверхах. Максімальная колькасць прапановы на аднапакаёўкі прыпадае на кватэры коштам ад 42 да 50 тысяч долараў. Паводле статыстыкі інфармацыйнага каталога рэспубліканскага выдання «Нерухомасць Беларусі», сярэдні кошт квадратнага метра прапановы аднапакаёвых кватэр складае 1388 долараў, што сведчыць аб падаражанні жыллёвага квадрата за мінулы тыдзень ажно на 7 долараў. Мікалай Прасталупаў тлумачыць такую арыфметыку не тэндэнцыяй на падаражанне, а ілюзіяй павелічэння цэн у сувязі з «вымываннем» менавіта танных кватэр. Цяпер пачынаюць толькі крыху даражэць выключна хадавыя ліквідныя аднапакаёўкі, попыт на якія існаваў на максімальным узроўні.

ЗНІЖКІ ПРЫ ГАНДЛІ МІНІМАЛЬНЫЯ

Нягледзячы на нервовасць на рынку і моцную хвалю павелічэння попыту, людзі сталі яшчэ больш уважліва ставіцца да выбару свайго будучага новага жылля. Улічваецца не толькі агульная плошча жылля, месцазнаходжанне дома, наяўнасць сацыяльнай інфраструктуры, магчымасць паркоўкі... Каб забраць сабе жыллё, кліенты праглядаюць дзясяткі варыянтаў. Цяпер рэальным попытам карыстаюцца кватэры ў ціхіх мікрараёнах, у дамах пасля капрамонтаў. Сапраўды ліквіднай сёння лічыцца двухпакаёўка, у якой кошт квадратнага метра не перавышае 1250—1270 долараў, для аднапакаёвай кватэры — 1300—1320, для трохпакаёвых — да 1200 долараў за квадрат. За апошні месяц істотна змянілася эмацыянальная афарбоўка самога працэсу гандлю паміж зацікаўленымі бакамі. Калі яшчэ летам гаспадары жылля пры жывым гандлі згаджаліся на зніжкі ў памеры 2—5 тысяч долараў, то зараз канчатковы кошт кватэры можа паменшыцца не больш чым на 200—300

Фота А.Шуміля, К.Шуміля

долараў. Пры сапраўды вялікай колькасці праглядаў сістэма зніжка увогуле не працуе.

ЦЭНЫ БУДУЦЬ «СТАЯЦЬ» МІНІМУМ ДА КРАСАВІКА

Мікалай Прасталупаў упэўнены, што кватэры ў Мінску будучы актыўна купляцца і пасля выбараў — прыкладна да 25 снежня. Потым на рынку чакаецца самы працяглы навагодні перапынак — недзе да 15 лютага. Не чакае наш эксперт і нейкіх знакавых змяненняў у жыллёвай сферы і ў першым квартале наступнага года. Да красавіка кватэры на другасным рынку сталіцы не падаражэюць, але і не патаннеюць. У лютым ці сакавіку магчымы невялікія ваганні кошту, аднак яны будучы мець выключна лакальны і кароткачасовы характар. Напрыклад, калі на рынку зноў з'явіцца, а потым знікнуць сапраўды танныя аднапакаёўкі.

ДОЛЕВАЕ БУДАЎНІЦТВА БУДЗЕ ТАННЕЦЬ І ДАЛЕЙ

Сёння самая распаўсюджаная прапанова па камерцыйным будаўніцтве жылля прадугледжвае цэннік квадратнага метра ў межах ад 3,4 да 4,2 мільёна рублёў. Гэта калі ідзе гаворка пра долевае будаўніцтва, дзе кошт «квадрата» фіксаваны. Існуюць і дарагія варыянты ў Цэнтральным раёне сталіцы — па 1,4—1,7 тысячы долараў за квадратны метр, аднак попыт там такі... ну, магчыма, існуе. Усё часцей на першасным рынку жылля з'яўляюцца будаўнічыя кампаніі, якія прапануюць стандартныя кватэры з цэннікам да тысячы долараў. Гэта, напрыклад, у жылым квартале «Адэска-Лазо—Катоўскага», дзе кошт квадратнага метра пачынаецца ад 900 долараў. Такі ж цэннік прапануецца і на кватэры па маштабным праекце «Мінск-сіці». Вельмі цікавая прапанова долевага будаўніцтва існуе па новым жылым комплексе «Юбілейны». Там плануецца пабудаваць сучасны 9-павярховы жылы дом адразу за МКАДам па Слуцкай шашы. Кошт квадратнага метра па гэтым праекце — 800 долараў. Крэдытную падтрымку гэтаму праекту прапануе «БПС-Банк», дзе магчыма атрымаць доўгатэрміновыя крэдыты пад 13,5—15 працэнтаў гадавых.

Мікалай Прасталупаў прагназуе, што тэндэнцыя на зніжэнне цэн па лініі долевага будаўніцтва захавецца і ў першай палове наступнага года. На большасці аб'ектаў камерцыйнага будаўніцтва, за выключэннем цэнтральных раёнаў, кошт квадратнага метра кватэр без аздаблення будзе менш за тысячу долараў.

Сяргей КУРКАЧ.

ВАДЗІЦЕЛЯМ ПАМЯНЯЮЦЬ ПРАВЫ

31 лютага наступнага года ў Беларусі плануецца пачаць выдачу новых вадзіцельскіх пасведчанняў, паведаміў намеснік міністра ўнутраных спраў, начальнік міліцыйна-грамадскай бяспекі Яўген ПОЛУДЗЕНЬ у час выступлення перад студэнткай аўдыторыяй у Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце. Новы дакумент спатрэбіцца для паездак у краіны Еўрасаюза з 29 сакавіка наступнага года. Полудзень заўважыў, што для аператыўнага правядзення работы па ўсёй краіне ў Мінску і абласных цэнтрах устаноўлена належная апаратура.

Кошт пасведчання міжнароднага ўзору — 17 500 рублёў. Для таго, каб замяніць стары дакумент на новы, неабходна будзе звярнуцца ў падраздзяленне МУС, якое адказвае за яго выдачу. Давядзецца прадастаўці старое вадзіцельскае пасведчання, пашпарт, медыцынскую даведку і квітэнцыю аб аплаце пошліны.

Да пачатку сустрэчы з моладдзю намеснік міністра адзначыў перад журналістамі, што ў цэлым станоўча ацэньвае работу міліцыі грамадскай бяспекі ў 2010 годзе. «Сёлета назіралася зніжэнне злачыннасці ў грамадскіх месцах, а таксама змяншэнне злачынстваў, учыненых у стане алкагольнага ап'янення, — сказаў Яўген Полудзень. — Станоўчы эфект і падтрымку грамадства знайшла забарона з 23 лютага гэтага года распівання піва ў грамадскіх месцах... У кірунку прафілактыкі злачыннасці павінны працаваць і адміністрацыі раёнаў, і выканкамы, і мясцовая ўлада. Прычым такая работа вядзецца. Дастаткова сказаць, што згаданыя пытанні разглядаюцца на пасяджэннях выканкамаў... Разам з тым ёсць шэраг кірункаў, па якіх хацелася б працаваць яшчэ лепш...»

У апошнія 5 гадоў у краіне назіраецца зніжэнне злачыннасці сярод няпоўнагадовых, што абумоўлена сумеснай работай з устаноўмі адукацыі. Дарэчы, з апошнімі ў міліцыі складваюцца добрыя адносіны, што пацвярджае гэтая сустрэча ў сценах МДЛУ. Паводле слоў Яўгена Яўгенавіча, інакш і быць не можа, паколькі з тымі, хто ўчыніў злачынства, у першую чаргу павіна працаваць не міліцыя, а, напрыклад, псіхолагі, якія выявляць прычыны ўчынення злачынства, дапамогуць маладому чалавеку знайсці для сябе пазітыўны, карысны занятак.

Намеснік міністра таксама заўважыў, што напярэдадні выбараў прэзідэнта краіны па зразумелых прычынах злачыннасць заціхае, паколькі з 13 снежня на ўзмоцнены варыянт няясненых службы пераведзены ўсё асабовы склад органаў унутраных спраў. Гэта значыць, праваахоўнікі працуюць без выхадных і забяспечваюць парадак не толькі на выбарчых участках, але і ў грамадскіх месцах, дваровых тэрыторыях і г.д.

Яўген Полудзень нагадаў студэнтам і аб тым, каб яны не наведвалі Кастрычніцкую плошчу сталіцы ў дзень правядзення выбараў. Рашэннем Мінгарвыканкама на Кастрычніцкай плошчы забаронена правядзенне масавых мерапрыемстваў, за выключэннем пэўных сітуацый, калі гарвыканкам дае асобны дазвол. У гэтым выпадку гарадскія ўлады такога дазволу не давалі. «Міліцыя будзе дзейнічаць згодна з дзейным заканадаўствам, — сказаў намеснік міністра. — Мы не дапусцім правядзення несанкцыянаваных мерапрыемстваў. Калі ў час перадвыбарчай агітацыі мы паводзім сябе досыць дэмакратычна і практычна ва ўсіх выпадках парушэння грамадскага парадку абмяжоўваемся проста папярэджаннем, то падчас правядзення несанкцыянаванага мерапрыемства будучы прымяняцца ўсе меры, прадугледжаныя заканадаўствам, у тым ліку і сілавая, калі ў гэтым узнікне неабходнасць. Любыя палітычныя пытанні, як вядома, можна вырашаць, аддаючы свае галасы за таго ці іншага кандыдата».

Святлана БАРЫСЕНКА.

Филиал «Центр «Белтехинвентаризация»

- ❖ Оценка оборудования и транспортных средств
- ❖ Оценка недвижимости и сетей всех форм собственности
- ❖ Независимая строительная экспертиза

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ОАО НТК «АЛЕСЯ»

№ лота	Наименование объекта/Краткая характеристика объекта	Начальная цена продажи лота, бел. руб.	Сумма задатка бел. руб.
1	Изолированное помещение (кафетерий ресторана «Хрустальный») (инв. № 350/D-168139) общей площадью 52,2 кв.м. Площадь земельного участка – 0,0067 га. Адрес объекта продажи: г. Гомель, ул. Ильича, 87а. Условия продажи: под объект розничной торговли по продаже непродовольственных товаров, оказание услуг, офис.	138 664 000	7 000 000
2	Приемный пункт стеклотары (инв. № 350/C-77031) общей площадью 183 кв.м. Площадь земельного участка – 0,0606 га. Адрес объекта продажи: г. Гомель, ул. Свердлова, 3 «а». Цель использования – любой вид деятельности, кроме торговли продовольственными товарами и организации общественного питания.	139 015 000	7 000 000
3	Капитальное строение, состоящее из здания магазина (инв. № 350/C-63054) – площадь строения 52,4 кв.м. Площадь земельного участка – 0,0061 га. Адрес объекта продажи: г. Гомель, ул. Комисарова, 22-24. Цель использования – любой вид деятельности.	99 300 000	7 000 000
4	Объект, состоящий из здания магазина, 3-х сараев и оборудования (инв. № 310/C-6103) – площадь строения 88,6 кв.м. Площадь земельного участка – 0,0550 га. Адрес объекта продажи: г. Гомель, 2-ой пер. Полевой, 20. Цель использования – торговля продовольственными товарами.	121 762 000	7 000 000
5	Капитальное строение (инв. № 310/C-4961) – площадь строения 59,9 кв.м. Площадь земельного участка – 0,0083 га. Адрес объекта: г. Гомель, ул. Ильича, 26. Цель использования – любой вид деятельности и хранение товара.	15 647 000	2 000 000

Продавец имущества: ОАО НТК «Алеся». Шаг торгов – 5 %. Цены указаны с НДС. Вознаграждение – 5 % от цены продажи лота. Срок заключения договора купли-продажи – 10 календарных дней после подписания протокола о результатах проведения аукциона. Более подробная информация об условиях участия в аукционе, перечне документов, прилагаемых к заявлению на участие в аукционе, опубликована в газете «Звязда» в следующих номерах: № 133 от 10.07.2010 г., № 203 от 16.10.2010 г., № 209 от 26.10.2010 г.

Срок подачи заявления	До 17.00 23 декабря 2010 г. по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а
Дата, время, место проведения аукциона	24 декабря 2010 г. в 11.00 по адресу: г. Гомель, ул. Красноармейская, 34/а, НПРУП «Жилкомунтехника» Гомельское областное управление Филиала «Центр Белтехинвентаризация»
Номер р/с для перечисления залога	Р/с 3012029970016 в Филиале ОАО «БПС-Банк» по г. Минску, код 334, УНН 102353509, ОКПО – 55484006
Условие пользования	Объекты продаются в собственность

Дополнительная информация по тел.: 8 (0232) 77 37 27, 77 52 87 (факс), www.bti.by.

НЕ ГАЗАМ АДЗІНЫМ ЖЫВУЦЬ КАМЯНЮКІ

На «гарачую лінію» чацвёртага Усебеларускага сходу, як вядома, паступалі не толькі скаргі і прашанні, але і пытанні. Адно з іх задала брестаўчанка Святлана СЯРГЕЕВА, і гучала яно так: «Чаму аграгарадок «Камянюкі» ў Белаўжскай пушчы не газіфікаваў?»

Карэспандэнт газеты таксама пацікавілася гэтым пытаннем у старшыні камітэта па архітэктуры і будаўніцтве Брэсцкага аблвыканкама Уладзіміра ПАРАШКІ і васьмь які атрымала адказ:

— Для газіфікацыі вёскі Камянюкі Камянецкага раёна трэба пабудаваць падвадны газаправод працягласцю каля 25 кіламетраў. На яго ўзвядзенне патрабавалася каля васьмі мільярдаў рублёў.

На пачатак гэтага года з 222 сельскіх населеных пунктаў вобласці, якія сталі за мінулыя пяць гадоў аграгарадкамі, газіфікавана 125. Улічваючы абмежаванасць фінансавых сродкаў, у Праграму развіцця газіфікацыі на бліжэйшыя гады ўключваюцца аграгарадкі з найменшай працягласцю падваднага газаправода. Таму газіфікаваць аграгарадок «Камянюкі» ў бліжэйшы час не ўяўляецца магчымым.

Старшыня Камянюцкага сельсавета Алена МАЗГОВА сказала, што падчас падрыхтоўкі да святкавання 600-годдзя запаведнага рэжыму Белаўжскай пушчы на добраўпарадкаванні і паляп-

шэнне іх аграгарадка было патрачана 25 мільярдаў рублёў. Камянюкі літаральна перамяніліся і папрыгажэлі. У шэрагу дамоў памянліся дахі, адрамантавалі фасады, добраўпарадкавалі двары і дзіцячыя пляцоўкі. Па ўсёй цэнтральнай вуліцы ўзведзена новая агароджа, заменена асвятленне вуліц на новае і сучаснае.

Вялікія сродкі ўкладзены ў тое, што не бачна, але што вызначае якасць жыцця вясцоўцаў — абноўлены водаправодны і каналізацыйны сеткі. Капітальны рамонт перажылі сярэдня школа, дзіцячы садок, амбулаторыя, пошта, аддзяленне ашчаднага банка. З'явілася гордасць Камянюкаў — цэнтр культуры і рамёстваў, дзе юнае пакаленне вясцоўцаў зможа навукацца традыцыйным рамёствам дзядоў і прадаўцаў гэтага краю.

Паводле слоў Алены Іосіфаўны, калі пачалося вялікае добраўпарадкаванне, вясцоўцы спадзяваліся і на газіфікацыю ў Камянюках. Ды трэба разумець, што сеткі неабходна цягнуць аж з Камянца, і гэта — вялікія грошы. Але ж пытанне не закрываецца наведна. Магчыма, праз некалькі гадоў такія сродкі знойдуцца. Для гэтага трэба, каб пушчанскі рэгіён лепш развіваўся, ствараліся прадпрыемствы, якія будуць прыносіць даход у казну.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ЗВАРОТ БЕЛАРУСКАГА РЭСПУБЛІКАНСКАГА САЮЗА МОЛАДЗІ ДА БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ І СТАРЭЙШАГА ПАКАЛЕННЯ

Дарагія сябры, землякі!
Мы — маладыя, неаб'якавыя і мэтанакіраваныя грамадзяне Рэспублікі Беларусь.

Мы свята захоўваем гісторыю нашай краіны, гісторыю нашых дзядоў і прадаўцаў. Нам не ўсё роўна, якім будзе заўтрашні дзень краіны.

Мы дапамагам ветэранам і адзінокім людзям, дзецям-інвалідам і грамадзянам, якія апынуліся ў цяжкай жыццёвай сітуацыі. Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі з'яўляецца арганізатарам патрыятычных, адукацыйных, творчых, навуковых і спартыўных моладзевых праектаў. Мы добраўпарадкоўваем нашы родныя гарады і вёскі, рэалізуем праграмы па захаванні культурнага і нацыянальнага здабытку нашай роднай краіны. Штогод тысячы юнакоў і дзяўчат прымаюць удзел у дабрачынным руху «Добрае сэрца», працуюць у складзе студэнцкіх атрадаў. Мы развіваем сучасныя моладзевыя субкультуры.

З намі сёння сотні тысяч маладых людзей Беларусі. Мы атрымліваем ад кіраўніцтва краіны галоўнае

— падтрымку і разуменне, а разам з гэтым — магчымасці самарэалізацыі.

Мы хочам вучыцца, кахаць, ствараць сем'і, будаваць, уплываць на ход гісторыі, захоўваючы лепшыя традыцыі і пераемнасць пакаленняў. Жыць мы хочам у роднай Беларусі! ТУТ ЛЁГКА БЫЦЬ МАЛАДЫМ!

Сёння нас хвалюе, ці не страцім мы магчымасць атрымання бясплатнай адукацыі, першага рабочага месца, вырашэння пытанняў жылля для маладых сем'яў, ці зможам мы і ў далейшым рэалізоўваць ініцыятывы здольнай і таленавітай беларускай моладзі.

Пры гэтым мы ведаем, да чаго могуць прывесці фантазіі, папулісцкія выказванні і дзіўныя абяцанні некаторых кандыдатаў у прэзідэнты. Гарантам стабільнасці нашай краіны павінен быць лідар, за плячыма якога рэальныя справы, што сведчаць пра разуменне патрэбнасцяў моладзі.

Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі заклікае ўсіх грамадзян, неаб'якавых да лёсу краіны, зрабіць правільны выбар! ВЫБАР, ПРАВЕРАНЫ ЧАСАМ!

Алег ВАСІЛЕНКА:

«У Расіі ёсць вялікая павага да «Дынама-Мінск»

Няпростая гісторыя пошукаў ідэальнага трэнера футбольным «Дынама-Мінск» папоўнілася новай вехай. 23-м трэнерам за 11-гадовы час праўлення клубам вядомага бізнэсмана і гаспадара холдынгу «Трайпл» Юрыя Чыжа стаў на днях расійскі 37-гадовы спецыяліст Алег Васіленка. «Дынама» спрабавала самыя розныя шляхі — ад вядомых айчынных спецыялістаў (Уладзімір Курнеў, Анатоль Байдачны) і вядомых замежных (Славалюб Муслін), да былых знакамітых гульцоў (Юрый Шуканаў, Аляксандр Хацкевіч, Сяргей Гурэнка) і нікому невядомых раней (Кірыл Альшэўскі). Але ніхто на працяглы час у клубе не затрымаўся і не здолеў знайсці шляхоў да сэрца Юрыя Чыжа.

Як паведаміў генеральны дырэктар «Дынама» Валерый Стральцоў, кантракт з Алегам Васіленкам падпісаны на два гады.

— У нас былі розныя кандыдатуры — і расійскія, і ўкраінскія, і беларускія спецыялісты. Падчас кантактавання спыніліся на асобе Алега Патровіча. Ён вывёў сочинскую «Жамчужыну» з другой у першую лігу. Вынік дах на нас быў вырашальным.

Валерый Стральцоў паведаміў, што трэнер будзе прадстаўлены камандзе 10 студзеня, калі гульцы выйдуч з адпачынку. У гэты ж час мы ведаем пра новыя набывкі клуба, склад якога, паводле слоў генеральнага дырэктара, амаль на 100 працэнтаў трэба замяніць. Каманда пройдзе тры замежныя перадсезонныя зборы, першы з якіх запланаваны на Кіпры. Першай стажыроўкай новага трэнера стане паездка з Валерыем Стральцовым у бразільскі «Атлетыка».

Алег Васіленка сустраўся з журналістамі і расказаў пра сябе і пра футбол.

— Калі і пры якіх абставінах вы атрымалі запрашэнне ў «Дынама»?

— Калі скончыліся чэмпіянаты ў Беларусі і ў расійскай першай лізе, мы перасекліся з прэзідэнтам клуба Юрыем Чыжом, у нас адбылася размова.

— Па якіх прычынах вы пакінулі сочинскую «Жамчужыну»?

— Я вырашыў, што «Дынама» мне больш падыходзіць, каб зрабіць крок наперад.

— Што ведалі пра Беларусь, калі збіраліся сюды прыехаць?

— У асноўным я пугаў пра чэмпіянат Беларусі. Што датычыць клуба, структуры, людзей, якія тут працуюць, я не сумняваўся.

— Што вам расказвалі пра чэмпіянат Беларусі?

— Тое, што ён развіваецца. Гэта даказвае і паспяховае выступленне вашых юнацкіх зборных. Ваша моладзевая каманда абыграла Італію. Відавочна, што беларускі футбол развіваецца па выбудаванай стратэгіі. Магу сказаць, што павага да ФК «Дынама-Мінск» у Расіі вялікая.

— Трэнерскі штаб вы будзеце фарміраваць з беларускіх ці замежных спецыялістаў?

— Я не прыхільнік рэвалюцыйных крокаў. У Беларусі дастаткова спецыялістаў высокага ўзроўню, сумесна з якімі мы створым трэнерскі штаб.

— Вы ведаеце, што за час праўлення цяперашняга кіраўніка клуба вы 23-ці трэнер?

— А за час існавання «Дынама» я 45-ты. Ведаю, вы сядзіце і думаеце: ну вось, чарговы прыйшоў... Для мяне важна верыць у тое, што ты робіш. Усе павінны разумець, што мы адно цэлае. Калі хтосьці ў камандзе будзе сумнявацца, нічога не атрымаецца.

— У апошнім сезоне «Дынама» якраз не было адным цэлым. Гэтага і не хапіла, каб заваяваць медалі...

— Я веру ў людзей. З першага дня прыезду я шчыра ўпэўнены, што прэзідэнт клуба, генеральны дырэктар — граматныя, разумныя людзі, якія жадаюць дасягнуць з камандай высокіх вынікаў. Калі дамовіцца і пачаць штосьці рабіць, усё атрымаецца.

— Вы вызначылі для сябе, якіх футбалістаў хацелі б бачыць у камандзе?

— Я вызначуся пасля знаёмства з ка-

Колькі пратрымаецца ў «Дынама» расіянін Алег Васіленка, пакажа наступны сезон.

мандай. Калі запрашаць замежных футбалістаў, яны павінны прыносіць карысць, быць мацнейшымі за мясцовых гульцоў і ўсведамляць, у якую каманду прыйшлі.

— У «Дынама» ў апошнім сезоне было шмат футбалістаў з Бразіліі. У вас ёсць досвед кантактавання з замежнымі гульцамі?

— У «Сатурне», дзе я працаваў, было шмат легіянераў. З імі няпроста знаходзіць агульную мову, але гэта магчыма. Пераезд у іншую краіну для любога футбаліста — стрэс. Упэўнены, што калі бразільцы убачылі снег, яны былі шакіраваныя.

— Якія ўмовы вы высляўлялі перад клубам напярэдадні пераезду?

— Клуб дае мне кватэру. Мая сям'я падтрымлівае і дапамагае мне, таму са мной у Мінску будзе мая жонка і сын.

— Які футбол вам падабаецца, і ці маеце вы ўяўленне, як гуляла «Дынама»?

— Мне яшчэ трэба пазнаёміцца з тым футболам, у які гуляла каманда. У мяне шмат відэаматэрыялаў, з заўтрашняга дня гэтым і займуся. Ці трэба яго мяняць — вялікае пытанне. Зламаць і пачаць нанова — справа няхітрая. Мне здаецца, лепш захаваць усё лепшае і працягваць будаваць. Што датычыць футбола, то мне падабаецца па-спартыўнаму агрэсіўны, атакуючы, са страасцю, з душой. Каб самі гульцы атрымлівалі задавальненне.

— Які клуб адпавядае гэтай уяўленню?

— «Барселона». Шмат выдатных клубаў — «МЮ», «Інтэр», «Рэал», «Арсенал». Але максімальна стабільна і хутка ў пэўных фазах гульні дзейнічае «Барселона». Таму яна і лепшая ў свеце.

— Чаму «Дынама» больш перспектыўнае для вас, чым «Жамчужына»?

— Я выхаваны на «Дынама». Калі клуб стаў чэмпіёнам СССР, я толькі пачынаў гуляць у футбол. Тое чэмпіянства пакінула вялікі адбітак у маім сэрцы на ўсё жыццё — гэта як успышка ад фотаапарата. Я не магу гарантаваць, што ўсё ў нас атрымаецца, але я абяцаю, што буду сумленна і з поўнай самааддачай працаваць.

— У трэнерскай працы вы дыктатар ці дэмакрат?

— Я найперш імкнуся да справядлівасці. Заўсёды трэба разумець, што футбаліст — таксама чалавек. Але і гульцы павінны разумець, што не толькі яны робяць вынік. Ёсць каманда, дзе важныя дзеянні кожнага, пачынаючы ад кіраўніка. Што датычыць дысцыпліны, то ў «Дынама» ёсць правілы, якіх усё будучы прытрымлівацца.

— Што ведаеце пра іншыя беларускія клубы?

— Летас у міжсезонне мы гулялі з БАТЭ. Уражанне цалкам станоўчае, а з Віктарам Ганчарэнкам у нас увогуле выдатныя адносіны. У жніўні давялося пабываць у Мінску. На стадыёне «Дынама» паглядзеў гульню ФК «Мінск». У гэтых клубаў ёсць стабільная арганізацыя гульні, каманды ў цэлым, таму яны і на п'едэстале. У БАТЭ, акрамя арганізацыі гульні, ёсць адзінства ўсіх супрацоўнікаў клуба, трэнерскага штаба, яны аб'яднаны адной мэтай. Мы зараз будзем рабіць тое ж самае.

— Магчыма, шмат інфармацыі вам мог даць Генадзь Туміловіч. Ці не плануеце яго вяртанне ў «Дынама»?

— З Туміловічам мы не размаўлялі.

Алена АУЧЫНІКАВА.

РУП «Речіцкі комбинат строительных материалов» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА:

№ лота	Наименование имущества	Начальная цена лота, без НДС, руб.	Задаток 5 %, без НДС, руб.
1	Горновой цех, одноэтажное кирпичное здание общей площадью 698.5 кв.м, 1960 год постройки, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1	174 202 157	8 710 110
2	Ограждение (10 пролетов), расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
2	Водоопорная башня высотой 23.7 м, 1955 год постройки, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1	73 506 006	3 675 300
3	Ограждение (20 пролетов), расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
3	Здание бытовок главного производственного корпуса, одноэтажное кирпичное здание, 1996 год постройки, площадь 421 кв.м, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1	182 629 194	9 131 459
4	Ограждение (10 пролетов), расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
4	Глинохранилище с приемным отделением, одноэтажное кирпичное здание, год постройки — не установлен, площадь 860.8 кв.м, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1	339 875 638	16 993 780
5	Ограждение (12 пролетов), расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
5	Автозаправочная станция, 1952, 1953 год постройки: здание АЗС площадью 17 м.кв, здание склада ГСМ площадью 88,2 кв.м, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
5	Топливораздаточная колонка КЭД «Ливны-1», расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1	105 451 512	5 272 575
5	Топливораздаточная колонка неустановленной марки, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
5	Емкость для хранения ГСМ объемом 11 м³, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
5	Емкость для хранения ГСМ объемом 53 м³, расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		
5	Ограждение (5 пролетов), расположено в г. Речица, ул. Энергетиков, 1		

Организатор торгов: управляющий в деле о банкротстве ООО «Диспонт»: г. Гомель, ул. Шилова, 2, к. 2, тел./факс (80232) 60 51 31.

Продавец: РУП «Речіцкі КСМ», г. Речица, ул. Энергетиков, 1, тел. (802340) 5 40 27.

С имуществом можно ознакомиться по месту его расположения в рабочие дни с 8.30 до 17.00.

Задаток перечисляется до 04.01.2011 г. (включительно), на р/с 3012001880014 ОАО «БПС-Банк» г. Речица, код 151501356, УНП 400025042.

Условия продажи — без условий.

Шаг аукциона в размере 9 % от начальной цены.

После окончания торгов с победителем подписывается протокол и в течение 20 дней заключается договор. Победитель торгов обязан оплатить стоимость покупки в течение 30 дней после подписания протокола.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену покупки.

По вопросам участия в аукционе и приобретения имущества должника обращаться по телефонам: (8 029) 621 22 36 или (80232) 60 51 31.

Затраты на организацию и проведение торгов, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам торгов документации, необходимой для их проведения, возмещаются победителем торгов.

Для участия в аукционе необходимо подать письменное заявление установленной формы (подробности по тел.), с приложением: копии платежного поручения о внесении суммы задатка, для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей — заверенная копия свидетельства о гос. регистрации; для физ. лиц — копия паспорта либо иного документа, удостоверяющего личность.

Срок подачи заявления: с момента выхода настоящего объявления до 16.00. 04.01.2011 года по адресу: г. Речица, ул. Энергетиков, 1.

Дата, время, место проведения открытого аукциона: 06.01.2011 года в 14.00., г. Речица, ул. Энергетиков, 1.

Зборная Штанге — 38-я ў свеце

Прыемны падарунак атрымала нацыянальная зборная па футболе напярэдадні афіцыйнага закрыцця сезона. Наша каманда заняла чарговае рэкорднае месца ў рэйтынгу ФФА — 38-е. За месяц яна паднялася з 40-га месца, якое было папярэднім рэкордам, і павялічыла колькасць ачкоў з 648 да 660. А ўсяго год таму ў снежны былі на 80-м. З моманту складання рэйтынг у лістападзе зборная Беларусі правяла ўсяго адзін матч (4:0 з Аманам).

Дзясятку наймацнейшых склалі: Іспанія, Галан-

дыя, Германія, Бразілія, Аргенціна, Англія, Уругвай, Партугалія, Егіпет і Харвацка. У еўрапейскім рэйтынгу сярод 53-х камандаў мы 23-я (сярод зборных былога СССР — трэці пасля расіянаў і ўкраінцаў).

Жаўноў — лепшы

Юрый Жаўноў стаў лепшым футбалістам Беларусі-2010. Варатар санкт-пецярбургскага «Зеніта» і нацыянальнай зборнай набраў найбольшую колькасць балаў у апытанні, якое праводзіць газета «Всё о футболе» сярод трэнераў, спецыялістаў і журналістаў. Другое месца заняў паўабаронца «Растова» і зборнай

Аляксандр Кульчы, трэці — нападаючы БАТЭ і зборнай Віталь Радзівонаў. Лепшым гульцом чэмпіянату Беларусі стаў бразільскі легіянер БАТЭ Рэнан Брэсан. Лепшы трэнер таксама з БАТЭ — Віктар Ганчарэнка. Другое месца ў гэтай намінацыі заняў Георгій Кандрацьеў (моладзевая зборная), трэцяе — Уладзімір Журавель з «Шахцёра». Усе лепшыя гульцы па амплуе таксама прадстаўнікі БАТЭ. Лепшы варатар — Сяргей Верамко, лепшы абаронца — Аляксандр Юрэвіч, лепшы паўабаронца — Рэнан Брэсан, лепшы нападаючы — Віталь Радзівонаў.

ПУЛІТОРЫ

Нагадаем, што пяць гадоў таму ў Бягомлі стартаваў унікальны італьяна-беларускі праект, мэта якога — сацыялізацыя выпускнікоў Бягомльскай дапаможнай школы-інтэрната для дзяцей-сірот, галоўным чынам тых, якія накіроўваюцца ў дом інвалідаў. Але не толькі.

Напрыклад, Каця, на вяселле якой мы прыехалі, пасля школы-інтэрната і вучылішча была накіравана на працу, дзе яе пасялілі ў барак, што не ацяпляўся. Яна не вытрымала і праз некалькі месяцаў вярнулася ў Бягомль, чатыры гады жыла ў «Доме Пінокія». Затым Каця жыла ў прыватным доме, які купілі італьянцы. Потым, ужо разам з будучым мужам, — у аднапакёвай кватэры з агульнай кухняй, якую вылучыў пасялковы Савет.

Дзіма таксама скончыў вучылішча і паехаў у Талачынскі раён, дзе і зараз жыве шмат яго сваякоў. Але жыццё са сваякамі, якіх раней цалкам задавальняла, што хлопчык рос у інтэрнаце (дарэчы, якіх яго жыццё і цяпер не надта цікавіла), аказалася не простым. Праз год Дзіма вярнуўся ў Бягомль. Цяпер ён працуе ў лясной гаспадарцы. Апошнім часам Каця і Дзіма зноў жывуць у «італьянскім» доме, бо ў іх камунальным пакойчыку вельмі холадна.

Сустрэкаў нас гаспадар дома Саша Лукін. Ён стаяў на ганку і раскідваў соль, напэўна, каб не было спізка: бетонныя прыступкі, як і даволі крутая сцежка да брамы, былі пакрытыя лёдам.

Гэты дом купілі італьянцы па-за рамкамі праекта «Пінокія», яшчэ да яго пачатку, на прыватныя грошы. Між сабой яны называюць яго «Пуліторы», ад італьянскага слова pulitori — паліроўка, шліфоўка. Напэўна таму, што тут, акрамя Сашы, перыядычна жывуць маладыя людзі, усё тых жа выпускнікі школы-інтэрната, якія па тых або іншых прычынах не ўжыліся ў іншых месцах. Ёсць у гэтага дома і своеасаблівы аплікун — Марыя ЖУР, якая дапамагае насельнікам Пуліторы вырашаць усе праблемы.

«Пуліторы» стаў свайго роду правобразам Дома мастацтваў і рамёстваў «Пінокія». Які, нагадаю, італьянская добраахвотніцкая асацыяцыя «Кавала б'янка» з дапамогай спонсараў купіла і абсталявала ў Бягомлі. У «Пінокія» адначасова жылі 8 маладых людзей, выпускнікоў школы-інтэрната. З імі пастаянна знаходзіліся выхаванцы, праводзіліся майстар-класы, заняты па арт-тэрапіі, рэабілітацыйныя мерапрыемствы. Як вынік — тром удзельнікам праекта была знятая група інваліднасці. Праўда, нахонт зняцця інваліднасці дырэктар Докшыцкага тэрытарыяльнага цэнтру сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Марыя КУРДЭКА выказвала журналісту «Звязды» сумненні, але наколькі сур'ёзныя падставы для такіх сумненняў, высветліць не ўдалося. Ва ўсякім разе эфект, які меў праект «Пінокія»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

для сацыялізацыі выпускнікоў інтэрната, прызнаюць усе.

Калі праз 4 гады «Дом Пінокія» нечакана закрылі докшыцкія ўлады, італьянцы, каб рассяліць удзельнікаў праекта, купілі тры двухпакёвыя дамкі і аформілі іх на маладых людзей. Адзін з такіх дамкоў нядаўна згарэў. Дарэчы, Гая і Джавані прыехалі з двума мэтамі: адзначыць вяселле Каці і

Итальянцы готовы szukaць грошы на тое, каб перадаваць свой унікальны напрацаваны вопыт па развіцці дзяцей і маладых людзей з асаблівасцямі, па навучанні такіх юнакоў і дзяўчат жыццё паўнацэнным, цікавым і шчаслівым жыццём у грамадстве, а не ў ізаляцыі.

Дзімы і даведацца, якую дапамогу можна аказаць пацярпелым ад пажару.

— А мясцовыя ўлады прапаноўвалі дапамогу пагарэльцам? — спытала я ў старшыні Бягомльскага пасялковага Савета Валерыя МІХАЙЛОУСКАГА.

— Днямі да іх прыходзілі прадстаўнікі сацыяльных службаў, цікавіліся, у чым тым маюць патрэбу, — неакрэслена адказаў Валерыя Пятровіч. — Напэўна, будзе прымацца нейкае рашэнне.

Пажар адбыўся два тыдні таму, у ноч на 27 лістапада. І размова ідзе пра выпускнікоў школы-інтэрната для дзяцей-сірот — гэта значыць, пра маладых людзей, якім, акрамя грамадства і дзяржавы, няма

ва ад мяне на крэслах. Саша стаяў ля печкі. Час ад часу ён правяраў вуглі, каб своечасова закрыць камін. Яшчэ адзін жыхар гэтага дома, Вова Дзмітрыеў, плэскаўся, было чутна, у душы.

Гая і Джавані прыляцелі з Рыма не адны. У пакоі не проста слухала нас, а працавала — здымала на прафесійную відэакамеру ўсё, што тут адбывалася, — Маша КАЧАН, таксама выпускніца Бягомльскай дапаможнай школы-інтэрната для дзяцей-сірот. Яна ўжо каля 10 гадоў жыве ў Італіі. Калісьці Машу, ужо дарослую, пасля вучылішча, запрасіла да сябе сям'я, у якой яна раней часта гасцявала дзяўчынкай. Але цяпер Маша жыве самастойна (яе італьянскі «тата» памёр ад раку, а з «маці» адносіны не склаліся). Дзяўчына здымае кватэру, працуе ў сацыяльным кааператыве «Матрошка» кінааператарам і рэжысёрам. Яна аднолькава добра размаўляе на італьянскай і рускай мовах.

Ды і з усімі насельнікамі дома «Пуліторы» Гая і Джавані, якія не гавораць па-руску, гутарылі свабодна, перакладчык патрабавалася толькі для размовы з журналістамі.

Мы разгаварыліся. Спачатку трохі пра сябе расказалі маладыя. Каця прызналася, што вельмі хвалюецца з-за вяселля. Чаму — яна не ведае, проста сэрца б'ецца моцна...

Каця працуе на Бягомльскім заводзе «Ветразь», які, дарэчы, акрамя вузлоў для «Магілёўліфтмаша», выраб-

Кажуць, падобнага вяселля ў Бягомлі яшчэ не было.

ад нявесты ў самым высокім сэнсе гэтага слова. Жаніх увесь час настолькі абаяльна і адкрыта ўсміхаўся, што толькі пры адным позірку на яго ўзнікала ўпэўненасць у тым, што і сёння, і пасля ўсё ў гэтым доме і ў гэтай маладой сям'і будзе добра. Яго знакі ўвагі да нявесты былі клапатлівыя і цёплыя. Па ўсім было бачна, што гэтыя двое — шчаслівыя сваім ціхім шчасцем. Іх шчасце мала залежала ад таго, што адбывалася вакол, але яны з удзячнасцю і радасцю прымалі ўвагу да сябе, з гадоўнасцю выконвалі ўсё, што патрабавалася, і так кахалі адно аднаго, што любілі ўсіх навакол.

«МАТРОШКА»

Немагчыма было не спытаць старшыню добраахвотніцкай асацыяцыі «Кавала б'янка» Гаю Карлеці пра будучае праекта «Пінокія».

— Праект быў разлічаны на 5 гадоў, — адказала Гая. — Нядаўна гэты тэрмін скончыўся. Але мы працягваем дапамагаць вось гэтым маладым людзям, якія пасля школы-інтэрната засталіся жыць у Бягомлі. Дапамогаем таксама тым, хто быў у праекце, але цяпер жыве ў іншых мясцінах Беларусі. Да таго ж, у Рыме сёння жыве і працуе група маладых людзей, былых выхаванцаў Бягомльскай школы-інтэрната, работу якіх мы таксама каардынуем.

Што датычыцца ўлівання новых падлеткаў і маладых людзей у праект, то для гэтага неабходна стварыць і падпісаць новы дакумент. Што, у сваю чаргу, немагчыма без разумення адміністрацыі Докшыцкага раёна ідэі, якая была закладзена ў «Пінокія». У Гаі няма ўпэўненасці, што такое разуменне ёсць.

«Чамусьці ўсе апошнія перамоўныя пачыналіся з фінансаванага пытання і зводзіліся выключна да яго ж, — спрабавала патлумачыць Гая. — Аднак перш чым склацца каштарыс, трэба прааналізаваць вынікі таго, што ўжо ўдалося зрабіць. Адзначыць як станоўчыя, так і адмоўныя моманты. Мы гатовыя выслухаць крытыку ў свой адрас. Трэба абмеркаваць памылкі, якія былі зробленыя. А таксама абмеркаваць саму метадыку, якую мы прапануем. Падрабязна абгаварыць усе нюансы. Знайсці згоду ў галоўным. А потым ужо казаць пра тое, колькі грошай трэба для працягу праекта».

Гая расказала пра сацыяльны кааператыв «Матрошка», у якім працуе Маша Качан і іншыя былыя выхаванцы Бягомльскай школы-інтэрната ў Рыме. Дзейнасць кааператыва заключаецца ў наступным.

Спачатку ўдзельнікі кааператыва з дапамогай кіраўніцтва складаюць шэраг праектаў, якія на конкурснай аснове падаюць у мясцовыя органы ўлады для сцвярджэння і атры-

манья фінансавання. Частка гэтых праектаў датычыцца работы ў школах. Маладыя людзі з «Матрошкі» аб'ядноўваюць вакол сябе падлеткаў, якія маюць тую альбо іншую асаблівасць. Гэта могуць быць як асаблівасці ментальнага і культурнага планаў, напрыклад, у дзяцей эмігрантаў, так і фізічныя або псіхічныя адрозненні. Размова ідзе пра звычайныя агульнаадукацыйныя школы, у якіх разам вучацца здаровыя дзеці і інваліды, італьянцы і інішаземцы.

Мэта такога аб'яднання і ўсёй работы, якую праводзіць «Матрошка», — дасягненне роўнасці паміж рознымі. «Дзіця з пэўнымі асаблівасцямі можа не ўмець рашаць матэматычныя задачы, нават не ўмець лічыць грошы, — кажа Гая, — але яно ад гэтага не горш за астатніх і мае не менш правоў на шчасце, на выказванне сваіх пачуццяў, эмоцый, думак».

Маша Качан паказала дыск з адным з апошніх фільмаў, які «Матрошка» зняла разам з 10-гадовымі італьянскімі школьнікамі. Фільм прысвечаны небажэспцы камп'ютарнай залежнасці. Вынікам іншага праекта стала кніга — гэта першая літаратурная спроба дзяцей. Яшчэ адзін альбом змяшчае дзіцячыя малюнкы...

Акрамя таго, сацыяльны кааператыв «Матрошка» здымае сюжэты для аднаго з тэлевізій-

11. Калі яго спыталі, чаму так атрымліваецца, ён сказаў, што яму хочацца спаць. Тады кіраўніцтва кааператыва даручыла яму вельмі адказную частку праекта, цяпер у яго адсутнасць спынялася ўся работа. Калі хлопец зразумеў, што яго дзейнасць вельмі важная, ён стаў прыходзіць раней за астатніх.

Нешта падобнае на «Матрошку» задумвалася і ў Бягомлі, калі адкрываўся «Дом Пінокія». Шкада, што мясцовыя ўлады не дастаткова зацікавіліся вопытам асацыяцыі «Кавала б'янка».

У Докшыцах ёсць цэнтр дзённага знаходжання інвалідаў, куды прыходзяць самыя розныя людзі і разам бавяць час, глядзяць тэлевізар, займаюцца рукадзеллем, гатуецца ежу, гуляюць у шахматы... Гэтакі ж цэнтр, але толькі для выпускнікоў школы-інтэрната ў Бягомлі, маюць на ўвазе сацыяльныя службы раёна і зараз. Яны мяркуюць, што італьянцы гатовы яго фінансаваць. Але італьянцы гатовыя шукаць грошы на тое, каб перадаваць свой унікальны напрацаваны вопыт па развіцці дзяцей і маладых людзей з асаблівасцямі, па навучанні такіх юнакоў і дзяўчат жыццё паўнацэнным, цікавым і шчаслівым жыццём у грамадстве, а не ў ізаляцыі. І пры гэтым жыць так, што і грамадства, і самі маладыя людзі пра гэтыя асаблівасці забываюць, сапраўды становяцца роўнымі з астатнімі. Творчымі, ініцыятыўнымі, здольнымі не проста сябе ўтрымліваць, але ствараць нешта новае.

Вяселле Каці і Дзімы стала вынікам беларускай часткі праекта «Пінокія». І італьянскаму боку шкада, што адміністрацыя раёна не ўзяла ў гэтым вяселлі ўдзелу. Не адбылося і сустрэчы прадстаўнікоў «Кавала б'янка» з адміністрацыяй раёна для абмеркавання вынікаў сумеснай 5-гадовай працы і перспектывы.

ПАЧАТАК

...Аднак час за размовай прайшоў хутка. Усіх мужчын выгналі з пакоя, і Гая стала дапамагаць нявесце апрацаваць вясельную сукенку. Потым фотакарэспандэнт «Звязды» зрабіла нявесце макіяж, бо аказалася, што больш няма каму. Каця паглядзела на сябе ў люстэрка і раптам расплакалася.

— Што, не дабаеца? — спужалася Марына Бегункова.

— Я ніколі не была такой прыгожай, — скрозь слёзы прамовіла Каця...

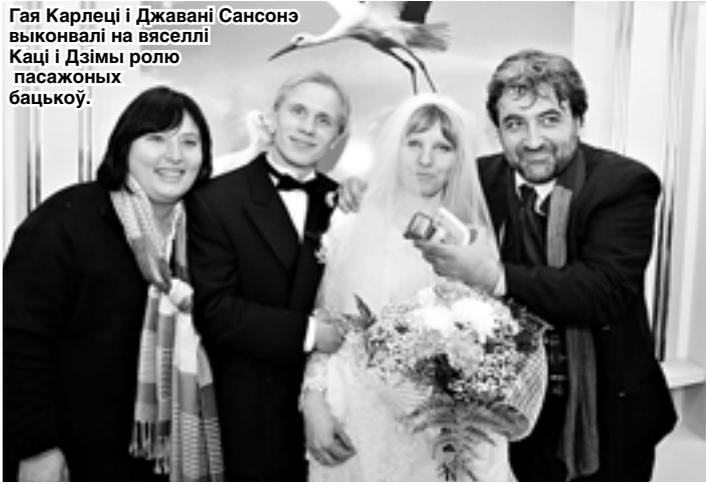
Кажуць, падобнага вяселля ў Бягомлі яшчэ не было.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Фота

Марыны БЕГУНКОВАЙ.

г. п. Бягомль.

Гая Карлеці і Джавані Сансонэ выконвалі на вяселлі Каці і Дзімы ролю пасажоных бацькоў.

каму дапамагчы. Італьянцы, дарэчы, прывезлі 10 вялікіх торбаў з адзеннем і абуткам. Яны толькі за перагрук заплацілі 145 еўра...

Міжволі згадваюцца словы намесніка старшыні Докшыцкага выканкама Міхаіла МАРКАЎЦА, якія ён казаў яшчэ ўвосень падчас нашай сустрэчы. Ён казаў пра тое, што выпускнікі Бягомльскай школы-інтэрната — не толькі жыхары раёна, але і грамадзяне Беларусі, і што таму мясцовыя ўлады не могуць стаяць убаку, калі да іх прыежджаюць італьянцы. Гэта выказванне можна разумець па-рознаму. Хочацца верыць, што прадстаўнікі адміністрацыі раёна меў на ўвазе не меншую гадоўнасць дапамагчы маладым людзям, калі ўзнікну ў тым патрэба.

МАЛАДЫЯ

...Нявеста і жаніх, яшчэ не апранутыя, сядзелі на табурэтках у праходным гасцявым пакойчыку. Я — насупраць на канапе, Гая і Джавані — спра-

ляе дрэваапрацоўчыя машыны, міні-культыватары і здрабняльнікі кармоў для прыватных гаспадарак і дачнікаў. Атрымлівае Каця каля 600 тысяч рублёў.

Дзіма таксама задаволены сваёй працай, і на працы, кажа, задаволены ім. Спачатку, праўда, яму было цяжка. Аднак свежае паветра і фізічныя напружкі, відавочна, дабротворна на яго ўплываюць. Дзіма абсякае галлё на дрэвах. Мы міжволі любаваліся яго накачанымі мускуламі і ззяючым тварам. Хоць у апошнім вінавата, напэўна, Каця, а не Бягомльскай лясная гаспадарка, у якой Дзіма працуе. Атрымлівае Дзіма не нашмат больш за сваю нявесту.

Ніхто са сваякоў маладых на вяселле не прыехаў. У Каці бацькі сядзяць у турме. Сваякі Дзімы пра вяселле ведаюць. Родная сястра — таксама ўдзельніца праекта «Пінокія», гэта яе дом згарэў, — прыйдзе на святочную вясцеру ў кавярні. Цётку, якая жыве ў Віцебску, не адпусцілі з працы...

На маладых прыемна глядзець. Па-першае, таму, што яны ніколі не выстаўляліся, трымаліся натуральна і вельмі спакойна. Яны не дэманстравалі сваіх пачуццяў, мала размаўлялі, уважліва слухалі іншых. Часам нават здавалася, што гэта зусім не яны сёння — галоўныя асобы дня.

Разам з тым ад нявесты зыходзіла чыстае, пясчотнае, трапяткое святло, якое можа зыходзіць толькі

Маша Качан, выпускніца Бягомльскай дапаможнай школы-інтэрната для дзяцей-сірот, сёння — прафесійны аператар, жыве і працуе ў Рыме.

Гродненскі філіял РУП «Інститут нерухомасці і ацэнкі» **суб'ясць, што аукцыон па продажы імушчэства** **Открытого акціонернага абшчэства «Гродноблэвтотранс»** **23 дэкабра 2010 года НЕ СОСТОИТСЯ.** **О дате проведения аукциона будет сообщено дополнительно.**

Рэха публікацыі

Ісці насуперак прыроды вельмі небяспечна

Гэтымі словамі з падборкі матэрыялаў Вольгі Кулінковіч «Адрэгулюйце работу паўшар'яў», надрукаванай у газеце «Звязда» 10 снежня 2010 г., мне і хацелася пачаць свае заўвагі. Я кандыдат медыцынскіх навук, урач-псіхіятр Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру псіхічнага здароўя, вядучы навуковы супрацоўнік Рэспубліканскага цэнтру праблем чалавека Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Займаюся праблемамі ўзаемаадносін паўшар'яў галаўнога мозга з 1977 года.

Сапраўды, усе людзі падзяляюцца на праўшную, леўшную і тых, хто аднолькава карыстаецца абедзвюма рукамі ў пісьме, побытавых дзеяннях (апошніх называюць амбідэкстрамі). Але гэта не значыць, што ў іх адно паўшар'е актыўнае, а другое — не. Так, у праўшную правае паўшар'е такім самым чынам пераважае па пазамоўных (наглядна-вобразных) функцыях, як і левае па моўных (лагічных). У леўшную зусім не наадварот, таму што ў іх здаровых прадстаўнікоў ступень леварукасці (як і асіметрыі іншых функцый) звычайна вельмі нізкая. Мозг леўшную хутчэй набліжаецца да мозгу амбідэкстраў. І нават апошнія, а не леўшны, з'яўляюцца антыподамі праўшную па нервова-псіхічнай арганізацыі. Справа тут у тым, што ў праўшную мозг функцыянальна асіметрычны, а ў амбідэкстраў мазгавыя функцыі размеркаваны сіметрычна, таму абодва паўшар'я адказваюць як за моўныя, так і пазамоўныя функцыі.

Колькі ёсць людзей, столькі і варыянтаў спалучэння асіметрыі-сіметрыі розных функцый. Менавіта такія спалучэнні і надаюць, у асноўным, непаўторнасць, вызначаюць індывідуальнасць кожнага з нас. Гэта вялікі дарунак прыроды чалавецтву.

Калі ў мозгу ўзнікаюць «паломкі», мяняюцца і функцыянальныя асіметрыі, часцей у бок іх набліжэння да сіметрыі. У сярэдзіне мінулага стагоддзя з мэтай лячэння адной з хвароб праводзілася хірургічнае раз'яднанне паўшар'яў мозгу. Пасля аперацыі ў пацыентаў працяглася няўзгодненасць у дзеяннях, калі, напрыклад, адна рука нешта рабіла, а другая супрацьдзейнічала гэтаму. Так, адзін з пацыентаў правай рукой апранаў адзенне, а левай распранаў.

Нешта падобнае можа ўзнікнуць, калі спецыяльна займацца практыкаваннем на адначасовыя дзеянні рукамі. Ужо была на іх «мода», але вучоныя убачылі іх шкоднасць і хутка спынілі. Не трэба змагацца з прыродай, а развіваць тое, што дадзена ёй!

Тацяна ЦЯЦЕРКІНА.

Краіна здароўя

Выпуск № 66 (235)

36,6°

ТРАЎМУЕЦЦА РАДЗІМКА? ТЭРМІНОВА ВЫДАЛЯЙЦЕ!

Такія віды злаякасных новаўтварэнняў як рак скуры і меланома, могуць развівацца не толькі з пігментных невусаў (радзімак), але і на «голым» месцы. Таму калі на скуры з'явілася язвачка, ці ўшчыльненне, ці месца, якое лушчыцца, і гэтая праблема не знікае на працягу двух-трох тыдняў, а таксама калі невус змяніўся, скажам, у памеры ці колеры, трэба неадкладна паказацца анкалогу.

Для прафілактыкі раку скуры і меланомы хірург-анкалог аддзялення рэканструктыўна-аднаўленчай хірургіі РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава, кандыдат медыцынскіх навук Геннадзь РЫМДЗЭЊАК рэкамендуе мець на ўвазе: чым больш пігментных невусаў і чым большыя яны памераў, тым вышэй рызыка захварэць на рак скуры ці меланому. Аднак тут важны і такі момант, як траўматызацыя: невусы нельга ні націраць адзеннем, ні пачэсваць. Калі ж уберэчы радзімку ад траўмы не ўдалося, трэба выдаляць яе пасля кансультацыі ў анкалага. Наогул выдаленне невусаў, змешчаных у траўманебяспечных месцах, лічыцца прафілактыкай раку і меланомы.

Паводле слоў загадчыка аддзела рэканструктыўна-аднаўленчай хірургіі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. М. Аляксандрава, кандыдата медыцынскіх навук Аляксандра ЖУКАЎЦА, як правіла, рак скуры сустракаецца на шостым-сёмым дзесятку жыцця, а палова выпадкаў меланомы прыпадае

на ўзрост да пяцідзесяці гадоў. Меланома лічыцца таксама найбольш частым злаякасным утварэннем у жанчын маладога ўзросту.

Паколькі насельніцтва ў нашай краіне, з аднаго боку, мае пераважна 1 і 2 групы фотатыпаў скуры, а з другога — абсалютная большасць суайчыннікаў маюць пігментныя невусы, насцярожана сць у дачыненні да скуры, свабоднай ад анкапаталогіі, павінна быць ва ўсіх. Захваральнасць на рак скуры і меланому расце не толькі ў Аўстраліі, але і ў шэрагу іншых краін свету, у тым ліку ў Беларусі. Прычым за апошнія дзесяць гадоў у нас назіраецца фактычна падваенне колькасці выпадкаў раку скуры. Аднак калі ў развітых краінах падобныя праблемы выяўляюцца галоўным чынам на 1 стадыі, то ў нас даволі часта сустракаюцца запущаныя формы. Ранні рак, паводле айчынных падыходаў, — гэта пухліна дыяметрам да 2 см, а ранняя меланома мае таўшчыню да 2 мм.

Адным з важнейшых фактараў развіцця анкалогіі скуры з'яўляецца інтэнсіўнае ультрафіялетавае апраменьванне. Асабліва небяспечныя сонечныя апёкі. Паколькі абсалютная забарона знаходжання на адкрытым сонцы — мера зусім не эфектыўная, значыць, павінны быць хоць нейкія абмежаванні. Тое ж датычыцца і сальяр'яў, паколькі для скуры не мае значэння — натуральнае апраменьванне або штучнае. Анкалагі адносяць сальяр'і да канцэрагенных фактараў.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Па Мінску налета будуць пастаянна курсіраваць перасоўныя медыцынскія пункты

Прайсці экспрэс-дыягностыку жыхарам і гасцям сталіцы ў наступным годзе стане прасцей: па Мінску будуць курсіраваць перасоўныя медыцынскія пункты.

Падобныя «паліклінікі на колах» сёння дзяжураць у час масавых мерапрыемстваў. Цяпер вырашана на базе аўтобусаў «МАЗ» стварыць два пастаянныя перасоўныя медыцынскія пункты экспрэс-дыягностыкі. Тут мінакі змогуць змераць узровень глюкозы ў крыві, унутрыбочны ціск — у мэтах ранняга выяўлення катаракты, артэрыяльны ціск, рост, вагу і да таго падобнае. Хутчэй за ўсё, гэта паслуга будзе аказвацца за мінімальную плату. Тут жа бясплатна будуць раздаваць брашуры з карыснай медыцынскай інфармацыяй. Таксама па прынцыпе перасоўных пульмасканаў, у якіх сёння можна прайсці флюараграфію, плануецца стварыць перасоўныя аўтобуса будучы распрацаваныя дзве ўстаноўкі пад працоўнай назвай «мамаскан». Яны будуць выязджаць на прадпрыемствы, каб нашы спецыялісты змаглі правесці ў жаночых калектывах масавае абследаванне малочнай залозы.

Святлана ФРАЛЯНKOVA,

«Мінск—Навіны».

«Моцны» ланцужок

г. Мінск

Карысна ведаць

Язва абвастраецца ноччу

Лічыцца, што не адчуць абвастрэння язавай хваробы немагчыма: язва — гэта заўсёды боль. На жаль, медыцынская статыстыка сведчыць пра адваротнае: 15 працэнтаў язавы — бязбольныя.

«Нямая» язва можа гадамі не нагадваць пра сябе. Да той пары, пакуль не здарыцца сапраўднае абвастрэнне (крывацёк або прабадзенне). Хоць, безумоўна, часцей за ўсё язва ўсё ж баліць. Пры гэтым болевая адчувальнасць узнікае, як правіла, у падліжачнай вобласці, часта аддаючы ў левую палову грудной клеткі і левую лапатку, грудны або паясныя аддзел пазваночніка.

Пры язвах страўніка боль адразу або праз паўгадзіны-гадзіну пасля яды. Пры язве дванаццаціперснай кішкі боль «галодны». Варта пакутніку паесці або нават выпіць вады — і нядаўнія пакуты адступаюць: ежа і вада «бяруць» на сябе агрэсіўную сальную кіслату, якая выклікала боль.

Пры прабадзенні страўніка або дванаццаціперснай кішкі боль становіцца нясцерпным, кінжалым, а пры страўнікавым крывацёку могуць з'явіцца крываваы ваніты, рэзкая слабасць (аж да страты прытомнасці), панос чорнага колеры. Калі ў вас прысутнічае хаця б адзін з пералічаных трывожных сімптомаў, жыццёва важна як мага хутчэй паказацца доктару!

Аднак да такога стану лепш сябе не даводзіць. Тым больш, што абвастрэнне язавай хваробы лёгка папярэдзіць: яна мае сваю, дакладна выражаную рытміку. У здаровага чалавека ўначы час сакрэцыя страўнікавага соку зніжаецца. У язвеніка — з дакладнасцю да наадварот. Вось чаму людзі, хворыя на язву, скардзяцца пераважна на начныя болі ў страўніку.

Лечымся без лекаў

Бадзяга прагоніць сіняк

Гаючыя расліны ў нашым жыцці адыгрываюць вялікую ролю, асабліва калі мы спрабуем абысціся без лічмы прэпаратаў, а наша самаадчуванне яшчэ дазваляе гэта зрабіць.

РАТУЕМ СТРАЎНІК

Пры гастрыце з павышанай кіслотнасцю карысны адвар насення лёну. Слізь, што атрымаецца падчас варкі насення, абвалакае слізгістую абалонку і засцерагае яе ад пашкоджання кіслатай страўнікавага соку. Спосаб прыгатавання: 1 ст. лыжку насення лёну заліваюць 100 мл вады, вараць на працягу 5 хвілін і настойваюць 1-2 гадзіны. Затым працэдураюць і прымаюць па 1 ст. лыжцы атрыманай сумесі 3-4 разы на дзень перад ядой і пры з'яўленні болю.

Пры гастрыце з паніжанай кіслотнасцю дапамагае сок трыпутніку: свежае прамытае лісце прапускаюць праз мясарубку, працэдураюць, і атрыманы сок прымаюць па 1 ст. лыжцы, запіваючы цёглай вадой. Альбо: 1 ст. лыжку сухога лісця трыпутніку заліваюць шклянкай кіпеню, настойваюць 2 гадзіны, працэдураюць, прымаюць па 1 ст. лыжцы за 20-30 хвілін да яды.

ГОІМ РАНЫ І ЗВОДЗІМ СІНЯКІ

Эфектыўна змазваць парэз сокам крываўніка або крапівы.

Пры ўдаре рэкамэндуецца накласти на пашкоджанае месца тугую павязку, змочаную ў касторавым алеі. Яна спрыяе змяншэнню ацёку і рассмоктванню гематомы. Бадзяга — лепшы сродок ад гематом і сінякоў. Развядзіце 2 ст. лыжкі парашку бадзягі ў сталовай лыжцы вады і прыкладзіце кашку да пашкоджанага месца, а зверху зафіксуйце бінтам. М'янаць павязку рэкамэндуецца двойчы на дзень.

Настойка календулы добра дапамагае пры драпінах, ранах. Можна выкарыстаць аптэчную настойку, а можна прыга-

Для «хуткай» гэта — самы гарачы час. А для гастрэнтэролагаў — цудоўная магчымасць гэтыя самыя начныя збоі папярэдзіць. Згодна з біярытмамі арганізма, урачы навучыліся не толькі ставіць дыягназ і прадазваць час язавога абвастрэння, але і больш эфектыўна яго лячыць, прызначаючы пацыенту прыём прэпарата на той час, калі яго арганізм найбольш да гэтага прэпарата ўспрымальны, дзякуючы чаму язва рубцуецца за 20—28 дзён.

ДАРЭЧЫ

● Пераважная большасць язвенікаў — мужчыны. У цудоўнай паловы чалавецтва існуе магучая супрацьязвава ахова — эстрагены (жаночыя палавыя гармоны), якія аказваюць трафічнае дзеянне на тканкі, паляпшаюць іх сілкаванне і кровазабеспячэнне, павышаюць іх жыццёўстойлівасць. І ў гэтым сакрэт цудоўнага самавылечвання язвеніка пры цяжарнасці.

● Язвы можа выклікаць прыём неэстроідных супрацьзапаленчых прэпаратаў, аспірыну, гармонаў, а таксама некаторыя эндыкрынныя захворванні, якія правакуюць павышаную сакрэцыю сальняной кіслаты, хоць гэта ўжо не класічная, а так званая сімптоматычная язва.

● Галоўным прынцыпам дыетычнага супрацьязвава харчавання з'яўляецца прыгатаванне страў, якія не патрабуюць працяглага перажоўвання, не раздражняюць сценак страўніка ні кімічна, ні механічна, не выклікаюць узмоцненага выдзялення страўнікавага соку і знаходзяцца ў страўніку мінімальны прамежак часу.

Пры язве страўніка са свайго рацыёну вы павінны выключыць вельмі гарачую або вельмі халодную ежу.

таваць яе самім: 20 г суквеццяў календулы настойваць на 100 мл 70-градуснага спірту 2 тыдні, прафільтраваць і прымяняць у выглядзе прымокач і кампрэсаў.

Крываўнік дапамагае пры гнайнічковых захворваннях. Вазьміце 1 ст. лыжку гэтай расліны і 3 ст. лыжкі рамону, заліце дзвюма шклянкамі кіпеню і дайце пастаяць каля паўгадзіны. Працадзіце і змазвайце пашкоджаныя ўчасткі атрыманым настоем 4 разы на дзень.

УМАЦОЎВАЕМ ВАЛАСЫ

Пры выпадзенні валасоў варта ўжываць у ежу ягады абліпіхі, гатаваць адвар з маладых галінак гэтай расліны для апалосвання. Таксама можна паспрабаваць двойчы на тыдзень пасля мыцця галавы ўціраць у скуру абліпяхавы алеі.

Добра дапамагае адвар бярозы і ядлоўцы. Змяшайце пароўну галінкі ядлоўцы і лісце бярозы. Вазьміце жменьку сумесі і пракіпяціце ў 3 літрах вады на працягу 5 хвілін. Здыміце з агню, ухутайце і дайце пастаяць з гадзіну. Працадзіце і выкарыстоўвайце для мыцця і апалосвання валасоў.

ГАТУЕМ МАЗЬ НА АСНОВЕ РАСЛІН

Асновай для хатняй мазі, як правіла, з'яўляецца вазелін, ланалін, свіны або ялавічы тлушч, алеі. А расліны дадаюць у выглядзе адвару, парашку, настойкі ці свежага соку.

Для прыгатавання мазі вазьміце здробненую раслінную сыравіну, змясціце ў эмаляваны або шклянны посуд і дайце алеі. Настойвайце пры пакаёвай тэмпературы ў цёмным месцы на працягу 1-2 тыдняў, перыядычна памешваючы. Затым алеіны экстракт варта працадзіць праз марлю ў пасудзіну з шырокім рыльцам. Калі вы хочаце прыгатаваць мазь хутчэй, награвайце сумесь на вадзяной лазні на працягу паўгадзіны.

Падрыхтавала Вольга КУЛІНКОВІЧ.

Общество с ограниченной ответственностью «Эргоном-М» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА:

№ лота	Наименование имущества	Место нахождения имущества	Собственник	Начальная цена продажи лота, рублей (без учета НДС)	Задаток 5 %, рублей (без учета НДС)
ИМУЩЕСТВА (без учета НДС)					
1	Лот № 1 – транспортное средство «Опель Кампо», 2007 года выпуска, тип ТС – грузовой фургон, количество мест – 2; тип двигателя – CDTI, объем 1 686 см³, мощность 100 л.с.	г. Гомель, ул. Малайчука, 1	ООО «Эргоном-М»	26 657 000	1 332 850

Организатор торгов – Антикризисный управляющий ООО «Диспонтент», в лице директора Пантелеевой Лилии Николаевны.

С имуществом можно ознакомиться по месту его расположения в рабочие дни с 8.00 до 17.30. Задаток перечисляется до 19.01.2011 г. (включительно) на № 3012343790010 в филиале № 6 ЗАО «ВТБ Банк», код банка 153001108, УНП 490178164. Условия продажи – без условий.

Шаг аукциона в размере 9 % от начальной цены. После окончания торгов с победителем подписывается протокол и в течение 20 календарных дней заключается договор. Победитель торгов обязан оплатить стоимость покупки в течение 30 календар-

ных дней после подписания протокола. Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену покупки.

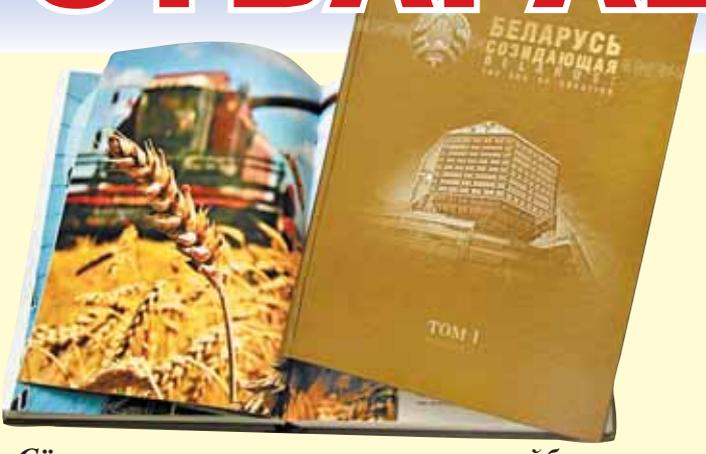
Для участия в аукционе необходимо подать письменное заявление с приложением: для юридических лиц – заверенные копии свидетельства о гос. регистрации, устав; для индивидуального предпринимателя – заверенная копия свидетельства о гос. регистрации; для физ. лица – копия паспорта.

Срок подачи заявления с момента выхода настоящего объявления до 16.00. 19.01.2011 года по адресу: г. Гомель, ул. Шилова, 2, к. 2.

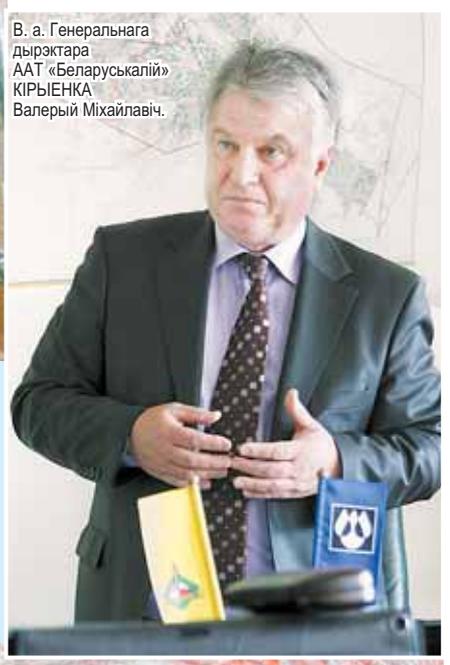
Дата, время, место проведения открытого аукциона 21.01.2011 года в 12.00, г. Гомель, ул. Шилова, 2, к. 2.

По вопросам участия в аукционе и приобретения имущества должника обращаться по телефонам: (8029) 621 22 36 или (80232) 60 51 31.

СТВАРАЕМ КРАІНУ, СТВАРАЕМ СЯБЕ!

Сёння мы працягваем расказ пра найбольш адметныя прадпрыемствы і арганізацыі, якія ўвайшлі ў фотаальбом БЕЛТА «БЕЛАРУСЬ СТВАРАЛЬНАЯ»

В. а. Генеральнага дырэктара ААТ «Беларуськалій» КІРЫЕНКА Валерыі Міхайлавіч.

ААТ «Беларуськалій» Наступная мэта — 10 МІЛЬЁНАЎ

УБЛІЖЭЙШАЙ пяцігодцы ААТ «Беларуськалій» плануе павялічыць вытворчасць мінеральных угнаенняў да 10 мільёнаў тон у год.

З 2006 года прадпрыемствам ужо выраблена 36,5 мільёна тон калійных угнаенняў — больш, чым у папярэднія пяцігоддзі. Пры гэтым шмат у чым дзякуючы ўзгодненай працы з Беларускай калійнай кампаніяй тут забяспечваецца высокарэнтабельная і прыбытковая вытворчасць, а аб'ём экспарту калійных угнаенняў у параўнанні з 2005 годам павялічыўся адразу ўдвая.

Як вядома, гісторыя «Беларуськалія» налічвае больш за паўстагоддзе. І таксама не сакрэт: запасы руды паступова скарачаюцца. У сувязі з гэтым у 2008 годзе быў уведзены ў эксплуатацыю Краснаслабодскі руднік — адзіны новы руднік на абшарах усяго колішняга Саветаўскага Саюза за апошнія 30 гадоў. Ён ужо выдаў на-гара больш за 1 млн тон угнаенняў і працягвае павялічваць магутнасці.

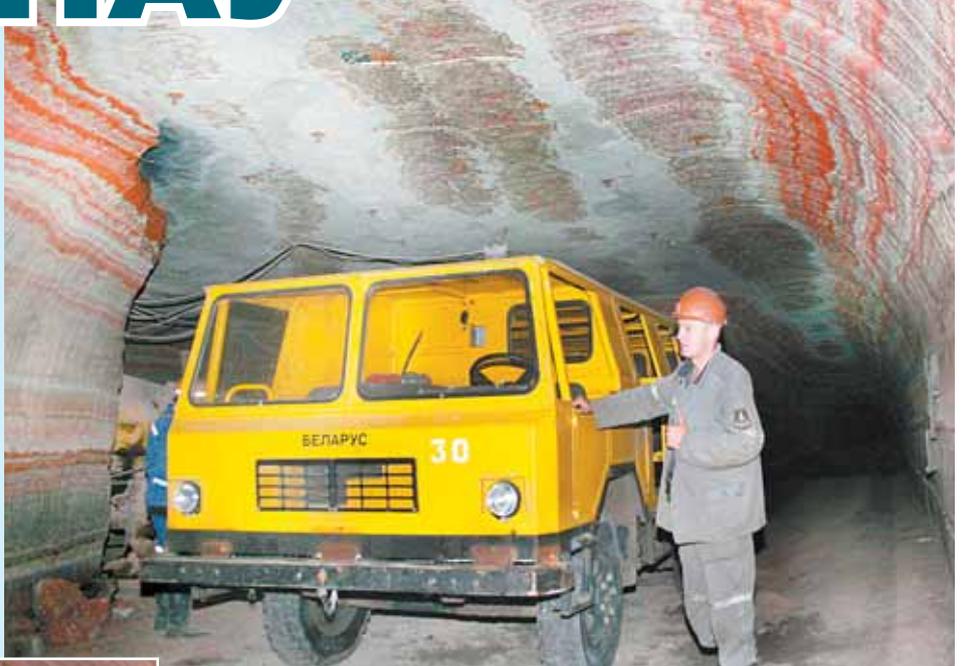
Прычым далейшае пашырэнне сыравіннай базы становіцца адной з галоўных задач на будучыню. Пасля значнага аб'ёму работ па тэхніка-эканамічным абгрунтаванні і праектаванні ў снежні 2006 года распачата будаўніцтва новага Бярозаўскага рудніка — з разліковым тэрмінам адпрацоўкі яго запасаў у 50 гадоў. Дарэчы, у Бярозаўскі руднік прадпрыемства ўжо ўклала 425 мільярд рублёў уласных сродкаў. Сам жа першапачатковы тэрмін будаўніцтва плануецца скараціць на два гады.

Адначасова праведзены комплекс вышукальных работ па будаўніцтве яшчэ аднаго, ужо сёмага Дарасінскага рудніка. Яго будаўніцтва пачнецца ў 2012 годзе — адразу пасля ўводу ў эксплуатацыю рудніка Бярозаўскага.

Не менш важная задача ва ўмовах рыначных адносін — і эфектыўнае функцыянаванне ўласных энергетычных устаноў і рэалізацыя праграмы

энергазберажэння. Пакуль уласныя энергагенеруючыя крыніцы «Беларуськалія» вырабляюць 8 працэнтаў ад гадавой патрэбы прадпрыемства ў электраэнергіі. Гэтага відавочна недастаткова. Таму вызначана: пасля рэалізацыі запланаваных мерапрыемстваў выпрацоўка электраэнергіі ў 2015 годзе будзе забяспечваць ужо 35 працэнтаў патрэбы.

Асобная гаворка — аб хімічнай прамысловасці. На першым плане тут аказваюцца праблемы стварэння прынцы-

пова новых вытворчасцяў і ўкаранення сучасных тэхналагічных працэсаў — экалагічна чыстых, безадходных, з замкнутым цыклам і, зразумела, рэнтабельных.

Між тым, яшчэ нядаўна было распачатковае прадукцыя прадпрыемства — гэта хлорысты калій. Спраца з гэтым сапраўды не выпадае. Аднак спецыялісты «Беларуськалія» прыйшлі да высновы: неабходна ствараць высокарэнтабельную вытворчасць і такой запатрабаванай на рынку хімічнай прадукцыі, як едкі калій, а таксама іншай прадукцыі з уласнай сыравіны. Тым больш што такая вытворчасць адносіцца да навукаёмкай і не ў апошнюю чаргу будзе зарыентаваная на экспарт.

Не застануцца ўбакі і іншыя напрамкі. З улікам неабходнасці вырашэння пытанняў харчовай бяспекі нашай краіны ААТ «Беларуськалій» мае намер актыўна ўдзельнічаць у справе сельгасвытворчасці і вы-

творчасці прадуктаў харчавання. У прыватнасці, на працягу бліжэйшых двух гадоў прадпрыемства плануе стварэнне ўласнага і, зразумела, рэнтабельнага агракамбіната. Да таго ж яго прадукцыя будзе перапрацоўвацца на ўласным малочным заводзе і мясакамбінаце, які праходзіць рэканструкцыю.

Найбольш важным падаецца наступны момант. Нават у складаным для ўсіх крызісным 2009 годзе ААТ «Беларуськалій» не толькі не скараціла ніводнага чалавека, але і больш за тое — захавала ўсю сацыяльную сферу. Прадпрыемства па-ранейшаму забяспечвае сваім работнікам вартыя заробкі, а краіне ў цэлым — значную валютную выручку. Да таго ж ад «Беларуськалія» залежаць перспектывы цэлага горада — Салігорска. Па сутнасці, аддзяліць іх мінулае і будучыню немагчыма.

Сяргей ГРЫБ.
Фотаздымкі
Яўгена ПЯСЕЦКАГА і БЕЛТА.

ЭНЕРГІЧНАЯ КАМАНДА, НОВЫЯ МЕТАДЫ КІРАВАННЯ І ЛЮБОЎ ДА СПАЖЫЎЦА —

ДЗЯРЖАЎНАЕ прадпрыемства «Мінскрыбпрам» з'яўляецца адным з буйнейшых пастаўшчыкоў і перапрацоўшчыкаў рыбы і морапрадуктаў у краіне. Асартымент прадукцыі складае каля 300 найменняў. Гэта салёная і вострая рыба, вяленая, рыба халоднага і гарачага вэнджання, далікатэсная прадукцыя ў вакуумнай упакоўцы, прэсервы з марской капусты і салаты на яе аснове, прэсервы з селядца і філе селядца ў алеі і розных заліўках, рыбная кулінарыя, паўфабрыкаты на аснове рыбнага фаршу. Таксама прадпрыемства рэалізуе марожаную вагавую і фасованую рыбу, морапрадукты, рыбныя кансервы. Прадпрыемства пастаўляе рыбу з Нарвегіі, Ісландыі, Вялікабрытаніі, Галандыі, Канады, Аргенціны, Расіі і іншых краін. Бадай, не знойдзеца ніводнага чалавека, які б не паспытаў хоць бы нешта з гэтага пераліку, не ўпадабаў штосы для сябе. Але так было не заўсёды. Каб заваяваць прыхільнасць спажыўца, які, як вядома, «галасуе» за тавар уласным рублём, плаўна падвесці яго да высновы, што прадукцыя «Мінскрыбпрама» ёсць сінонім смаку і якасці, кіраўніцтву прадпрыемства і яго працоўнаму калектыву давялося прыкладзі шмат намаганняў.

ПРАДПРЫЕМСТВУ ЕўРАПЕЙСКАГА ЎЗРОЎНЮ — БЫЦЬ!

Прадпрыемства было створана ў Мінску ў 1972 годзе як холадакамбінат па захаванні, перапрацоўцы і рэалізацыі рыбнай прадукцыі. Яно было першым з пятнаццаці доследных рыбперапрацоўчых комплексных прадпрыемстваў — рыбакомплексаў, якія планавалася адчыніць на тэрыторыі ўсяго тагачаснага Саветаў Саюза. У 1995 годзе на яго базе было створана ААТ «Рыбакомплекс», а ў 2003 годзе, згодна з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, прадпрыемства было перададзена з рэспубліканскай уласнасці ў камунальную ўласнасць Мінска. У той жа год па даручэнні Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь на

аўтарытэту ў спажыўца.

У рамках праграмы па фінансавым аздараўленні прадпрыемства ў вельмі кароткія тэрміны была, у прыватнасці, праведзена аптымізацыя «таварнага партфеля». Асартыментны пералік скарацілі з 400 да 300 найменняў за кошт выключэння стратных відаў прадукцыі, а таксама тых, што не карысталіся попытам у насельніцтва. Акрамя таго, у перыяд з сярэдзіны 2008 года па канец 2009 года прайшлі ўкараненне ў вытворчасць звыш 100 найменняў новай прадукцыі. Асноўны ўпор пры фарміраванні асартыменту быў зроблены на выпуск салёнай, вострай, вэнджанай і вяленай рыбы. Аб'ём вытворчасці гэтых відаў прадукцыі толькі ў верасні-снежні 2008 года павялічыўся ў 2,8 раза. Прайшлі ўкараненне ў вытворчасць новыя віды фасовкі рыбнай

З канца 2008 года дзяржаўнае прадпрыемства «Мінскрыбпрам» вядзе планамерную комплексную работу па расоўванні сваіх гандлёвых марак, якая скіравана на павялічэнне пазнавальнасці прадукцыі і, адпаведна, павялічэнне аб'ёму продажу.

НОВЫЯ НОРМЫ РАСХОДУ СЫРАВІНЫ, НИЯКАГА ПАСРЭДНІЦТВА

Апроч іншых мер, нормы расхода сыравіны па некаторых пазіцыях былі зніжаны ад 18 да 21 працэнта, што зрабіла іх больш жорсткімі ў параўнанні з дзейнымі тэхнічнымі нарматывамі. ДАСТы, складзеныя яшчэ ў савецкія часы, стваралі глебу для розных злоўжыванняў і крадзяжоў. Пасля таго, як па гэтым пытанні навялі парадка, толькі на сыравіне за леташні год атрымалася эканоміць 0,5 мільярда рублёў. А з улікам павелічэння прадукцыйнасці працы на 47 працэнтаў і зніжэння энергаспажывання на 5,9 працэнта ў цэлым эканомія складала 2,2 мільярда рублёў.

Была аўтаматызавана сістэма складскага ўліку і гандлю, што дазволіла скараціць час камплектацыі заказаў, сістэматызаваць працу аўтатранспарту і аптымізаваць маршруты дастаўкі гатовай прадукцыі (сярэднядзённая колькасць кропак абслугоўвання на адзінку аўтатранспарту павялічылася з 8 да 11,3, час простаю аўтатранспарту пад загрузкай скарачаны з 4 да 1,3 гадзіны).

У сістэме закупак сыравіны была выключана заганная практыка пасрэдніцтва, заключаныя дагаворы з вядучымі рыбаздабыўнымі кампаніямі. Перы гэтым тэрміны аплаты за сыравіну павялічаны ў два разы (да 60—90 дзён).

Гэта далёка не поўны пералік таго, што было зроблена новай камандай кіраўнікоў. Галоўнае іншае: па выніках мінулага года аб'ём вытворчасці

«Мінскрыбпрама» ў цэнавым выражэнні павялічыўся на 72 працэнта, продажы — на 57 працэнтаў. Была дасягнута невялікая, але станоучая рэнтабельнасць (каля 1 працэнта) і прыбытак (135 мільёнаў рублёў). Гэта пры тым, што ў 2007—2008 гадах адмоўная рэнтабельнасць рэалізаванай прадукцыі дасягала на прадпрыемстве 20 працэнтаў...

ШМАТ ЗРОБЛЕНА, А ПЛАНАЎ ПА-РАНЕЙШАМУ НЕ МЕНШ

На рэканструкцыю і мадэрнізацыю вытворчасці з гарадскога бюджэту «Мінскрыбпраму» было выдзелена з 2003 года больш за 70 мільярдаў рублёў. Большая частка сродкаў выдаткавана на зваротнай аснове ў выглядзе беспрацэнтнай пазыкі, якая вяртаецца па графіку без пратэрмінаванай запазычанасці. Як мы ўжо гаварылі вышэй, прадпрыемства вядзе рэканструкцыю і мадэрнізацыю без прыпынення вытворчасці.

У прыватнасці, у 2004 годзе тут была завершана першая чарга рэканструкцыі галоўнага вытворчага корпуса, падчас якой былі ўстаноўлены тры лініі па вытворчасці прэсерваў, створаны ўчасткі для перапрацоўкі марской капусты і вырабу салатаў на яе аснове. Таксама было ўстаноўлена абсталяванне для пярвічнай апрацоўкі і разбору рыбы, вытворчасці фаршавых вырабаў, рыбы спецыяльнага разбору і філе замарожаных, расфасаваных кулінарных вырабаў, тэрмічна апрацаваных у саусах і заліўках, пастэрызаваных кансерваў у шкляннай і палімернай тары.

У 2008 годзе была завершана

другая чарга рэканструкцыі. У прыватнасці, быў мадэрнізаваны цэх вэнджання, дзе цалкам замянілі абсталяванне на энергазберагальнае. Там былі ўстаноўлены і запушчаны 11 універсальных вэнджальных устаноў для халоднага і гарачага вэнджання і вялення рыбы. Пасля рэканструкцыі магутнасць цэха павялічылася з 1,5 тоны прадукцыі да 3,5 тоны. Быў таксама мадэрнізаваны цэх па апрацоўцы дробных відаў рыбы (мойвы, салакі, кілкі, цюлькі). Была ўведзена

ім пачалася маштабная рэканструкцыя без прыпынення вытворчасці, фінансаванне якой ішло з гарадскога бюджэту. Мэта рэканструкцыі была проста: адкрыць у сталіцы сучаснае рыбаперапрацоўчае прадпрыемства еўрапейскага ўзроўню аснашчэнасці для забеспячэння насельніцтва як горада, так і ўсёй краіны самым шырокім асартыментам рыбнай прадукцыі. У 2007 годзе прадпрыемства было рэарганізавана ў дзяржаўнае прадпрыемства «Мінскрыбпрам» з перадачай пакета акцый у дзяржаўную ўласнасць. Пераломным для яго гісторыі перыядам стала сярэдзіна 2008 года. У маі-чэрвені змяніўся кіруючы састан. Быў распрацаваны і пачаў рэалізоўвацца комплекс арганізацыйных, тэхналагічных і эканамічных мерапрыемстваў, скіраваных на павышэнне эфектыўнасці працы.

НАПЕРАД — З АБНОЎЛЕННЫМІ АСАРТЫМЕНТАМ І ГАНДЛЁВАЙ МАРКАЙ

Рухацца давялося адразу па некалькіх накірунках. Адным з першых крокаў — са жніўня 2008 года — стаў пераход на новую гандлёвую марку «Рыбазавод». Чым была выкліканая такая неабходнасць? Як казалі на прадпрыемстве, на жаль, папярэдні «Рыбакомплекс» паспеў заваяваць не самую лепшую дзелавую рэпутацыю як сярод гандлёвых партнёраў, так і саміх спажыўцоў. Таму было прынята рашэнне стратэгію развіцця рэалізоўваць пад новым брэндам. З арыгінальнай гандлёвай маркай «Рыбазавод», выкананай у стылі рэтра па эскізе і дапрацаванай вядомым беларускім дызайнерам Уладзімірам Цэслерам, і распачалося заваёўванне

прадукцыі, павялічаны аб'ём выпуску прадукцыі ў спажывецкай упакоўцы, што адпавядае сучасным патрабаванням гандлёвых сетак.

На прадпрыемстве была праведзена сур'ёзная праца па замене і дапрацоўцы ўсіх рэцэптур — у адпаведнасці са смакавымі густамі жыхароў краіны. Гэта значыць, што разам з марской рыбай выкарыстоўваюцца карп, лешч, шчупак і іншыя віды, вырашчаныя ў сажалках айчынных рыбагасаў. Залішне казаць, што праца па павышэнні якасці прадукцыі вядзецца тут пастаянна.

«ЛЕ ФІЛЕ»: ДАЛІКАТЭСНАЯ РЫБА ДЛЯ ГУРМАНАЎ

Толькі адзін невялікі прыклад на карысць апошняга аргумента. Дзяржаўнае прадпрыемства «Мінскрыбпрам» распачало продаж новай лінейкі далікатэснай рыбы ў вакуумнай скін-упакоўцы пад гандлёвай маркай «Ле Філе». Для яе вытворчасці выкарыстоўваецца ахалоджаная сыравіна самай высокай якасці з Нарвегіі і Паўднёвай Амерыкі. Асартыментны пералік такой далікатэснай прадукцыі даволі вялікі. Гэта слабасалёная і падвэнджаная сёмга і фарэль, падвэнджаная масляная рыба, палтус халоднага вэнджання, філе кальмара гарачага вэнджання...

Запланавана таксама пашырэнне асартыменту фаршавых паўфабрыкатаў за кошт укаранення новых відаў фасовкі і новага віду прадукцыі — катлет «Ласасёвых». Дагэтуль лінейка фаршавых рыбных паўфабрыкатаў пад гандлёвай маркай «Рыбазавод» налічвала дзевяць найменняў: катлеты рыбныя «Хатнія», катлеты рыбныя з грыбамі, палачкі з рыбы, катлеты фігурныя.

ў эксплуатацыю і сучасная лінія вакуумнай упакоўкі швейцарскай вытворчасці, дзякуючы якой стаў магчымы выпуск лінейкі далікатэснай рыбы.

У рамках трэцяй чаргі рэканструкцыі пачалася мадэрнізацыя халадзільных камер і склада. Акрамя ўстаноўкі новага абсталявання, праводзіцца замена азотнай сістэмы ахаладжэння, якая існуе цяпер, на фрэонавую. Разглядаецца і такі інвестпраект, як арганізацыя вытворчасці рыбных кансерваў магутнасцю 50 тысяч бляшак за змену, або 250 тон у месяц. Гэта будзе кансервы з селядца, сардзелы, стаўрыды, скумбрыі і іншай атлантычнай рыбы ў натуральнай заліўцы і алеі.

...Планаў у кіраўніцтва прадпрыемства і калектыву шмат. Нехта назаве іх амбіцыйнымі. А каманда вопытных кіраўнікоў і іншых спецыялістаў, у тым ліку і прадстаўнікоў вытворчасці, працуючы ў адной звязцы, проста бярэ іх у якасці кіраўніцтва для дзеянняў. Папярэдні вопыт сведчыць, што такой камандзе гэтыя планы — цалкам па сілах.

Сяргей СТАРЫНАЎ.
Фота БЕЛТА

і з архіва прадпрыемства.

БУДАЎНІЧЫ комплекс Беларусі — шматпрофільная і шматфункцыянальная структура, якая ўключае ў сябе будаўнічыя трэсты і аб'яднанні, прадпрыемствы прамысловасці будаўнічых матэрыялаў, праектныя інстытуты, навукова-даследчыя і канструктарска-тэхналагічныя арганізацыі. Вялікая ўвага ў краіне надаецца развіццю прамысловасці будаўнічых матэрыялаў. У галіне зроблены захады, якія дазволілі абнавіць асноўныя магутнасці прадпрыемстваў, павысіць якасць прадукцыі, наладзіць вытворчасць новых, сучасных будаўнічых матэрыялаў.

НОВЫЯ ГАРЫЗОНТЫ

ААТ «КРАСНАСЕЛЬСКБУДМАТЭРЫЯЛЫ»

Генеральны дырэктар ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» Валентын Алегавіч ВЕРАЦІЛА.

Кардынальныя і шматлікія перамены, што адбыліся за апошнія гады і адбываюцца зараз на адным з лідараў прамысловасці будаўнічых матэрыялаў Беларусі — ААТ «Краснасельскбудматэрыялы», можна без перабольшвання назваць тэхнічнай рэвалюцыяй. Сёння прадпрыемства рэалізуе некалькі буйных інвестыцыйных праектаў, у тым ліку такіх, што не маюць аналагаў ні ў адной з краін-суседкаў. Нягледзячы на ​​сусветны эканамічны крызіс, толькі сёлета на прадпрыемстве інвестыцыі ў асноўны капітал складуць больш за 260 млрд рублёў!

За апошнія пяць гадоў у прадпрыемстве створаны шэраг новых вытворчасцяў. У снежні 2005 года пачаты выпуск гідратнай вапны, якая раней у Беларусі не выраблялася. Абсталяванне для вытворчасці гэтага віду прадукцыі было пастаўлена нямецкай фірмай Gebruder Pfeifer, аб'ём інвестыцый склаў 4790 млн руб. Выпуск гідратнай вапны — а яна карыстаецца стабільным попытам — у 2009

кі шын. У комплексе гэтая ўстаноўка дазваляе эканоміць да 10% паліва, штогод знішчаючы да 7500 тон аўтапакрышак, і адначасова вырашаць праблему ўтылізацыі зношаных шын у Рэспубліцы Беларусь.

Увосень 2009 года завершана будаўніцтва тэхналагічнай лініі нямецкай фірмы Maза Henke па вытворчасці блокаў з ячэйстага бетону магутнасцю 250 тыс. м³ у год, і ў лістападзе таго ж года была выпушчана першая прадукцыя. Адным з кампанентаў у вытворчасці блокаў з'яўляецца пяшчаністы цэмент (ПЦП-500) замест цэменту маркі 500-Д0, які традыцыйна выкарыстоўваецца пры выпуску блокаў. Тэхналогія выпуску таннага і якаснага цэменту распрацаваная спецыялістамі прадпрыемства.

А ў 2004 годзе была наладжана вытворчасць тратуарнай пліткі, якая карыстаецца папулярнасцю ў будаўнікоў і дарожнікаў.

Динамічнае развіццё будаўнічага комплексу Беларусі прадвызначыла і развіццё прамысловасці будаўнічых матэрыялаў. Спажыўцы яе прадукцыі — практычна ўсе галіны народнай гаспадаркі. А развіццё прамысловасці будаўнічых матэрыялаў — аднаго з асноўных элементаў беларускай эканомікі — з'яўляецца гарантыяй доўгатэрміновага і стабільнага развіцця краіны. Таму ў адпаведнасці з праграмай развіцця цэментнай галіны, у мэтах насычэння ўнутранага рынку і пашырэння экспартнага патэнцыялу цэментнай прамысловасці Беларусі, для павелічэння магутнасцяў па выпуску клінкеру ўрадам было прынятае рашэнне аб будаўніцтве ў рэспубліцы трох новых вытворчасцяў магутнасцю 1500 тыс. тон клінкеру ў год кожная. Пры пераходзе ад «мокрага» спосабу вытворчасці клінкеру на сучасную сістэму з дэкарбанізатарам з папярэдняй сушкай сыравіны можна адзначыць такія перавагі, як скарачэнне ўдзельнага расхода паліва да 23% на тону цэменту і высокі паказчык магутнасці абсталявання.

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»

Гісторыя адкрытага акцыянернага таварыства «Краснасельскбудматэрыялы» пачалася са старэйшага ў Беларусі цэментнага завода «Перамога» ў 1914 годзе. Уласна ААТ створана 10 студзеня 2001 года ў выкананне Указа кіраўніка дзяржавы «Аб мерах па стварэнні ў рэспубліцы магутнасцяў па вытворчасці цэменту».

У склад «Краснасельскбудматэрыялаў» уваходзяць некалькі філіялаў, асноўнымі з якіх з'яўляюцца філіял №1 «Цэментны завод», філіял №2 «Завод азбестацэментных вырабаў», філіял №3 «Вапнавы завод», філіял №4 «Кар'ераўпраўленне».

Прадукцыя ААТ добра вядома як айчынным спажыўцам, так і далёка за межамі Беларусі. Гэта цэмент, сухія будаўнічыя сумесі (тынкавачныя, кладачныя, аблічавачныя), шпатлёўкі і клеі для кафлі, вапна гідратная, вапна комавая і молатая, мел, трубы азбестацэментныя, шыфер, тратуарная плітка.

ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» сёння — гэта больш за 3 тысячы сапраўдных прафесіяналаў розных спецыяльнасцяў. Дзякуючы іх штодзённай самаададанай працы толькі «хлеба» будаўнічай індустрыі — цэменту — прадпрыемства штогод вырабляе каля 1 млн 800 тыс. тон.

Сёння ў краіне вырабляецца 4,2 млн тон цэменту. З уводам у эксплуатацыю трох тэхналагічных ліній па вырабе клінкеру «сухім» спосабам вытворчасць цэменту ў Беларусі плануецца давесці да 9 млн тон у год. Рэалізацыю гэтага праекта, канчатковы тэрмін якога намечаны на

годзе дасягнуў 50,8 тыс. тон.

У маі 2005 года наладжаны выпуск сухіх будаўнічых сумесяў. Гэтая прадукцыя з'яўляецца эфектыўным будаўнічым матэрыялам у сучасным будаўніцтве і мае шырокі спектр прымянення. Сухія будаўнічыя сумесі вырабляюцца на сучасным аўтаматызаваным абсталяванні. Аснова стабільнасці спажывецкіх уласцівасцяў прадукцыі закладзена ў аўтаматызацыі працэсу вытворчасці, калі значна паменшаны ўплыў чалавечага фактару.

Цяпер вядзецца паэтапнае ажыццяўленне праекта па будаўніцтве тэхналагічнай лініі вытворчасці клінкеру «сухім» спосабам магутнасцю 5000 тон у суткі з прымяненнем вугалю ў якасці асноўнага паліва. Рэзервовым палівам для вярчальных печаў застаецца прыродны газ.

Дарэчы, у 2007 годзе на вярчальнай печы абпалу клінкеру № 4 зманціравана лінія па спальванні зношаных аўтамабільных шын. Там жа, на корпусе печы, устаноўлены шлюз прыём-

снежань 2011 года, вядзе беларускі падрадчык ААТ «Гроднапрамбуд».

Паралельна на ААТ ідзе рэканструкцыя вапнавага завода на аснове энергаэфектыўнай хуткаснай тэхналогіі вытворчасці парашкападобнай вапны. Навізна інвестыцыйнага праекта — гэта вытворчасць вапны 1 гатунку, якая сёння ў Беларусі не вырабляецца. У рамках рэалізацыі праекта плануецца зніжэнне ўдзельнага расхода паліва з 307 кг умоўнага паліва да 183 кг умоўнага паліва на тону вапны, праектная магутнасць 120 000 тон у год. Рэалізацыя праекта створыць умовы для нарошчвання на ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» аб'ёмаў вытворчасці высокамарачнай вапны 1 гатунку для першачарговага задавальнення ўнутранага попыту, прадстаўлення прадукцыі на таварным рынку і павышэння эфектыўнай дзейнасці прадпрыемства.

Рэалізацыя ўсіх праектаў дазволіць ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» перайсці на больш таннае паліва і знізіць энергаёмкасць прадукцыі, якая выпускаецца, і забяспечыць яе канкурэнтаздольнасць на ўнутраным і знешнім рынках.

Сяргей ПРОТАС.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА і БЕЛТА.

СКАЧОК У БУДУЧЫНЮ

Рост цікавасці да элітарнага спорту сведчыць пра развіццё краіны

УСЯГО 20 хвілін на маршруты — і вы трапіце ва ўнікальны спартыўны цэнтр Беларусі. Рэспубліканскі цэнтр алімпійскай падрыхтоўкі коннага спорту і коннагадоўлі створаны ў 1996 годзе на базе спецыялізаванай дзіцяча-юнацкай школы алімпійскага рэзерву і коннага завода імя Л. Даватара.

Такіх баз, якая сёння існуе ў Ратамцы, ва Усходняй Еўропе больш няма. Напрыклад, трохборная траса, на думку замежных спецыялістаў, адпавядае ўсім неабходным патрабаванням і сёння яна лепшая з усіх, што існуюць у краінах СНД. У свеце прыдатным для правядзення спаборніцтваў па канкуры лічыцца поле сто на сто метраў. Новае ж канкурнае поле ў Ратамцы нават больш памераў, што дазваляе праводзіць спартыўныя сустрэчы любога рангу.

Штогод у Ратамцы праводзяцца спаборніцтвы міжнароднага ўзроўню па трох відах: канкура, трохбор'і, выездцы. Так, на наступны год плануецца, што тут пройдзе тры міжнародныя старты па трохбор'і, этап Кубка свету і Кубак свету.

Вось і ў гэтыя выхадныя ў Ратамцы прайшла матчавая сустрэча сярод юнакоў і юніёраў. У гэтых міжнародных спаборніцтвах па выездцы ўдзельнічалі спартсмены з Літвы, Расіі, Кіргізіі, Польшчы, Украіны, Беларусі. Асабліва такія сустрэчы (дарэчы, яна праводзіцца традыцыйна напрыкан сезона) у тым, што спартсмены ўдзельнічаюць у спаборніцтвах на конях, якіх дае цэнтр. І такія спаборніцтвы сёння праводзяцца толькі ў Ратамцы!

Побач з канкурным полем будуюцца сучасныя крытыя манежы. Дарэчы, указанні аб пачатку яго будаўніцтва ў Ратамцы даў Прэзідэнт Беларусі. Аляксандр Лукашэнка прыязджаў сюды на Кубак Еўропы, і спартсменка Ірына Ліс, якая перамагла ў спаборніцтве, «заказала» манеж еўрапейскага ўзроўню для заняткаў конным спортам.

За выступленнямі, якія стане магчымым праводзіць у новым манежы, з трыбун змогуць назіраць паўтары тысячы гледачоў. У новым будынку ствараецца і стайня з «еўраадабленнем», дзе будуць салярый, душавыя, трэнажоры. У жытло «з палепшанай планіроўкай» пераселяцца коні нацыянальнай зборнай.

Мы завіталі на старую стайню. Конь Магні прымаў светлавыя ванны ў салярыі. «Калі няма добрага і здаровага каня, то які б таленавіты не быў спарт-

смен, ён не пакажа добрых вынікаў», — запэўнівае начальнік аддзела эксплуатацыі спартыўных збудаванняў і правядзення спаборніцтваў Уладзімір КРАЕЎСКІ. Для коней, асабліва тых, якія выступаюць на міжнародных спаборніцтвах, падбіраецца індывідуальны рацыён, даюцца пэўныя вітаміны. Да аўса і сена могуць дадавацца втроб'е, мюслі, розныя мінеральныя дабаўкі. А самыя любімыя стравы ў коней — морква, сушаны хлеб, ніхто не адмовіцца і ад кавалачка цукру. Дарэчы, кармы РЦАПКСіК нарыхтоўвае сам — ён мае ўласную гаспадарку, камбайны, трактары і іншую тэхніку. У цэнтры і свой цэх дрэваапрацоўкі (дарэчы, усе перашкоды, якія выстаўляюцца на полі падчас палявых выпрабаванняў, борці-

не толькі даюць кансультацыі, але і праводзяць дыягностыку, лечаць жывёл, робяць аперацыі. Персанал пастаянна павышае кваліфікацыю, удзельнічае ў розных семінарах. Ёсць тут нават пункт па забары спермы коней. Цэнтр як прадае яе, так і закупляе. Тут ужо ёсць штучна выведзеныя жарабяткі. РЦАПКСіК вырошчвае і рытуе коней тракененскай пароды для паўнацэннага забеспячэння вучэбнай дзейнасці цэнтры і зборных камандаў Беларусі, а таксама займаецца селекцыяна-племяннай працай. Зараз сюды завезены яшчэ і коні гановерскай пароды.

На сёння ў цэнтры жыве каля 500 коней — гэта з улікам прыватных. Дарэчы, людзей, якія жадаюць тут размясціць сваіх уласных «сівак-бурак», з кожным годам становіцца ўсё больш. Нехта купляе каня, каб займацца спортам, хтосьці для душы.

— А як вы лічыце, з чым звязаны рост цікавасці да такога элітарнага спорту? — пытаемся ва Уладзіміра Краеўскага.

— Мне здаецца, гэта звязана з павышэннем узроўню краіны, росту якаснасці людзей. Конны спорт — гэта як лакмусавая паперка, якая гаворыць пра ўзровень развіцця. У краінах Захаду конны спорт вельмі папулярны: конь ёсць амаль у кожным двары, а калі праходзяць спаборніцтвы па такіх відах спорту, туды не ўбіцца, за білетамі выстройваюцца доўгія чэргі. У нашай краіне конны спорт шмат губляў у ходзе гісторыі, асабліва моцна падчас рэвалюцыі і ў Вялікую Айчынную вайну. Але сёння мы шмат чым можам

інтэрв'ю, каб не сурочыць. У кагосьці ёсць і пэўныя метады перасцярогі — нешта заплесці каню ў хвост, узяць з сабой талісман, зашпіліць на сабе шпілку. Але нават тут не скажуць, як жа правільна вешаць падкову на сцяне: існуюць дзве версіі (паводле адной — дагары рагамі, каб была ў доме поўная чаша, паводле другой — уніз, каб чорта да зямлі прыбіць).

Коні з Ратамкі выступаюць у цырку, здымаюцца ў кіно (напрыклад, у «Анастасіі Слуцкай»), удзельнічаюць у спартыўных мерапрыемствах у горадзе і парадах, выезджаюць на «лінію Сталіна», здымаюцца ў рэкламе і нават лечаць — тут праводзіцца іпатарэпія. А неўзабаве, магчыма, яшчэ будуць і забяўляць.

Новы манеж дазволіць не толькі праводзіць міжнародныя спаборніцтвы, але і ладзіць конныя шоу, што, дарэчы, вельмі папулярна ў Еўропе. Між іншым, зараз пачаў развівацца такі папулярны на Захадзе від спорту, як вальтажыроўка — выкананне спартсменам гімнастычных практыкаванняў верхам на кані, які рухаецца па коле. Вальтажыроўка патрабуе асаблівай падрыхтоўкі каня. Так, калі, напрыклад, праходзяць спаборніцтвы па выездцы, стаіць мёртва цішыня, каб не напужаць каня і не са-

з заняткаў у спартыўнай зале: гуляюць у рухомыя гульні, адціскаюцца, скачуць на батучы.

Такі спорт робіць дзяцей не толькі больш спрытнымі, моцнымі і смелымі, але і больш самастойнымі. Бо тут спартыўнымі заняткамі ўсё не абмяжоўваецца, дзеці адказваюць за коней, даглядаюць іх, падчас школьных канікулаў хлопчыкі і дзяўчынкі знаходзяцца ў Ратамцы з ранку да вечара. Ад таго, як складуцца ўзаемаадносіны каня і верхніка, шмат у чым залежыць вынік на спаборніцтвах.

Ангеліну Кізіно мы заспелі разам з яе Залатым хлопчыкам (мянушка каня — Golden Boy), якога яна вывела на прагулку.

— Ён яшчэ малады конь (яму пяць гадоў, поўнагадовым будзе лічыцца пасля Новага года). Ён гарзэлівы хлопеч, вельмі гуллівы, — дзеліцца дзяўчына. — Днямі на адкрытым кубку рэспубліканскага цэнтры па канкуры занялі з ім другое месца, я была рада, што ён сябе добра паказаў і даволі хутка праехаў. Конямі захапляюся з маленства. Пастаянна выражала, збірала малюнкі; калі даведлася, што сюды набіраюць на заняткі конным спортам, адразу вырашыла ехаць. Займаюся ўжо 4 гады, былі пэўныя поспехі, і вось з часам купіла свайго каня. Калі свой конь ёсць, гэта і прыемней, і зручней, я заўсёды ведаю, што ён мяне чакае і мы з ім можам патрэніравацца ў любы час альбо папросту выехаць у поле. Тут вельмі добры ўмовы для заняткаў, шмат праводзіцца розных спаборніцтваў, з кожным годам жыццё цэнтры становіцца больш насычаным, больш пачало прыязджаць розных спартсменаў, ёсць з кім пацягацца. Я займаюся канкурам.

— А скакаць не страшна?

— Ніколі. Наадварот. Гэта такі выкід адрэналіну, пастаянна едзеш на гэтым адрэналіне на кані і хочацца скакаць усё вышэй. Калі пачала займацца ў цэнтры, мяне ўразілі адносіны людзей да коней і коней да людзей. Калі верхнік падае, конь не бяжыць, спыняецца і амаль што не імкнецца падняць чалавека. Яны як сапраўдныя сябры. Яны вельмі добрыя. Ад іх зыходзіць нейкая цеплыня. У цэнтры коні і хворых людзей лечаць.

І людзі тут адпаведныя. Трэнеры цудоўныя, добрыя, спагадлівыя, і ў дзяцей з імі цёплыя, сяброўскія адносіны. Таму ўсім раю: калі вы любіце коней, далучайцеся да нас. Гэта, безумоўна, вельмі класна, здорава.

Ратамка не закрытая і для тых, хто не збіраецца падавацца ў спорт. Тут круглы год працуе аддзяленне пракаату з душавымі і раздзявальнямі, ёсць і пункт харчавання. Інструктары гатовы дапамагчы, навучыць ездзіць на конях. Можна пакатацца ў экіпажы і на санях. Прыязджайце ўсёй сям'ёй, нават самыя маленькія могуць пакатацца — на поні. А хто ведае: раптам вашы малыя захопяцца і праз некаторы час сядуць у сядло, каб дасягаць высокіх спартыўных вынікаў.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.
Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ і БЕЛТА.

кі ў манежы, лавачкі ў раздзявальнях і нават шафы — уласнай вытворчасці). Пры цэнтры створана сучасная прыгожая гасцініца, дзейнічае спартыўна-аздараўленчая база «Крыжоўка».

За конямі — належны медыцынскі кантроль. Тут дзейнічае ветэрынарная клініка, зробленая і абсталяваная на вельмі высокім узроўні. Яна ўражае не толькі суайчыннікаў, але і замежнікаў, якія прыязджаюць сюды на спаборніцтвы. Мінчане, якія пра яе даведліся, сталі вазіць сюды на ячэenne сваіх гадаванцаў, бо тут спецыялісты

пахваліцца. Так, мы захавалі ўсё тое, што было здабыта за савецкім часам. Летась я быў у Разані, дзе ў савецкі час існаваў лепшы конны цэнтр. Зараз там усё распрададзена, падзелена паміж рознымі арганізацыямі. Калі коні знаходзяцца ў прыватнай уласнасці (а не як у нас — у дзяржаўнай), правесці такія спаборніцтвы, як, напрыклад, міжнародная матчавая сустрэча, на арандаваных конях там папросту немагчыма. Наш цэнтр унікальны — у сваёй дзейнасці ён спалучае адразу шмат напрамкаў: падрыхтоўка спартсменаў, папулярныя коннага спорту, коннагадоўля. Складана нават утрымліваць трохборную трасу такой вялікай плошчы ў ідэальным стане, каб на ёй не было ні калдобін, ні каменьчыкаў. І мы ўсё гэта робім. Больш за тое — актыўна развіваемся. Я сказаў бы, што наперад не крочым, а бяжым.

Зараз разглядаецца пытанне аб тым, каб пабудаваць у Ратамцы іпадром, з'яўленне якога таксама будзе спрыяць папулярнасці конных відаў спорту ў Беларусі.

У цэнтры жывуць і коні, якія рытуюцца да Алімпіяды. Плануецца, што ад нашай краіны змогуць выступіць чатыры пары (конь і спартсмен).

Спорт гэты вельмі непрадказальны, шмат залежыць ад стану каня. Конь можа няўдала стаць, павярнуцца — і закульгаць. Можна, таму некаторыя спартсмены цэнтры прычымлівыя. Прынамсі ёсць і такія, якія не любяць даваць

рваць выступленне спартсмену. А вальтажыроўка — гэта відовішчае шоу, калі грыміць музыка і кожнае сальта, саскок і іншыя акрабаваныя нумары спартсмена падтрымліваюцца агляднымі і выклікамі гледачоў.

Сёння ў рэспубліканскім цэнтры навучаецца каля 300 чалавек. Гэта як спартсмены, якія выступаюць на міжнародных спаборніцтвах, так і юныя аматары коннага спорту. Дарэчы, хлопчыкаў і дзяўчынак у групы пачатковай падрыхтоўкі прымаюць з 10 гадоў. І ахвотнікаў заняцца такім спортам з кожным годам усё больш. Але не трэба думаць, што тут дзеці толькі катаюцца на канях. Больш чым на 50 працэнтаў праграма складаецца

ЗВАРОТ У РЕДАКЦЫЮ

ГРАДУС ПА ЦЭЛЬСІЮ

«...Калі ў 2009-м загучалі размовы пра будаўніцтва аграгарадка ў нашай мясцовасці (Клецкі раён Мінскай вобласці — Н.К.), усе вельмі ўзрадаваліся: нарэшце і мы будзем выглядаць не горш за іншых! Але радасць аказалася заўчаснай. Работы ў нашым аграгарадку Карац скончыліся на этапе «адчэпнага». Як жа — крызіс! Атрымалі мы толькі вузкую палоску асфальту каля 2-х км — там, дзе найчасцей праезджае раённая адміністрацыя. ФАП, магазін, клуб, пошту адрамантавалі... Але клуб і магазін пахарашэлі толькі вонкава, з вуліцы. Тылавы бок пабудовы застаўся ранейшым...»

Але больш за іншых не пашанцавала школе. Там не зроблена НІЧО-ГА! Ужо мінула зімой тэмпература ў класах не падымалася вышэй за 12 градусаў. Дзеці сядзелі на ўроках у куртках і пальчатках, часта прастуджваліся... Не дае падстаў спадзявацца на лепшае і сітуацыя сённяшняга дня. У школе вада не даходзіць да другога паверха (усяго іх два). Значыць, няма і цяпла, хоць, напрыклад, тут размешчаныя 2-гі і 5-ты класы. Каторы год нельга без боязі адчыніць любое акно: рамы спархнелі. Падчас моцных ападкаў на другім паверсе намакае столь, і адтуль церушыцца пабелка. А зіма яшчэ наперадзе.

Вясной 2010-га раённае кіраўніцтва зрабіла рэйд па азнаямленні з праблемамі насельніцтва. Старшыня выканкама сам абяцаў жыхарам Карацка станоўча вырашыць пытанне аб замене аварыйнай школьнай цеплатрасы (правалася мінулай зімой) і школьнага аўтобуса... Што маем цяпер? Дырэктар устаноў адукацыі ўхіляецца ад роспытаў. Збольшага адрамантаваную вода-

праводную трубу пакінулі на месцы. А дзеці з аддаленых вёсак, як і раней, трасуцца ў халоднай жалезнай «будзе» дапатоўнай лятучкі («ГАЗ-53»).

Ужо не верыцца ў размовы пра нястачу сродкаў, бо ў школах суседніх аграгарадкаў на вокны пастаўленыя школапакеты, а ў нас...»

Не ўсё, што напісана ў гэтым звароце, праўда. Але доля праўды, безумоўна, там ёсць, — уздыхае дырэктар Карацкай сярэдняй школы Андрэй Бурак, якому я патэлефанавала адразу пасля прачытання ліста, дасланага ў редакцыю. — Так, у мінулым годзе ў нас было холадна з-за прарыву цеплатрасы. Але трэба аддаць належнае раённаму аддзелу адукацыі і адпаведным службам — спрацавалі вельмі аператыўна, сітуацыю выправілі за два дні... Што сёлета? Не сказаў бы, што ў школе холадна, — нармальна тэмпература, градусаў 17—18. Можна, бацькам хацелася б, каб было цяплей, але пакуль гэта немагчыма. Справа ў тым, што падача вады ў нашым аграгарадку «закальцаваная» ў адну сістэму, якая падпітвае яшчэ шэраг гаспадарчых і сацыяльных аб'ектаў, жылых дамоў. Школа, лічы, апошняе звяно ў гэтым «ланцужку». Вада сюды часам не даходзіць, бо старыя воданасорныя вежы проста не паспяваюць выпампоўваць неабходныя аб'ёмы. Аднак, пакуль няма парываў цеплатрасы, у школе і дзіцячым садку ў цэлым захоўваецца нармальна тэмпература.

Ва ўсялякім выпадку, ніхто з бацькоў асабіста мне сёлета не скардзіўся. Усе класы ў нас чысценкія, светлыя,

прыгожыя. Праўда, выдзеленыя праграме ўладкавання аграгарадка сродкаў не хапіла на рамонт даху. Адрамантавалі яго сваімі сіламі, наколькі змаглі. Вокны таксама не мянялі, толькі фарбавалі... Яны, безумоўна, не развальваюцца, як напісана ў лісце, але маюць не самы сучасны выгляд. Ну і школьны аўтобус... Ён сапраўды не новы, але адрамантаваны, пафарбаваны, знаходзіцца ў нармальным стане. Адзінае, што салон не ацяпляецца, бо гэта не прадугледжана тэхнічнымі ўмовамі. А новы аўтобус купіць пакуль не можам, бо ўсё ўпіраецца ў фінансаванне. Але я ўпэўнены, што з цягам часу ўсе праблемныя моманты мы так ці інакш закроем — гэта ж нашы дзеці!

...Кажуць, лепш адзін раз убачыць, чым сем разоў пачуць. Каб раздзяліць упэўненасць Андрэя Бурака ў спрыяльных перспектывах для Карацкай школы, я рушыла ў Клецкі раён...

Да аграгарадка Карац падвозіць начальнік аддзела адукацыі Клецкага райвыканкама Анатоль Клімовіч. Тонкасці і нюансы адукацыйнага працэсу Анатоль Мікалаевіч (у мінулым — сам дырэктар школы) ведае дасканала, як і неад'емную частку гэтага працэсу — гаспадарчыя праблемы. На сваёй пасадзе займаецца і фінансамі, і кадрамі, і будаўніцтвам, і рамонтам, і харчаваннем, і непасрэдна навучаннем. У кабінцеце не сядзіць — няма калі. (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ПАРТНЁРСТВА

Шведскі погляд на Беларусь

Днямі на адрас Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання, створанага пры Саўеце Рэспублікі, прыйшло адкрытае пісьмо ад Шведскай асацыяцыі мясцовых і рэгіянальных органаў самакіравання (SALAR), у якім дадзена высокая ацэнка нашым намаганням у плане развіцця ў краіне інстытута мясцовага самакіравання і выказаны спадзяванні на працяг узаемавыгаднага шведска-беларускага супрацоўніцтва ў акрэсленым кірунку.

«Шведская Асацыяцыя мясцовых і рэгіянальных органаў самакіравання (SALAR) у асабе даччынай арганізацыі SKL International цесна і канструктыўна супрацоўнічае з мясцовымі ўладамі і органамі мясцовага самакіравання ў Рэспубліцы Беларусь, а таксама з Нацыянальнай акадэміяй навук Беларусі. У апошні час былі ўстаноўлены трывалыя прафесійныя кантакты і ўзаемапаразуменне з Саўецам па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Саўеце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь».

Мы вітаем прыняццё ў апошнія гады меры па ўдасканаленні сістэмы мясцовага прадстаўніцтва, у прыватнасці, прыняццё новага закона «Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь». Станоўчым з'яўляецца той факт, што гэты закон прадугледжвае права органаў мясцовага самакіравання фарміраваць асацыяцыі, што пашырае іх магчымасці па аб'яднанні, а таксама спрыяе далейшаму развіццю інстытутаў грамадскай супольнасці ў краіне.

SKL International мяркуе, што ўзмацненне ролі мясцовага самакіравання — гэта важны аспект прыцягнення да гэтай работы насельніцтва, якое з'яўляецца адной з рыс сучаснага грамадства. Што тычыцца шведска-беларускага партнёрства ў галіне мясцовага самакіравання, мы плануем сумесную работу, у прыватнасці, правядзенне семінараў і канферэнцый, зарыентаваных на абмен вопытам па такіх пытаннях як задачы і функцыі асацыяцый органаў мясцовага самакіравання, а таксама іх міжнародныя кантакты і супрацоўніцтва.

SKL International спадзяецца на працяг узаемавыгаднага супрацоўніцтва ў гэтым кірунку з беларускімі партнёрамі па сумесным праекце, які фінансуецца Шведскім агенцтвам міжнароднага развіцця (Sido).

Хокан ГУСТАФСАН, выканаўчы дырэктар».

— Яшчэ 8-10 гадоў таму пра мясцовае самакіраванне ў нас узгадвалі вельмі рэдка, — патлумачыў начальнік упраўлення па ўзаемадзеянні з органамі мясцовага самакіравання Сакратарыята Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні Аляксей СЦЕПАНЕНКА, — але на працягу апошняга дзесяцігоддзя ў гэтым плане на Беларусі адбыліся значныя пазітыўныя змяненні. Дастаткова ўзгадаць указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 21, які ўзняў ролю і статус органаў мясцовага самакіравання, вызначыў даходныя крыніцы і расходныя паўнамоцтвы бюджэтаў пярвічнага ўзроўню; змяненні і дапаўненні ў закон «Аб статусе дэпутата мясцовага Савета дэпутатаў», а таксама новы варыянт закона «Аб мясцовым кіраванні і самакіраванні ў Рэспубліцы Беларусь», дзе акрамя іншага Саўецам прадастаўлена права ствараць асацыяцыі.

У нашай краіне шмат робіцца па змяншэнні ўзроўню датацыйнасці бюджэтаў пярвічнага ўзроўню, патлумачыў Аляксей Сцепаненка. У прыватнасці, за перыяд з 2007 па 2009 гады гэты паказчык у цэлым па рэспубліцы зменшыўся на 8 працэнтаў.

Цяпер мясцовыя ўлады зацікаўлены ў стварэнні прадпрыемстваў як камунальнай, так і прыватнай формаў уласнасці, бо падаатак на прыбытак будзе адлічвацца ў бюджэт таго выканкама, на тэрыторыі якога месціцца прадпрыемства. Гэта спрыяе развіццю бізнэсу, стварэнню новых працоўных месцаў і папаўненню бюджэту сельвыканкамаў.

Згодна з новым Бюджэтным кодэксам, падаходны падаатак з фізічных асоб з наступнага года будзе размяркоўвацца ў адпаведнасці з рашэннем Саўецаў базавага ўзроўню, а пэўную яго частку можна выдаткоўваць пярвічнаму звяну. Такая мера таксама паспрыяе павышэнню ролі і аўтарытэту мясцовай улады, бо ў сельвыканкамаў з'явіцца дадатковыя магчымасці самастойна вырашаць праблемы сваіх жыхароў.

— Як адзначалася на чацвёртым Усебеларускім народным сходзе, цэнтр цяжару ўлады неабходна перанесці на «нізавы ўзровень», — падкрэсліў адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні, — трэба вызваліць верхнія ўзроўні ўлады ад неабходнасці вырашэння лакальных праблем і даць ім магчымасць займацца агульнадзяржаўнымі пытаннямі — знешнеэканамічнай дзейнасцю, грашова-кредытнай палітыкай, нацыянальнай абаронай і г. д.

Наша супрацоўніцтва са шведскай асацыяцыяй надасць большы дынамізм развіццю на Беларусі інстытута мясцовага самакіравання. І мы разглядаем супрацоўніцтва з SALAR у двух аспектах. Першы — гэта магчымасць заявіць пра сябе як пра Савет па ўзаемадзеянні і сфарміраваць у еўрапейскай супольнасці аб'ектыўнае ўяўленне аб Рэспубліцы Беларусь. А другі — павысіць эфектыўнасць і выніковасць нашай работы. У нас працягваецца працэс збліжэння з Еўрапейскай хартыяй мясцовага самакіравання, з еўрапейскім заканадаўствам. Ад гэтага выйграюць нашы людзі, выйграе народ і такі інстытут грамадскай супольнасці як сістэма мясцовага самакіравання. Мы мяркуем, вельмі важна захаваць гэты курс, спадзяемся, што кіраўніцтва Беларускай дзяржавы і далей будзе працягваць паслядоўна павышаць ролю мясцовага самакіравання ў краіне.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Святлана ГЕРАСИМОВІЧ:

«Адкатаў» назад быць не павінна»

На мінулым тыдні ў Мінскай вобласці прайшлі рэгіянальныя сходы дэпутатаў мясцовых Саветаў, дзе былі абмеркаваныя папярэднія вынікі сацыяльна-эканамічнага развіцця рэгіёна, а таксама задачы на наступныя пяць гадоў. Журналіст «МС» распытаў старшыню Мінскага абласнога Савета дэпутатаў Святлану ГЕРАСИМОВІЧ пра месца і ролю народных абраннікаў у развіцці асобнага рэгіёна.

— Мы з вамі сустракаемся на вельмі цікавым адрэзку часу, — заўважыла Святлана Міхайлаўна. — Толькі што завяршыўся чацвёрты Усебеларускі народны сход, зусім хутка адбудуцца выбары прэзідэнта краіны. Гэта дастаткова адказны перыяд для дэпутатаўскага корпуса.

— Што цяпер выйдзе на першы план у дэпутацкай працы?

— І цяпер, і раней, і ў будучыні — гэта людзі, выбаршчыкі, стасункі з імі, вырашэнне іх праблем у кантэксце агульнага сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і рэгіёна. Я сама была дэлегаткай і другога, і трэцяга, і цяпер вось чацвёртага Усебеларускіх народных сходаў. Калі пасля трэцяга сходу мы прымалі адпаведныя рашэнні па вобласці, не ўсе былі ўпэўненыя, што запланаванае ўдасца выканаць. І тым не менш, Міншчына, яе рэгіёны справіліся з даведзенымі заданнямі. Цяпер перад намі стаяць яшчэ больш амбіцыйныя планы, і адступаць, пасаваць перад імі нельга. На рэгіянальных сходах (у якіх удзельнічалі дэпутаты ўсіх узроўняў, прадстаўнікі выканаўчай улады, кіраўнікі раённых службаў, прадпрыемстваў і арганізацый, а таксама члены Савета Рэспублікі і дэпутаты Палаты прадстаўнікоў) прысутныя атрымалі падрабязную інфармацыю пра тое, што ўжо зроблена ў іх раёне, што яшчэ будзе зроблена, пабудавана, укладзена ў развіццё іх тэрыторыі, якія інвестары туды прыбудуць, якія ўмовы плануецца стварыць для малога бізнэсу... Важна, што перад людзьмі выступілі і дэлегаты чацвёртага

Усебеларускага сходу ад рэгіёна. Кожны з іх пастараўся данесці да прысутных не толькі, так бы мовіць, лічбы і факты, а і сам настрой, той зарад натхнення, які атрымаў на народным форуме.

Што імпанавала падчас правядзення рэгіянальных сходаў асабіста мне — гэта канкрэтны аналіз працы канкрэтных дэпутатаў. Яе, дарэчы, трэба ўзнімаць на новы ўзровень. Сёння, калі ўжо ідзеш да людзей, дык павінен не толькі ведаць іх праблемы, але і дапамагаць вырашаць. І казаць праўду пра тое, што і ў які тэрмін будзе зроблена, не даваць пустых, невыканальных абяцанняў. Маленькая няпраўда нараджае вялікі недавер.

Асабліва размова ішла на сходах пра стан сям'і, пра неабходнасць паліпшэння дэмаграфічнай сітуацыі, пра тое, што сем'ям, дзе нарадзілася чацвёрта і больш дзяцей, жыллё будзе выдзяляцца бясплатна. Дэпутаты таксама выказаліся за паступовае скарачэнне дзіцячых дамоў і стварэнне замест іх дамоў сямейнага тыпу. Зусім нядаўна мы адкрылі такі дом у Вілейцы. Я сказала б, не дом нават, а сапраўдны палац. Там цяпер жыве сям'я — маладыя бацькі, пяцёрка дзяцей. Паглядзелі б вы, як у іх утульна, якія ўмовы створаныя рукамі мамы і таты...

Заклапочаныя дэпутаты і замацаваннем моладзі ў сельскай мясцовасці, асабліва ёсць пытанні з настаўнікамі і ўрачамі. Ім трэба ствараць спрыяльныя ўмовы, будаваць ці выдзяляць нармальнае жыллё.

Не ўсё яшчэ даведзена да ладу ў аграгарадках, і ўлады пра гэта ведаюць. У самым хуткім часе — на працягу прыкладна года — усе хібы павінны быць ліквідаваныя.

Разам з тым, за апошнія пяць гадоў столькі зроблена, столькі напрацавана, што далей можна рухацца толькі наперад, ніякіх «адкатаў» назад быць ужо не павінна.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

БЛІЗКАЯ ўлада

ГРАДУС ПА ЦЭЛЬСІЮ

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— У 2009 годзе, у адпаведнасці з праграмай будаўніцтва аграгарадкоў, нам трэба было давесці да ладу адукацыйныя аб'екты ў трох населеных пунктах — Зубках, Галавачах і Карацку, — расказвае Анатоль Клімовіч. — Але мінулы год аказаўся праблемным у сэнсе фінансавання. Калі раней выдзялялася прыкладна 500—600 мільёнаў рублёў на КОЖНЫ аб'ект адукацыі і за гэтыя грошы можна было выканаць велізарны аб'ём работы, дык летась мы атрымалі 536 мільёнаў на пяць нашых аб'ектаў. Давялося працаваць з тым, што ёсць. Прышлі да высновы, што ў горшым стане знаходзяцца ўсё ж школы ў Галавачах і Зубках. І ў выніку грошы былі фактычна падзелены паміж імі. Гэта не нейкая наша прыхамаць, гаворка не ішла пра аздабляльныя работы ці ўпрыгожванне фасадаў, думалі пра самае неабходнае — замену зношаных вокнаў і дзвярэй, ацяпляльнай сістэмы, водаправодных сетак, санвузлоў, даху... У Карацкай школе сітуацыя была крыху лепшай, але гэта не азначае, што мы пакінулі там усё ў ранейшым стане. Ды вы і самі ўбачыце.

Карацкая сярэдняя школа невялікая і кампактная. Магчыма, навучальную ўстанову не назавеш самай сучаснай, затое ва ўтульнасці і чысціні ёй не адмовіш. У калідоры светла і цёпла. Патрапіўшы сюды з вуліцы, адчуваеш гэта адразу.

Заходзім у кабінет, дзе займаюцца другакласнікі — усяго некалькі чалавек (у школе менш за 80 вучняў). Батарэі тут не проста цёплыя — гарачыя. Такія ж, ці амаль такія, паўсоль. На другім паверсе крыху халадней, але не

нашмат. Аконныя рамы — усе да адной — акуратна пафарбаваныя і закрытыя на зіму.

За апошнія два гады, тлумачыць Анатоль Мікалаевіч, была паэтапна заменена цэплатраса на ўчастку ад кацельні да школы — яе «выразалі» і клалі кавалкамі, і сёлета закрылі пытанне цалкам. Дадаткова замянілі сістэму ацяплення ў спартыўнай зале, паставілі яшчэ адну помпу і батарэі... Акрамя гэтага, у школе адноўлена ўся мэбля, паклеены новыя шпалеры, пафарбавана падлога.

— Безумоўна, калі праўнаць гэту школу з тымі, якія атрымалі поўнае фінансаванне і, адпаведна, зрабілі капітальны рамонт у дакрызнісыя гады, розніца будзе відавочнай. Але сёння неабходны дзяржаўныя сацыяльныя стандарты па Карацкай школе вытрымліваюцца. У перспектыве ж, на працягу 1—1,5 года, будзе дароблена і ўсё астатняе. Пра неабходнасць у сціслыя тэрміны давесці да ладу шэраг аграгарадкоў гаварыў і Прэзідэнт краіны на Усебеларускім сходзе. Пад гэта павінна пайсці дадатковае фінансаванне, — запэўніў намеснік старшыні Клецкага райвыканкама Сяргей Сакалоўскі. — «Падцягнуць» Карацкую школу да ўзроўню іншых выклочна за кошт мясцовага бюджэту немагчыма. На ўсе нашы аб'екты адукацыі раённы бюджэт можа выдаткаваць толькі 200 мільёнаў на год. А тут адной школе патрэбна як мінімум 300—400 мільёнаў!..

Але капітальны рамонт школы, калі ён нават і адбудзецца, не вырашыць праблемы з перагружанасцю водаправоднай сістэмы ў Карацку, а значыць, з падачай вады — не толькі ў школьнай будынак, але і ў жылыя дамы. Заклапочана гэтым пытаннем і старшыня Тучанскага сельскага Савета дэпутатаў Наталля Бурак.

Для тых вяскоўцаў, у якіх ёсць калодзежы, перабоі з водаправоднай вадой не з'яўляюцца вялікай праблемай. А вось што рабіць жыхарам Карацка, у якіх калодзежаў няма?.. Калі закальчаваны водаправод дасць цечу нават за некалькі кіламетраў адсюль, напор вады зменшыцца да крытычнай адзнакі ва ўсёй сістэме.

Хутчэй за ўсё, патлумачылі мне ў райвыканкаме, гэтая праблема будзе вырашана ў наступным годзе — Карацк уключаны ў рэспубліканскую праграму «Чыстая вада», што прадугледжвае будаўніцтва тут новага водаправода і воданасорнай вежы. Так што ў хуткім часе аграгарадок будзе забяспечвацца вадай без перабояў.

У школьным двары ўбачыла той самы ГАЗ-53 «Валгар» — школьны аўтобус, пафарбаваны ў яркі, жыццярэдасны колер. Адчыніла дзверцы, зазірнула ўнутр — сапраўды, чыста, акуратна, ёсць дзе сесці. Але асабіста мне сядзець у неацэпленым салоне не хацелася б, каб у такім салоне, седзячы на настільных крэслах, ездзілі мае дзеці... У Клецкім раёне ў падвозе школьнікаў задзейнічаны 16 аўтобусаў, і два з іх не ацяпляюцца. Па вялікім рахунку і на добры толк, апошнія даўно неабходна было б замяніць, але пытанне, як высветлілася, можна вырашыць толькі праз абласны бюджэт.

Мне падаецца, што ў выпадку, калі размова ідзе не толькі пра зручнасць, але і пра здароўе дзяцей, з заменай школьных аконных блокаў на дарагія шклопакеты (не спрачаюся, таксама неабходныя!) можна трохі пачакаць. Без шклопакетаў абысціся можна, а вось без ацэплення аўтобуса — наўрад ці.

Наталля КАРПЕНКА.

Клецкі раён.

Шведскі погляд на Беларусь

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

...Першая шведская Асацыяцыя рэгіянальных органаў самакіравання ўтварылася яшчэ ў 1862 годзе. Гісторыя яе існавання не была проста. Сваё цяперашняе аблічча арганізацыя атрымала ў 2005-м, пасля апошняга аб'яднання дзвюх падобных асацыяцый (мясцовых і рэгіянальных органаў) у адну. З таго часу яна з'яўляецца Шведскай асацыяцыяй мясцовых і рэгіянальных органаў самакіравання. Сёння Асацыяцыя працуе ў 15 краінах свету, у тым ліку ў Іраку і Індыі, расказаў каардынатар шведска-беларускага праекта развіцця мясцовага самакіравання ў Беларусі Аляксандр Пірагоў. Яна назапасіла багаты вопыт работы ў кірунку ўдасканалення сістэмы самакіравання і хацела б падзяліцца ім з Беларуссю.

— Год таму мы ўпершыню сустрэліся з прадстаўнікамі Савета па ўзаемадзеянні і вызначылі некалькі тэм для сумеснай работы. У тым ліку праект супрацоўніцтва з арганам тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання (ОТГ) «Надзея» ў горадзе Баранавічы і арганізацыю інфармацыйных цэнтраў у 4 населеных пунктах Віцебскай вобласці — Дзісна, Пераброддзе (Мёрскі раён) і Обаль (Шумілінскі раён).

Нагадаем, баранавіцкі ОТГ «Надзея» — адзіны ў Беларусі падобны орган, які мае правы юрыдычнай асобы. Паводле слоў Аляксандра Пірагова, у членаў «Надзеі» ёсць жаданне пабудаваны на сваёй тэрыторыі шматпрофільны дом, дзе мог бы размясціцца не толькі офіс ОТГСа, а яшчэ малочная кавярня, куды можна прыводзіць дзяцей, і інтэрнэт-кафэ) для людзей сталага ўзросту, дзе

яны маглі б навучыцца карыстацца камп'ютарам. Шведская асацыяцыя вырашыла падтрымаць гэтую ідэю. Акрамя таго, у шматпрофільным доме мяркуецца ўкараніць апошнія энергазберагальныя інавацыйныя тэхналогіі (гэта будзе эрганамічны, экалагічны дом, паабяцаў Аляксандр Пірагоў). Ёсць падтрымка і з боку мясцовых улад.

Інфармацыйныя цэнтры для сельскай гаспадаркі ў чатырох населеных пунктах Віцебшчыны плануецца стварыць пры адпаведных гар- і сельвыканкамах. Асноўная мэта праекта — даць магчымаць мясцовым жыхарам навучыцца карыстацца камп'ютарам, каб вырашаць асабістыя праблемы з дапамогай сучасных інфармацыйных тэхналогій. У прыватнасці, дзякуючы ім грамадзяне змогуць карыстацца дзяржпаслугамі, якія хутка павінны стаць даступнымі праз Адзіны партал дзяржаўных паслуг.

— Мы хочам зрабіць уладу даступнай для людзей, каб іх праблемы вырашаліся як мага хутчэй, — пракаментаваў каардынатар шведска-беларускага праекта, — канцэпцыя «электроннага ўрада» якраз і дазваляе гэта зрабіць.

У канцы наступнага года мы мяркуем прапанаваць нашым калегам праект канцэпцыі па развіцці Віцебскага рэгіёна. У ім знойдзе адлюстраванне ініцыятыва стварэння чатырох названых інфармацыйных цэнтраў і канцэпцыя развіцця ОТГСа ў Баранавічах.

У нас няма палітычных інтарэсаў і ніякага ўціску на Беларусь мы аказваць не будзем. Наша задача — дапамагчы нашым беларускім калегам максімальна павысіць эфектыўнасць іх дзейнасці ў развіцці мясцовага самакіравання.

Таіса ВАСІЛЬЕВА.

«Адкатаў» назад быць не павінна»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Дэпутаты мясцовых Саветаў новага, 26-га, склікання працуюць сем месяцаў. Чым яны займаліся ў гэты час? Ці можна казаць пра першыя вынікі іх працы?

— Вынікі тут не такія відэавочныя, як, скажам, на вытворчасці. Дэпутацкая праца не такая заўважная — яна пастаянная, штодзённая, часам нават рутынная... Мы пачалі з таго, што правялі вучобу дэпутатаў, вучацца яны і цяпер, а стажыруюцца на базе тых раёнаў, дзе працуюць вопытныя старшыні Саветаў — Капыльскага, Салігорскага, Слуцкага.

Вывучалі, напрыклад, справаводства — і старшын сельскіх Саветаў, і кіраўнікаў справамі (ранейшыя сакратары). Цяпер мы ў вобласці ўкараняем у Саветах усіх узроўняў аўтаматызаваную інфармацыйную сістэму (АІС) «Мясцовыя Саветы дэпутатаў», і ўжо зрабілі гэта ў «пілотным» Смалевіцкім раёне. Для чаго патрэбна такая сістэма? Для зручнасці, каб эканоміць час. Каб уся неабходная інфармацыя заўсёды знаходзілася ў старшыні сельскага Савета пад рукой — у камп'ютары, і для яе атрымання не трэба было выкарыстоўваць ні ксераксы, ні факсы, ні тэлефоны.

Безумоўна, працуем з наказамі выбаршчыкаў. Мы гэтыя наказы прааналізавалі, акумулявалі, згрупавалі па «тэмах», па кірунках, на сесіях зацвердзілі мерапрыемствы па іх рэалізацыі, вызначылі тэрмі-

ны і адказныя. Не скажу, што ўсё ўжо зроблена, але адказы на свае пытанні людзі атрымліваюць. Напрыклад, мы стваралі камісіі і правяралі якасць будаўніцтва жылля ў аграгарадках. Разглядалі падрыхтоўку школ да новага вучэбнага года, наведвалі некаторыя сем'і, дзе ёсць дзеці-школьнікі, вызначалі, ці патрэбна ім дапамога.

Паралельна займаліся пытаннем добраўпарадкавання, адпрацоўвалі схему па заключэнні дагавораў паміж насельніцтвам і ЖКГ на вываз адходаў (Саветы дэпутатаў займаюць тут сваю нішу). Цяпер вось пры непасрэднай падтрымцы губернатара вобласці прынялі рашэнне: ліквідаваць усе міні-палігоны, у кожным раёне пакінуць 3-4 буйныя палігоны для ўтылізацыі смецця... Сёння разам з выканаўчай уладай працуем з насельніцтвам: тлумачым, пераконваем, складаем графікі вывазу.

У гэтым скліканні мы сталі больш актыўна, больш прадметна і канкрэтна працаваць з выканаўчай уладай, з асобнымі службамі — з жылкамунгасам, землеўпарадчыкамі, экалогіяй... Напрыклад, разам з абласной землеўпарадкавальнай службай выехалі ў Красненскі сельсавет Маладзечанскага раёна і правялі там семінар (з удзелам кіраўнікоў гаспадарак) пад умоўнай назвай «Як навесці парадак на тэрыторыі, не затрачваючы фінансавых сродкаў».

Звярнулі ўвагу дэпутатаў і на ўдасканаленне працы са зваротамі

грамадзян — падрабязна разглядалі гэтую тэму на адной з чарговых сесій абласнога Савета. Скажу, што ў вобласці пакарана 123 службовыя асобы за неахайнасць — іншага слова і не падбярэш, дапушчанаю ў працы са зваротамі. У тым ліку былі пакараныя і старшыні сельскіх Саветаў, некаторыя з іх ужо не працуюць... Давялося яшчэ і яшчэ раз тлумачыць нашым старшыням сельскіх Саветаў і кіраўнікам справамі, як прымаць людзей, як паводзіць сябе, як выслухоўваць і адказваць на пытанні. Ды справа не толькі ў гэтым. Чаму з Салігорскага ці Нясвіжскага раёнаў скаргаў ад насельніцтва паступае менш? Таму што там мясцовыя ўлады — і прадстаўнічыя, і выканаўчыя — лепш ведаюць «болевыя», праблемныя «кропкі» і імкнуча хутчэй іх ліквідаваць. Горш, калі мясцовая ўлада ведае аб праблеме, але ўвесь час «корміць» чалавека абяцаннямі. А пытанне не вырашаецца месяцамі. Сёння губернатар вобласці даў даручэнне: усталюваць у адпаведных адміністрацыйных і службовых памяшканнях стэнды з інфармацыяй пра асноўныя аб'екты (дарогі, водаправоды, газаводы і г.д.), якія будуцца або будуць будаваныя ці рамантаваныя — з указаннем тэрмінаў выканання і адказных асобаў. Гэта будзе зроблена яшчэ да пачатку новага года.

— Праца з людзьмі — і гэта падкрэслівалася падчас апошняга Усебеларускага сходу — нават больш важная, чым выкананне эканамічных паказчыкаў.

— Мы будзем удасканальваць і формы гэтай працы, і змест, і якасць... Можа, раней і былі такія дэпутаты, якія не спяшаліся ісці ў калектывы, пазбягалі сустрэч з выбаршчыкамі, цураліся чужых праблем... Цяпер такога дакладна няма. Ды і людзі, нашы выбаршчыкі, змяніліся: яны і патрабуюць ад «свайго» дэпутата, і не даюць яму забыцца, што ён народны абраннік. І ў зваротах сваіх грамадзяне цяпер пішуць: па гэтай праблеме звярталіся да такога і такога дэпутата... Сістэма працы з людзьмі ёсць, і яна адпрацаваная: тут і дзень дэпутата, і дзень Савета, і рэгіянальныя сходы, і прыёмныя дні, і «гарачыя» лініі, і шмат што яшчэ. Думаю, будзем удасканальваць працу інфармацыйных груп пры сельскіх Саветах — каб яны былі бліжэй да людзей, маглі дайсці да кожнага, данесці тую ці іншую інфармацыю.

Але дэпутат — не толькі носьбіт інфармацыі. Ён павінен сам атрымаць яе з месцаў і адэкватна і хутка рэагаваць. А не толькі назіраць з боку: вось, маўляў, прыехала маладая фельчар па размеркаванні... Схадзіце і паглядзіце, як яна ўладкавалася, дзе жыве, чым забяспечаная... І ў школу дэпутатам хадзіць трэба, і з выпускнікамі размаўляць — пра спецыяльнасці, патрэбныя на вёсцы, пра магчымаць вяртання ў родныя мясціны пасля заканчэння ВНУ ці каледжа... А для гэтага і самому дэпутату неабходна расці і ўдасканальвацца,

сачыць за навінамі, быць у курсе палітычных, эканамічных, культурных падзей, больш чытаць, хоць бы зрэдку наведваць тэатры і музеі, ведаць гісторыю сваёй радзімы. Словам, быць чалавекам, з якім цікава размаўляць і якога карысна паслухаць.

— На ваш погляд, Святлана Міхайлаўна, людзі сталі больш даяраць сваім дэпутатам, мясцовай уладзе?

— Прынамсі, мы да гэтага імкнёмся. Я сама праз дзень выезджаю на месцы, у раёны, стараюся па максімуму вызначыць сітуацыю, настрой людзей. Калі праўдзіва гаворыш ім тое, што лічыш неабходным, калі ўважліва слухаеш і адказваеш на пытанні шчыра і зацікаўлена — дык і стаўленне да цябе нармальнае... Давяр узрос адназначна, таму што па вялікім рахунку словы ўладаў не разыходзяцца са справамі. Сёння тая ж вёска стала зусім іншай. У аграгарадках (напрыклад, Вілейскага і Барысаўскага раёнаў, дзе я ўдзельнічала ў рабоце рэгіянальнага сходаў) пабудаваныя ці адрамантаваныя клубы, бальніцы, бібліятэкі, школы, магазіны — прыемна паглядзець. Раней у нас былі «дамы ўзорнага тыпу», а цяпер гэта ўжо цэлыя «ўзорныя вуліцы»... З самага цяжкага перыяду фінансавага крызісу мы выйшлі, не надта яго адчушы. Людзі ж не ў закрытай прасторы жыўць — яны ўсё бачаць. Рух наперад ёсць. Толькі невідучыя могуць гэта не заўважаць.

Наталля УЛАДЗІМІРАВА.

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15
ад 17 лютага 2009 года выдана
Мінэстрствам інфармацыйнай і сувязі
Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»

Галоўны рэдактар Уладзімір НАРКЕВІЧ.

Адказная за выпуск Наталля КАРПЕНКА.

Грамадскі савет: НАВІЦКІ Г.В., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні; БАЙКОЎ В.М., старшыня Пастаяннай камісіі Палаты

прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгіянальнай палітыцы; АЦЯСАЎ А.Я., старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў; СЦЕПАНЕНКА А.М., адказны сакратар Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Савете Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь; ПРЭДКА С.У., старшыня Ваўкавыскага раённага Савета дэпутатаў Гродзенскай вобласці; МАКСІМЕНКА С.А., старшыня Прылепскага сельскага Савета дэпутатаў Смалевіцкага раёна Мінскай вобласці

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 21 03;

e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Тыраж 33.310. Нумар падпісаны ў 19.30.

(Заканчэнне.)

Пачатак у нумары за 15 снежня).

Ці можна абвінаваціць прыбор для выяўлення артэрыяльнага ціску ў гіпертанічнай хворобе пацыента? Дык чаму ў тым, што веда некаторых беларускіх абітурыентаў моцна «кульгаюць», абвінававаюць цэнтралізаванае тэсціраванне? Пра гэта і не толькі мы гутарым з дырэктарам Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Мікалаем ФЯСЬКОВЫМ.

— Мікалаі Сцяпанавіч, якая зараз сітуацыя з засваеннем еўрапейскай школьнікамі прыродазнаўчых навук? У нашай краіне многіх хваляюць даволі нізкія вынікі, якія абітурыенты дэманструюць на ЦТ па матэматыцы і фізіцы...

— Зусім нядаўна група супрацоўнікаў нашага інстытута вярнулася з Галандыі, дзе мы ўдзельнічалі ў семінары, арганізаваным вучэбным цэнтрам CITO. Інстытут CITO займаецца пытаннямі тэсціравання і педагогічных вымярэнняў, з'яўляецца членам многіх міжнародных асацыяцый па ацэньванні, бярэ ўдзел у шмат якіх міжнародных даследаваннях па праблемах педагогічных вымярэнняў, такіх, як TIMSS, PISA і іншых. У Галандыі гэтая арганізацыя займаецца пытаннямі тэсціравання навучэнцаў у пачатковай і сярэдняй школе, праводзіць выніковую атэстацыю выпускнікоў, а таксама тэсціруе студэнтаў. Дарэчы, **уступных іспытаў у Галандыі таксама няма, таму залічэнне ў ВНУ праводзіцца на падставе школьных вынікавых адзнак.**

Безумоўна, нас цікавіла, як галандскія школьнікі засвойваюць вучэбную праграму па прыродазнаўчых дысцыплінах у гэтай краіне, і мы, шчыра кажучы, былі ўражаныя пачутым. Галандскія калегі расказалі, што правялі цікавае даследаванне, пратэсціраваўшы базавы ўменні і навыкі па матэматыцы студэнтаў першага курса педагогічных факультэтаў. Тэсціраванне мела дзве мэты: кантрольную (для вызначэння адпаведнасці ўзроўню падрыхтаванасці студэнтаў па матэматыцы пэўным адукацыйным стандартам) і фарміравальную (для вызначэння таго, наколькі рэальнае становішча далёкае ад вызначаных патрабаванняў, а таксама для выяўлення зоны прабелаў у ведах).

Вынікі тэсціравання аказаліся наступныя:

«Высветлілася, што толькі каля 20 працэнтаў першакурснікаў у Галандыі змаглі прадэманстраваць ведаў, якія адпавядаюць патрабаванням стандарту. Каля паловы з іх «не сябруюць» з арыфметыкай. А калі вынікі 18-гадовых першакурснікаў параўналі з вынікамі 12-гадовых школьнікаў, то высветлілася, што апошнія ведаюць матэматыку лепш, чым студэнты першага курса педагогічных факультэтаў».

даследаванне PISA накіравана не на вызначэнне пэўнага ўзроўню засваення школьных праграм, а на ацэнку здольнасці навучэнцаў прымяняць атрыманыя ў школе ведаў і ўменні ў канкрэтных жыццёвых сітуацыях. Для тлумачэння многіх з'яў навакольнага свету неабходна разуменне фізічных і хімічных працэсаў, а нашы абітурыенты ў гэтым годзе не змаглі прыгадаць нават у якіх адзінках вымяраецца электрычнае напружанне... Няўжо яны ніколі не бачылі, што напісана на разетках? Увогуле, мы заўважылі, што як толькі задача ў тэсце абавязкова будучь няправільныя адказы. Напэўна, ёсць прадметы, якія не могуць выкладацца ў школе толькі на тэарэтычным узроўні, і для авалодання імі ў поўнай меры школьнікам патрабуюцца практычныя навыкі, правядзенне лабараторных работ. Між іншым, у тэстах PISA 15-гадовым падлеткам прапануюцца не тыповыя задачы па фізіцы, хіміі ці матэматыцы, да якіх усе прывычаліся на постсавецкай прасторы, а блізкія да рэчаіснасці праблемныя сітуацыі, звязаныя з рознымі аспектамі нашага жыцця. На думку экспертаў PISA, атрыманне ў школе канкрэтных ведаў, безумоўна, вельмі важнае, але выкарыстанне гэтых ведаў у дарослым жыцці залежыць ад набытых у школьнай гады навыкаў. У жыцці канкрэтных ведаў, скажам, такіх, як назвы раслін і жывёлін, маюць меншую каштоўнасць, чым разуменне глабальных праблем, звязаных са спажываннем энергіі, біялагічнай варыяцыйнасцю і чалавечым здароўем. Вельмі важныя для школьнікаў такія навыкі, як уменне ўстанавіць прычынна-выніковыя сувязі, уменне адаптавацца, выкарыстоўваць інфармацыйныя тэхналогіі. А ў савецкай школе, як вядома, галоўны акцэнт рабіўся пераважна на акадэмізм і трансляцыю ўжо гатовых ведаў...

Даследаванне PISA накіравана не на вызначэнне пэўнага ўзроўню засваення школьных праграм, а на ацэнку здольнасці навучэнцаў прымяняць атрыманыя ў школе ведаў і ўменні ў канкрэтных жыццёвых сітуацыях.

— У многіх краінах у за вынікамі тэстаў PISA сочаць з не меншым азірваннем, чым за вынікамі Алімпіяды: усіх цікавіць, хто акажацца ў тройцы лідараў, хто ўвойдзе ў першую дзясятку ў сусветным рэйтынгі і гэтак далей. Для многіх абвясчэнне вынікаў становіцца адной з галоўных падзей для нацыянальнай адукацыі. І калі краіна аказваецца вельмі далёка ад сусветных лідараў, гэта разглядаецца ні больш ні менш, як нацыянальная паграза і сігнал, што ў сістэме адукацыі трэба тэрмінова штососьці змяняць: пераглядаць патрабаванні да адукацыйных стандартаў, уносіць карэктывы ў вучэбныя праграмы і планы, мяняць падыходы да выкладання вучэбных дысцыплін, укараняць сучасныя навучальныя тэхналогіі і гэтак далей. Так было, і з Германіяй, і з Нарвегіяй, з краінамі Балтыі, Польшчай, Венгрыяй і іншымі. Сёння лідарамі па выніках PISA па матэматычнай граматычнасці з'яўляюцца мацерыковыя Кітай, Сінгапур, Ганконг, Южная Карэя і Тайвань; па прыродазнаўчана-навуковай — мацерыковыя Кітай, Фінляндыя, Ганконг, Сінгапур і Японія; па чытацкай — мацерыковыя Кітай, Южная Карэя, Фінляндыя, Ганконг і Сінгапур. Прычым асобныя краіны займаюць лідзюруючыя пазіцыі на працягу трох апошніх даследаванняў, або апошняга дзесяцігоддзя. Зайздросная стабільнасць. Напэўна, у іх ёсць чаму павучыцца...

— Мікалаі Сцяпанавіч, пасля апошняга тэсціравання на вас зноў абрушыўся шквал

Мікалаі ФЯСЬКОЎ:

«3 МАТЭМАТЫКАЙ «НЕ СЯБРУЮЦЬ» НЕ ТОЛЬКІ БЕЛАРУСКІЯ ШКОЛЬНІКІ...»

высветлілася, што толькі каля 20 працэнтаў першакурснікаў змаглі прадэманстраваць ведаў, якія адпавядаюць патрабаванням стандарту. Каля паловы з іх «не сябруюць» з арыфметыкай. А калі вынікі 18-гадовых першакурснікаў параўналі з вынікамі 12-гадовых школьнікаў, то высветлілася, што апошнія ведаюць матэматыку лепш, чым студэнты першага курса педагогічных факультэтаў. Зрэшты, тое ж датычыцца і ведання роднай мовы. Прыкладна палова галандскіх першакурснікаў педагогічных факультэтаў не могуць паспяхова выканаць прапанаваныя тэсты.

Галандцы, як і мы, знаходзяцца ў разгубленасці. Не выключана, што нам даводзіцца сёння пажынаць плады цывілізацыі: камп'ютарныя тэхналогіі, безумоўна, значна спрашчаюць наша жыццё, пры гэтым мы не можам здзейсніць без калькулятара нават самыя элементарныя арыфметычныя вылічэнні. Набіраем тэксты на камп'ютары з памылкамі, упэўненыя, што тэкставы рэдактар выправіць нашу непісьменнасць. Упершыню я звярнуў увагу на гэту праблему, калі пабываў у школах Даніі і Швецыі. Там вучні пачатковых класаў набірлі тэкст на камп'ютары, і настаўнік не звяртаў ніякай увагі на граматычныя памылкі, якія дапускалі дзеці: маўляў, іх выправіць тэкставы рэдактар. І што мы маем сёння? Калі зазірнуць на любы інтэрнэт-форум, то можна лёгка пераканацца, што ў маладых людзей сур'ёзныя праблемы з правапісам, між іншым, як і з уменнем фармуляваць свае думкі. Не спрыяе агульнай пісьменнасці і адсутнасць павагі да кнігі. Зараз мы ўжо маем магчымасць прааналізаваць вынікі апошніх міжнародных даследаванняў функцыянальнай пісьменнасці навучэнцаў, якія праводзіцца ў рамках праграмы параўнальнага вывучэння і ацэнкі поспехаў школьнікаў розных краін — PISA. Тэсціраванне PISA лічыцца адным з самых аўтарытэтных даследаванняў якасці адукацыі ў свеце. Яно праводзіцца кожныя тры гады, а затым на працягу яшчэ аднаго года аналізуюцца вынікі тэстаў, перш чым яны будуць прадстаўленыя сусветнай грамадскасці. Самыя «свежыя» звесткі з'явіліся ў інтэрнэце літаральна днямі — 9 снежня...

— **Наколькі я ведаю, расійскія школьнікі, якія прымалі ўдзел у тэсціраванні ў 2006 годзе, аказаліся толькі ў чацвёртым дзясятку з 57 краін. Няўжо савецкая школа цалкам здае свае ранейшыя пазіцыі?**

— У аснове тэстаў PISA ляжыць меркаванне, што мала проста ведаць факты і правільны. Трэба ўмець іх выкарыстоўваць, напрыклад, для таго, каб зразумець газетны артыкул пра глабальнае пацяпленне ці разгледзець маніпуляцыю з лічбамі. Прасцей кажучы, даследаванне PISA накіравана не на вызначэнне пэўнага ўзроўню засваення школьных праграм, а на ацэнку здольнасці навучэнцаў прымяняць атрыманыя ў школе ведаў і ўменні ў канкрэтных жыццёвых сітуацыях. Для тлумачэння многіх з'яў навакольнага свету неабходна разуменне фізічных і хімічных працэсаў, а нашы абітурыенты ў гэтым годзе не змаглі прыгадаць нават у якіх адзінках вымяраецца электрычнае напружанне... Няўжо яны ніколі не бачылі, што напісана на разетках? Увогуле, мы заўважылі, што як толькі задача ў тэсце абавязкова будучь няправільныя адказы. Напэўна, ёсць прадметы, якія не могуць выкладацца ў школе толькі на тэарэтычным узроўні, і для авалодання імі ў поўнай меры школьнікам патрабуюцца практычныя навыкі, правядзенне лабараторных работ. Між іншым, у тэстах PISA 15-гадовым падлеткам прапануюцца не тыповыя задачы па фізіцы, хіміі ці матэматыцы, да якіх усе прывычаліся на постсавецкай прасторы, а блізкія да рэчаіснасці праблемныя сітуацыі, звязаныя з рознымі аспектамі нашага жыцця. На думку экспертаў PISA, атрыманне ў школе канкрэтных ведаў, безумоўна, вельмі важнае, але выкарыстанне гэтых ведаў у дарослым жыцці залежыць ад набытых у школьнай гады навыкаў. У жыцці канкрэтных ведаў, скажам, такіх, як назвы раслін і жывёлін, маюць меншую каштоўнасць, чым разуменне глабальных праблем, звязаных са спажываннем энергіі, біялагічнай варыяцыйнасцю і чалавечым здароўем. Вельмі важныя для школьнікаў такія навыкі, як уменне ўстанавіць прычынна-выніковыя сувязі, уменне адаптавацца, выкарыстоўваць інфармацыйныя тэхналогіі. А ў савецкай школе, як вядома, галоўны акцэнт рабіўся пераважна на акадэмізм і трансляцыю ўжо гатовых ведаў...

ЗАДАЧЫ З ТЭСТА PISA

1. Урывак з газетнага артыкула: «На міжнароднай выставе «Турызм без межаў» наведвальнікі былі ўражаныя стэндам адной фірмы. Гэта трэба бачыць! Непасрэдна ў павільёне ўстаноўлены надзіманы глобус вышынёй з чатырохпавярховага дома. А вакол яго лятаюць пчолы, якія сімвалізуюць самалёты, што перавозяць турыстаў. Вельмі падобна, што насякомыя — сапраўдныя... На шчасце, ніхто з наведвальнікаў выставы не паскардзіўся на ўкус, і абаронцы жывёлін таксама не выказвалі пратэстаў. А цяпер пытанне: «Ці можна лічыць матэматычна карэктным выкарыстанне пчол у якасці мадэляў самалётаў?»

З якога боку трэба было падыходзіць да рашэння задачы:

Па-першае, з тэксту трэба было вычлениць менавіта матэматычную задачу. Па-другое, адкінуць нязначныя дэталі тыпу «ўкус» ці «абаронцаў жывёлін». Па-трэцяе, неабходна было апераваць не дакладнымі лічбамі, прапанаванымі ў заданні, а прыблізнымі значэннямі са штодзённага жыцця: вышыня паверхі складае прыкладна 3,5 метра, даўжыня цела пчалы — прыкладна 2 сантыметры. Далей трэба было задзейнічаць інфармацыю з іншай навуцы — геаграфіі: дыяметр Зямлі роўны прыкладна 13 тысячам кіламетраў. Толькі ў гэтым выпадку можна прыйсці да правільнага адказу — выкарыстанне пчол было матэматычна некарэктным, паколькі ў тым маштабе, у якім быў выкананы глобус, даўжыня цела пчалы павінна адпавядаць 1-2 кіламетраў.

2. Навукоўца кажа, што матэрыял не сапсеуеца, калі яго мыць, абгортаць вакол нейкіх прадметаў ці камечыць. Ён таксама сцвярджае, што можа быць наладжана танная масавае вытворчасць гэтага матэрыялу. Ці могуць сцвярджэнні быць правэраемыя з дапамогай навуковых даследаванняў у лабараторных умовах?

крытыкі: маўляў, тэсты — звышскладаныя, заданні — не заўсёды карэктныя, а для таго, каб стаць студэнтам ВНУ, дастаткова толькі трапіць пальцам у неба — угадаць некалькі правільных адказаў...

— Нашы заходнія калегі прызналіся, што і ім таксама нярэдка даводзіцца прыстасоўвацца да грамадскай думкі. Так, дырэктар галандскага інстытута CITO ў сваім выступленні падкрэсліў, што слаба падрыхтаваныя вучні, якія дэманструюць на тэсціраванні нізкія вынікі, як правіла, негатыўна ставяцца да самога тэсціравання, а станючы ацэньваюць яго тыя навучэнцы, якія атрымалі па выніках тэстаў дастаткова высокія балы.

Я ні ў якім разе не хачу кідаць камень у бок школы: маўляў, як вы дзяцей рыхтуеце, так яны тэсты і здаюць. Аднак і мы вымушаны абараняцца, калі нас спрабуюць абвінаваціць у тым, што справіцца з тэстамі школьніку без дапамогі репетытараў немагчыма. Асабіста я бачу праблему невысокіх сярэдніх балаў па многіх дысцыплінах ЦТ у наступным: калі яшчэ 20 гадоў таму на вышэйшую адукацыю аддаваліся замахнуцца толькі 20-30 працэнтаў выпускнікоў агульнаадукацыйных школ, то цяпер усе масава ідуць удзельнічаць у тэсціраванні. Штогод у ЦТ бяруць удзел ад 93 да 96 працэнтаў выпускнікоў агульнаадукацыйных школ. А да выпускнікоў бягучага года далучаюцца выпускнікі папярэдняй гадоў, выпускнікі прафесійна-тэхнічных і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, а таксама прэтэндэнты на атрыманне другой вышэйшай адукацыі. Мяркую, што дастаткова вялікая колькасць выпадковых людзей на тэсціраванні з'яўляецца вынікам даступнасці і зручнасці здачы экзаменаў у тэставай форме, калі абітурыент пазбаўлены асабістага кантакту з экзаменатарамі. Адна рэч — паставіць на ўдачу адказы ў тэстах, і зусім іншая — зняславіць сябе перад экзаменацыйнай камісіяй.

Дарэчы, сцвярдженне, што узровень падрыхтоўкі абітурыентаў рэзка падае, наша статыстыка не пацвярджае: сапраўды, сярэднія балы па некаторых прадметах аказаліся ніжэйшымі ў параўнанні з мінулагоднімі прыкладна на 2,5 адзінкі. Але не па ўсіх. Па нашых назіраннях, узровень падрыхтоўкі выпускнікоў прафесійна-тэхнічных устаноў ніжэйшы прыкладна ў 2,2-5 разоў, чым у выпускнікоў агульнаадукацыйных школ, а ў выпускнікоў школ папярэдняй гадоў узровень ведаў ніжэйшы, чым у сёлетніх выпускнікоў. Гэта тэндэнцыя паўтараецца з года ў год. Аднак, хачу падкрэсліць, што сярод залічаных на дзённую бюджэтную форму навучання практычна няма абітурыентаў з нізкімі баламі. Скажам, у Беларускай дзяржаўнай універсітэце 48 працэнтаў ад агульнай колькасці паступіўшых на дзённую бюджэтную форму навучання (811 чалавек) мелі ў суме больш як 300 балаў. У тых, хто паступіў на бюджэтную форму навучання ў БДУ, сярэдні бал па фізіцы быў 52, па матэматыцы — 64, хіміі — 63, беларускай мове — 68. Няўжо гэта нізкія балы? Хачу таксама дадаць, што балы абітурыентаў на канкрэтную спецыяльнасць ці ў канкрэтную ВНУ — гэта свайго роду рэйтынг навучальнай устаноў ці канкрэтнай спецыяльнасці. Таму стаць студэнтам прэстыжнай спецыяльнасці ці прэстыжнай ВНУ з нізкімі баламі наўрад ці магчыма...

Гутарку вяла Надзея НІКАЛАЕВА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

по продаже объектов, находящихся в республиканской собственности, и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания недвижимого имущества

Аукцион состоится 24 декабря 2010 г. в 11.25 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 106.

Организатор аукциона: фонд «Могилевоблимушество», г. Могилев, ул. Первомайская, 62, тел.: 8(0222)229022, 311185, 223375.

Продавец недвижимого имущества – РУП «Белпочта», тел.: 8(017)2260173, 2261170; 8(0222)253549.

Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов по продаже объектов государственной собственности и на право заключения договора аренды земельного участка для обслуживания

недвижимого имущества, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2008 г. № 462.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами принимаются ежедневно в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 15.00 в фонде «Могилевоблимушество» по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 62, к. 104, начиная с 16 декабря 2010 г. Последний день приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами 22 декабря 2010 г. с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 15.00. Заключительная регистрация участников аукциона в фонде «Могилевоблимушество» 24 декабря 2010 г. с 10.00 до 10.50.

№ лота	Сведения о предметах аукциона							Сумма задатка, тыс. руб.
	Информация о недвижимом имуществе		Информация о земельных участках					
	Наименование и краткая характеристика	Место нахождения	Начальная цена недвижимого имущества, тыс. руб.	Площадь, га	Срок аренды, лет	Начальная цена права заключения договора аренды земельных участков, тыс. руб.	Начальная цена предмета аукциона, тыс. руб.	
1	Капитальное строение (административное здание) кирпичное одноэтажное 143,55 кв.м с уборной дощатой 3 кв.м и асфальтовым покрытием 289 кв.м; капитальное строение (здание сарая с гаражом) кирпичное одноэтажное 54,78 кв.м	Могилевская обл., Кричевский р-н, г. Кричев, ул. Комсомольская, д. 2	21 233,316	0,0716	50	9 306,840	30 540,156	3 000,0

Начальная цена недвижимого имущества, входящего в состав лота, понижена на 50 процентов.

Полная информация об условиях участия в аукционе и порядке его проведения ранее была опубликована в газете «Звезда» от 11 сентября 2010 г.

Задаток перечисляется до момента подачи заявления на участие в аукционе с прилагаемыми к нему документами на расчетный счет фонда «Могилевоблимушество» № 3642900001315 в филиале № 700 – Могилевское областное управление ОАО «СБ «Беларусбанк», код 536, УНП 700052050.

Оплата за предмет аукциона осуществляется денежными средствами по безналичному расчету без предоставления рассрочки. Оплата за объекты недвижимости производится в течение 30 календарных дней со дня заключения договора купли-продажи имущества.

Срок заключения договора купли-продажи недвижимого имущества и договора аренды земельного участка – не позднее 2 рабочих дней со дня возникновения вышеуказанных затрат.

Оплата за предмет аукциона осуществляется денежными средствами по безналичному расчету без предоставления рассрочки. Оплата за объекты недвижимости производится в течение 30 календарных дней со дня заключения договора купли-продажи имущества.

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время до объявления его проданным.

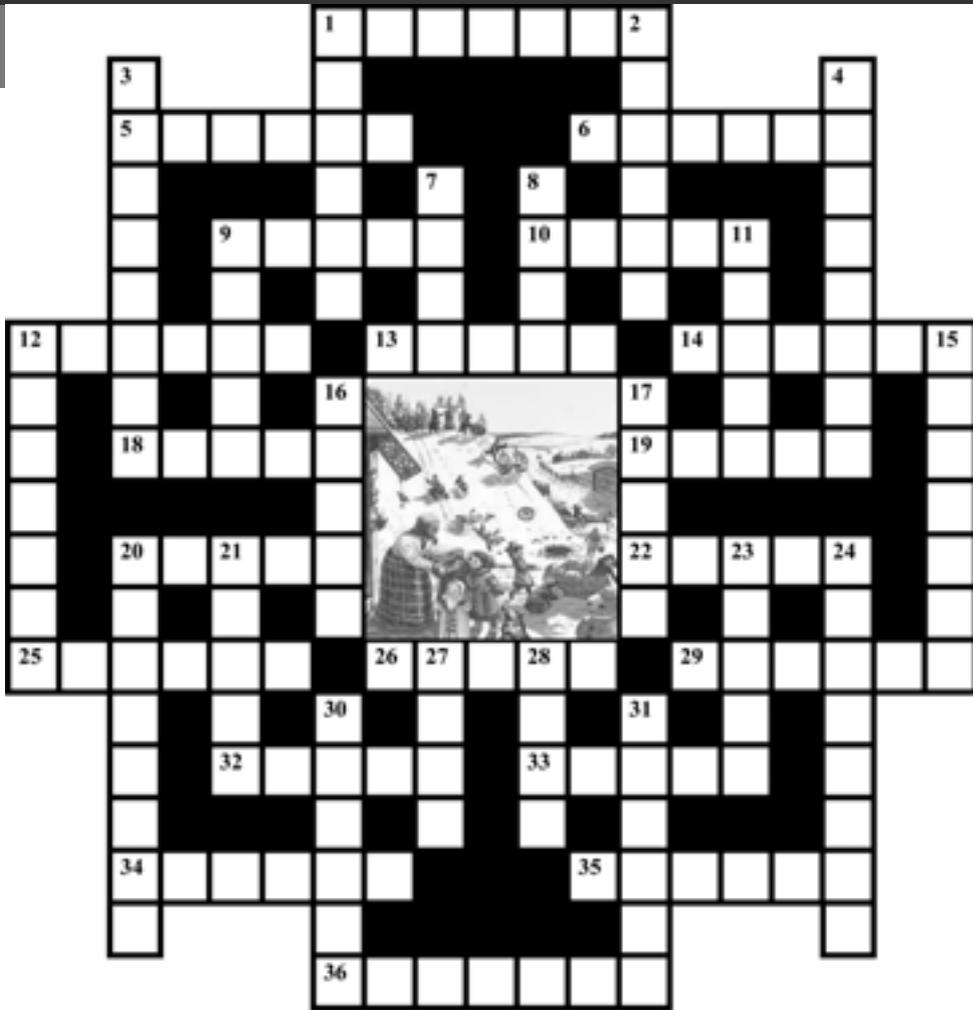
Победитель аукциона в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении ему земельного участка возмещает затраты на организацию и проведение аукциона, включая расходы, связанные с изготвлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, формированием земельного участка и изменением земельного участка в результате такого формирования.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ,
г. Дзяржынск.

Па гарызанталі: 1. Новы год — да вясны ... (прык.). 5. ... Гусінае свята. Свята беларускага календара, якое прыходзіцца на 31 студзеня. 6. ... — Цудатворац. Свята, якое адзначалася 23 лютага. «Прышоў ... ды Улас — скоро вясна да нас (прык.). 9. Верхняя частка дрэва. 10. На дварэ ..., а пад носам адліга (прык.). 12. Прагулка на свежым, марозным паветры. 13. Зіма, як ..., сваё возьме (прык.). 14. Шлях руху нябеснага цела. 18. ... — каровіна свята. Свята, якое беларусы-католікі адзначалі 5 лютага, а беларусы - праваслаўныя — 18 лютага. «Соль святой... бароніць ад агню хаты» (прык.). 19. Калядкі — добрыя святкі: ... ды аладкі (прык.). 20. Частка печы. 22. Адказнасць. 25. Тое, што і цяпуць. 26. Васіль ... Свята, якое адзначалася 12 лютага». Калі на Васіля ... сонца ў кругах — чакай багатага ўраджаю (прык.). 29. У замовах беларусаў — моцны зімовы вецер, які гоніць, правявае снег. 32. ... — Прарочыца: прадказала прышэсце Хрыста. У календары гэтае свята прыходзіцца на 16 лютага. 33. Ячынны ... Прадукт, з якога беларусы на Каляды гатавалі куццо. 34. Мохавое балота. 35. Сваювольны чалавек, звычайна дзіця (разм.). 36. Месяц, у якім адзначалася свята Міколы зімовага: у католікаў — 6 чысла, у праваслаўных — 19.

Па вертыкалі: 1. ... блажэнны. Свята, якое прыходзіцца на 3 студзеня. У гэты дзень гаспадары правяралі свіран з зернем для веснавой сяўбы. 2. Тое, што і гарэдор. 3. Уздзельнік

гурту калядоўшчыкаў. 4. Свята, якое адзначалася 15 лютага. «Калі на ... нап'ецца певень вадзіцы, то на Юр'я наесца вол травіцы». (прык.). 7. Кустоўе, хмызнякі: туды на Вадохрышча (19 лютага), згодна з павер'ем, уцякаюць з вады нячысцікі, там яны знаходзяцца да Вербнай нядзелі. 8. Прыправа. 9. Ільдзіна на рацэ, возеры. 11. «У небе ... ад марозу \ Пахаладзёўшыя дрыжаць». З верша Максіма Багдановіча «Зімой». 12. Свята, якое ў Беларусі пачыналі адзначаць напярэдадні 1 студзеня і працягвалі да трэцяй куцці. 15. ... і Мялеці. Свята гэтых свяціцеляў прыходзіцца на 25 лютага. «Калі на ... адліга, то павінна добра лавіцца рыба (прык.). 16. ... - вяснаўказальнік. Гэтае свята адзначалася 1 лютага. «Калі ў гэты дзень ясна, будзе ранняя вясна (прык.). 17. Тое, што і ікона. 20. ... дзень. Свята студэнтаў: адзначаецца 25 студзеня. «Калі на ... снег, будзе дажджлівае лета (прык.). 21. Месца ў хаце, куды клалі куццо, запрашаючы Мароза яе есці. 23. Дзеўка без касы не мае ... (прык.). 24. «Мчыць мяцеліца ўдале, ... круць — верць». З верша Змітрака Бядулі «Восень, зіма, вясна і лета». 27. Моцны крык з плачам. 28. ... Цудатворац. Святы, які лячыў хваробы. У яго дзень, які адзначаўся 20 лютага, пяклі пірагі з цыбуляй. 30. ... ці Андрэй. Дзявоцае свята, якое адзначалі 13 снежня: у гэты дзень дзяўчаты варажылі. 31. Пасудзіна, у якую пры хрышчэнні апускаюць дзіця.

Адказы на крыжаванку:
1. Святкі. 2. Гарэдор. 3. Уздзельнік. 4. Святкі. 5. Гусінае свята. 6. Цудатворац. 7. Хмызняк. 8. Ікона. 9. Ільдзіна. 10. Дварэ. 11. Небеснае цела. 12. Прагулка. 13. Зіма. 14. Шлях. 15. Куцця. 16. Вяснаўказальнік. 17. Ікона. 18. Васіль. 19. Калядкі. 20. Частка печы. 21. Студэнт. 22. Адказнасць. 23. Дзеўка. 24. Мохавое балота. 25. Чалавек. 26. Цяпуць. 27. Месяц. 28. Цудатворац. 29. Вецер. 30. Свіран. 31. Пасудзіна. 32. Прарочыца. 33. Ячынны. 34. Куцця. 35. Чалавек. 36. Месяц.

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой заросшая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Крынічка

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 46 (378)

Лопух вялікі, або Карысць ад пустазелля

Гэта пустазелле, якое дасягае ў вышыню паўтара метра, з велізарнымі лістамі расце на ўчастку пад плотам, ля сцен дамоў, на пустаках. Плады яго надакучлівы і моцна прыстаюць да адзення, а таксама да поўсці жывёл. І правалі яго за гэта так нялюба — «ліпучка», «чартапалох».

Адрозніваюць два віды лопуху — вялікі і воілачны. Абодва яны растуць два гады, і па знешнім выглядзе іх адрозніць амаль немагчыма. Лопух цвіце толькі на другі год жыцця ў чэрвені—ліпені. Пасля таго, як насенне паспее, расліна пачынае адміраць, карані робяцца вялікімі і сухімі.

У нас лопух расце ўсюды як пустазелле, але ў некаторых краінах яго вырошчваюць спецыяльна. У Японіі, напрыклад, яго разводзяць як агародную культуру.

Маладыя карані лопуху можна есці, яны вельмі пажыўныя. Іх ужываюць у сырым, тушаным, смажаным выглядзе, а таксама іх можна класці ў суп замест бульбы. Дробна нарэзаныя свежыя карані вараць дзве гадзіны ў разведзеным воцэце, са шчаўем або ў кіслым малаце. У каранях лопуху змяшчаецца поліцукрыд інюлін, які ў кіслым асяроддзі часткова ператвараецца ў пладовы цукар — фруктозу.

Высушаныя карані лопуху можна перамалоць, прасеяць, змяшаць з мукой і пячы з іх аладкі.

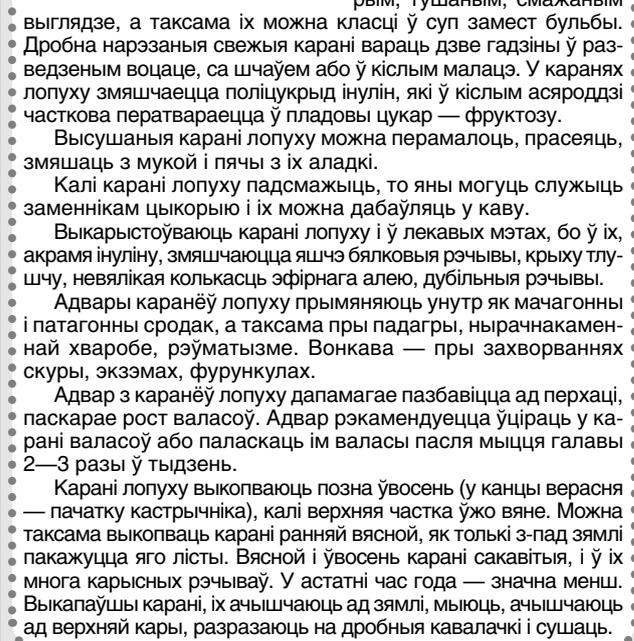
Калі карані лопуху падсмажыць, то яны могуць служыць заменікам цыкорыю і іх можна дабаўляць у каву.

Выкарыстоўваюць карані лопуху і ў лекавых мэтах, бо ў іх, акрамя інюліну, змяшчаюцца яшчэ бялковыя рэчывы, крыху тлушчу, невялікая колькасць эфірнага алею, дубільныя рэчывы.

Адвары каранёў лопуху прымяняюць унутр як мачагонны і патагонны сродак, а таксама пры падагры, нырачнакаменнай хваробе, рэўматызме. Вонкава — пры захворваннях скуры, экзэмах, фурункулах.

Адвар з каранёў лопуху дапамагае пазбавіцца ад перхаці, паскарае рост валасоў. Адвар рэкамендуецца ўціраць у карані валасоў або паласкаць ім валасы пасля мыцця галавы 2—3 разы ў тыдзень.

Карані лопуху выкопваюць позна ўвосень (у канцы верасня — пачатку кастрычніка), калі верхняя частка ўжо вяне. Можна таксама выкопваць карані ранняй вясной, як толькі з-пад зямлі пакажуцца яго лісты. Вясной і ўвосень карані сакавітыя, і ў іх многа карысных рэчываў. У астатні час года — значна менш. Выкапаўшы карані, іх ачышчаюць ад ямлі, м'яоць, ачышчаюць ад верхняй кары, разразаюць на дробныя кавалачкі і сушаць.

Маленькія, ды ўдаленькія

Нізкарослы сланечнік вышыняй 40-45 см зацікавіць многіх агароднікаў-аматараў і як дэкаратыўная расліна, якая ўпрыгожвае садовы ўчастак. Акрамя таго, ён вызначаецца скараспеласцю: ужо на 69 дзень пасля з'яўлення ўсходаў спее насенне. Калі пасеяць, напрыклад, 10 мая, убіраць можна 19 ліпеня. Праўда, сланечнікі падабаюцца птушкам, якія выдзёўваюць насенне, таму пасля таго, як сланечнік адцвіце, трэба прыкрываць шапкі суквеццяў укрытым матэрыялам, або капронавай панчохай. Нізкарослыя гібрыды сла-

«Прынц лімон» у пакоі

З аакном зіма, цікаўнаму садаводу самы час падумаць, чым можна заняць сябе ў гэты час. У гарадской кватэры, у вясковым доме можна разводзіць розныя садовыя культуры, прычым самыя экзатычныя: лімоны, апельсіны, мандарыны, грэйпфруты, інжыр і іншыя. Як жа вырастаць лімоны ў пакоі?

Пасадзіце зярнятка лімона, і вы будзеце прыемна здзіўленыя: з аднаго можа з'явіцца адразу некалькі парасткаў. Гэта асаблівае цытрусавы! А што рабіць далей? Расліны трэба рассадзіць або выбраць толькі адзін парастак, самы моцны, адбракаваўшы астатнія, і пачаць яго, адзінага, пеціць. На ім з цягам часу неабходна зрабіць прышчэпку, каб паскорыць плоданашэнне і каб глады былі больш смачнымі і мелі прыемны пах. Звычайна прышчэпку робяць на трэці-чацвёрты год жыцця расліны, калі штэмбкі дрэўца робіцца таўшчынёй з аловак.

Яшчэ можна (і, мабыць, лепш) лімоны разводзіць чаранкамі (калі ёсць магчымасць не дзе ўзяць чаранок). Саджаць чаранкі можна ў любы час, але лепш за ўсё рабіць гэта вясной альбо летам. Карэньчыкі ў іх з'яўляюцца праз два-тры тыдні. З 10 чаранкоў прыжываецца звычайна 7-8. Чаранок лепш браць ад 10-15-гадовай расліны. Парастак павінен быць адраўнелым. Не рэкамендуецца выкарыстоўваць парасткі гэтага ж года: яны рэдка акрамя юнца. На галінцы павінна быць тры-пяць лісцікаў. Ніжні ліст неабходна зняць цалкам, астатнія зрэзаць напалову, і толькі верхні ліст не чапаць. Пасаджаны чаранок трэба накрываць шкляным слоікам і

паставіць у цёплае месца, дзе тэмпература звычайна 20—22 градусы. Паліваць трэба праз дзень, але не вельмі моцна. Пасля першых трох-чатырох паліваў зямлю крыху ўтрамбаваць. Калі з'явіцца першы ліст, слоік трэба зняць.

Цытрусавыя — расліны рэмантантныя, на іх можна адначасова ўбачыць кветкі, бутоны, плады. Але не чакайце, што кожная кветка дасць жыццё плоду. І калі ў вашай расліны шмат будзе кветак, а пладоў мала, не хвалойцеся: з дрэвам усё ў парадку, ніякіх экстранных мер прымаць не варта.

Калі пачынаецца масавае цвіценне (звычайна гэта бывае ў лютым), забяспечце расліне прахалоду — тэмпература паветра павінна быць 14-16 градусаў. Не трэба думаць, што калі радзіма цытрусавых субтропікі, то ім абавязкова патрэбна гарачыня. І яшчэ адна асаблівае цвіцення: калі расліна цвіце ў першы год, то кветкі лепш абарваць. Інакш можа адбыцца знясіленне расліны, яна скіне лісты, і ёй спатрэбіцца многа часу, каб зноў сабрацца з сіламі.

Цытрусавыя нельга перасаджваць, пакуль стаіць халоднае надвор'е. Зрабіце гэта з надыходам вясны. Увогуле да 10-гадовага ўзросту цытрусавыя перасаджваюць кожны год. Глеба павінна быць не-

абавязкова ўрадлівая. Галоўнае — каб яна была лёгкая, рыхлая. Не забудзьцеся зрабіць дрэнаж: пакладзіце на дно гаршка каменьчыкі, гальку. Перад кожнай перасадкай аглядайце карані, прамывайце іх у слабым раствору марганцовай, калі перасаджваеце без кома зямлі. Для аднагадовах раслін гаршчок павінен быць дыяметрам 20-25 см, двухгадовых — 30, для чатырох-пяцігадовых — 35, для дзесяцігадовай расліны — не менш як 37-38 сантыметраў.

Калі лімон у вас ужо расце, то варта нагадаць: у глыбокую восень і зімой ён капрызны, умовы яму патрэбны асаблівыя. Галоўнае з іх — святло. У зімовы час пакаёвым раслінам святла дастаецца мала, так што патрэбна падсветка. Пастарайцеся, каб лімоны былі асветлены не менш чым 8 гадзін у суткі. Калі нельга выканаць гэтую ўмову, то забяспечце ім паніжаную тэмпературу паветра — у межах 10—12 градусаў, інакш яны будуць выцягвацца, развіццё запаволяцца. Каля лімона не павінна быць ніякіх кветак: ён не любіць чужых водараў.

(Працяг матэрыялу пра лімоннае дрэва чытайце ў наступным выпуску.)

ТАЙНА НАРАДЖЭННЯ

У пабудове Сусвету існуе безліч самых розных таямніц. Але бадай што адной з найбольш загадкавых і прыцягальных была і застаецца таямніца нараджэння чалавека. Народныя звычэй, абрады, рытуалы, вусна-пазычныя творы, павер'і і прыкметы, звязаныя з нараджэннем чалавека, надзвычай багатыя і разнастайныя. Яны з'яўляюцца часткай і арганічнай складанай часткай усёй светапогляднай сістэмы нашага народа.

● Нараджэнне — гэта прынцыпова важная мяжа паміж працяглым і адказным дародавым перыядам і часам (наканаваным лёсам) далейшага зямнога існавання. Але гэтыя два этапы ў жыцці чалавека цесна ўзаемазвязаныя. Лічыцца, што эмбрыянальнае жыццё (псіхічны або фізічны стан маці, яе духоўная моц або душэўны неспакон, харчаванне, паводзіны, кантакты з рознымі людзьмі) у значнай ступені праграмуе і прадвызначае наш зямны шлях.

● У асяроддзі беларусаў існавала перакананасць, што першае дзіця абавязкова народзіцца мёртвым у той пары, у дзень вяселля якой паміраў нехта з аднавяскоўцаў, або па дарозе з храма іх вясельныя картэж сустраў пахавальную працэсію.

● Шматвяковы вопыт народных лекараў і бабак-павітух, які трымаўся на назіраннях, прыкметах, павер'ях, пераканвае, што складанымі родамі былі ў тых выпадках, калі пра іх даведваўся хто-небудзь з аднавяскоўцаў, асабліва жанчына. Успамінаючы імя парадзіці, яна магла кепскімі словамі сурочыць яе (як адвольна, так і мэтанакіравана), а яшчэ горш рознымі чарадзейнымі дзеяннямі наслаць бяду або нават смерць на парадзіху або дзіця. Таму ў многіх вёсках існавала традыцыя трымаць наступленне родаў у вялікім сакрэце.

● Пакуль жонка збіралася пераходзіць у якую-небудзь з гаспадарчых пабудов, муж хуценька спяшаўся да бабкі-павітухі, не забыўшыся прыхапіць з сабою краец хлеба, пасыпаны соллю і загорнуты ў спецыяльны ручнік. Пастукаўшы ў дзверы і паклікаўшы бабку на парог, ён шаптаў ёй на вуха: «Хадзі, бабулечка, да нас. Нешта з нашай маладухай няладнае робіцца»...

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Кветнік ранняй вясной

«Ці можна размнажаць клематыс Жакмана вегетатыўным шляхам?» Галіна ПРАКАПЧУК, г. Мінск.

Клематыс Жакмана размнажаюць якраз вегетатыўным шляхам, расказалі нам супрацоўнікі Батанічнага сада НАН Беларусі. У такога клематыса пры насенным размнажэнні не захоўваюцца прыметы бацькоўскай расліны. Дзяленнем куста лепш за ўсё размнажаць вясной, у красавіку, да пачатку вегетацыі. Звычайна дзеляць кусты, старэйшыя за 5-6 гадоў. Расліну выкопваюць з кам'яком зямлі, стараючыся не пашкодзіць каранёвай сістэмы. Куст дзеляць на некалькі частак з каранямі і пупышкамі аднаўлення. Пры пасадцы першы вузел парастка размяшчаюць на глыбіні 8—10 см, высаджваюць расліну ў яму, запаўняючы яе ўрадлівай зямлёй.

Вельмі проста размножыць клематыс адводкамі. Вясной у радыяльным кірунку ад куста выкопваюць канаўкі глыбіняй да 10 см. Парасткі ўкладваюць на рыхлую глебу і прысыпаюць зямлёй. Верхавінку парастка пакідаюць на паверхні. На працягу сезона адводкі паліваюць, падкармливаюць. Праз год адводкі, якія ўкараніліся, аддзяляюць ад мацярынскай расліны, разразаюць на часткі паміж вузламі і высаджваюць на пастаяннае месца. Звычайна расліны могуць цвісці ў першы год пасля пасадкі.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

УЧОРА мне пашчасціла разам з рэстаўратарамі прайсці па яшчэ не да канца аформленых пакоях сярэднявечнага замка, па прыступках і вежах, па якіх, пачынаючы з сённяшняга дня, пойдзе бясконцы ланцуг наведвальнікаў. Менавіта бясконцы, бо сёння, нарэшце, адчыняецца паўстаўшы амаль з небыцця славыты Мірскі замак!

АЖЫЎШАЕ СЯРЭДНЯВЕЧЧА

Але спачатку пра замкавую легенду. Яе павінен ведаць кожны, хто наведвае Мір, знайсці ў мураванай сцяне «галаву барана» — ахоўніка замка. Менавіта з ёю звязана легенда. Пры ўзвядзенні муроў у XVI стагоддзі першы гаспадар з радаводу Ільвінаў загадаў каменчыку зрабіць копію галавы барана і замураваць яе ў сцяну. Самога барана прынеслі ў ахвяру і цяпер яго дух вітае ў замку, сцеражэ яго. Лічыцца, пакуль будзе трымацца гэты камень, датуль будзе існаваць і Мірскі замак. Распавялі пра гэта супрацоўніцы музея, дзякуючы якім я і ўбачыў новае замкавае аблічча. Дык што ж чакае цяпер наведвальнікаў,

праз 27 гадоў ад пачатку рэстаўрацыйных прац, якім, здавалася, ніколі не будзе канца? Так, менавіта ў 1983 годзе было прынята рашэнне даць мурам новае жыццё.

Як вядома, з 1992 года ўжо функцыянавала адна з веж — паўднёва-заходняя. У ёй была першая музейная экспазіцыя, хай сабе і небагатая. Супрацоўніцы замка перакананыя, што галоўны экспанат — дагэтуль захаваныя сярэднявечныя мураваныя сцены. Гэта, без перабольшвання, сапраўдная святыня.

Сёння адкрываецца для наведвальнікаў паўночны 3-павярховы замкавы корпус з трыма вежамі. Паўночна-

ўсходняя вежа, гэтак званая «парахавая», была пашкоджана ў 1812 годзе французскімі салдатамі. У ёй створана выставачная зала, і хутка там адчыніцца выстава «Мір вачыма мастакоў». Пачынацца ж экскурсіі будуць са склепаў, у якіх знаходзіліся харчовая кладука, кухонная хата і вінны пограб. Першы паверх экспазіцыйнай прысвечаны войнам XX стагоддзя, а паўночна-заходняя вежа зала адведзена пад экспазіцыю пра трагічную гісторыю мірскага гета, якое размяшчалася якраз у замку. На другім паверсе паўночнага корпуса месціцца сталая экспазіцыя пра колішніх уладальнікаў замка — Ільвінаў, Радзівілаў і Святаполк-Мірскіх. Самае цікавае і захапляльнае глядзчы ўбачаць на трэцім паверсе. Гэта сталовая хата XVI- XVII стагоддзяў, партрэтная зала часу барока і паляўнічы пакой.

Рыхтуецца да ўводу і ўсходні корпус замка, у ім размесціцца гэтак званая апартаментная частка, а калі прасцей — гасцініца на 16 нумароў. Хто ведае, можа каму і з нас давядзецца там значаваць, калі будзе гэта па кішэні, зразумела.

Да позняга вечара ішла падрыхтоўка да адкрыцця. Яшчэ маніравалі экспазіцыі супрацоўнікі Беларускага фонду культуры, рабочыя вывозілі

з замкавага двара гурбы снегу, а вядомы мінскі мастак па касцюмах Юрый Піскун, які стварыў непаўторныя касцюмныя ансамблі для славытых калектываў «Харошкі» і «Песняры», «падганяў» новае рэканструяванае ім адзенне Радзівілаў XVII стагоддзя непасрэдна на музейных манекенах.

Анатоль КЛЯШЧУК.
Фота аўтара.

Карэліцкі раён.

РЭІНКАРНАЦЫЯ «ГУСЛЯРА»

Музычная паэма Ігара Лучанка на словы Янкі Купалы прадстане 17 снежня ў новым выкананні

Напрыканцы 70-х гадоў легендарныя «Песняры» захапілі сваіх прыхільнікаў творам буйным і глыбокім: на ўвесь СССР загучала паэма Купалы «Курган». Праўда, у спалучэнні з музыкай яна набыла новую назву — «Гусяляр». Галоўную партыю спяваў Уладзімір Мулявін.

Гусяляра новага часу, шчырага і адданага свайму народу творцу, увасобіць Пётр Ялфімаў. Магутнага князя будзе іграць Ян Жанчак. 17 снежня на сцэне Белдзяржфілармоніі чакаецца неверагоднае: не проста канцэртнае выкананне таго самага «Гусяляра», а яго пастаноўка! Такі падарунак робіць нам і сам сабе да юбілею Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра імя Жыноўіча пад кіраўніцтвам Міхаіла Казінца і Ларыса Сімаковіч, якая ў якасці рэжысёра стварае сцэнічнае ўвасабленне паэмы Купалы.

...Пахаваць зажива загадаў князь шчырага гусяляра, які замест прыгожых слоў праспяваў яму пра тое, як жыве народ. Пра той учынак памятаюць людзі, узгадваюць гусяляра, які ляжыць пад курганам. Легенда сцвярджае, што раз у год ноччу ён з'яўляецца з кургана і спявае. А той, хто

душою пачуе яго голас, здолее перамагчы ўсе свае беды...

Ларыса СІМАКОВІЧ, рэжысёр пастаноўкі:

— Паэма Купалы напісана 100 гадоў таму. Але гэта вечная тэма: творца, мастак, магутная асоба і атачэнне, рэчаіснасць, у якой ён існуе. Творца ўзвышаецца над натоўпам, заўсёды бачыць далей, больш тонка адчувае, пра што спявае зямля і што шульча народ. Але наш спектакль нават не пра гусяляра, які загінуў ад рук князя. Мы хацелі параважаць пра дабро і зло, якое часта перамагае ў бліжэйшай баі. Мы памятаем пра ўскрываванага Хрыста, які на зямлі нібыта пацярпеў паразу. Але калі разглядаць любое дзеянне ў вечнасці, у працяглым часе, то разуменне яго сутнасці можа быць адваротным: мы ж ведаем, што каштоўнасці Хрыста — вечныя. Так і тут: сто гадоў прайшло з напісання паэмы, а мы яе чытаем, спяваем, ставім. Не пра князя і яго перамогу разважаем, а пра духоўную моц гусяляра. Значыць, у выніку духоўны пачатак перамагае. Я вельмі рада, што мне як рэжысёру далі свабоду творчасці, і я дазволіла сабе ўвесці перса-

нажаў, якіх няма ў паэме. Самы дарагі з іх — гэта беларуская душа, якая з'яўляецца дзе-нідзе. Наогул мне здаецца, што яна заўсёды адчуваецца ў творах Купалы.

Яна ёсць і ў музыцы Ігара Лучанка. Вакальныя партыі прагучаць гэтак жа, як некалі ў выступленнях «Песняроў». Але інструментальная версія зроблена адмыслова Аляксандрам Крамка для аркестра народных інструментаў. Акрамя партый галоўных герояў, квартэта, у пастаноўцы яшчэ асаблівае роля ў камернага хору. Нас, па сутнасці, чакае музычны спектакль, які ажыццявіўся сіламі філарманічнага калектыву. І калі б не народны аркестр імя Жыноўіча, то невядома, хто б узяўся адрадыць дух купалаўскага Гусяляра.

Калі такія пастаноўкі падымаць, то з думкай, што іх убачаць неаднойчы. Гэтая праграма будзе гукаць яшчэ 12 студзеня, у дзень нараджэння Уладзіміра Мулявіна. Калісьці канцэртнае выкананне «Гусяляра» называлі вяршыняй творчасці «Песняроў», якія з думкамі пра Беларусь праехалі з ёю па некалі вельмі вялікай краіне. Вялікія словы Песняра сёння вельмі патрэбны і тут: «Паміж пустак, балот беларускай зямлі...»

Ларыса ЦІМОШЫК.

У МОДЗЕ — ФІЯЛКА, АЎРОРА І ДАБРЫНЯ

Самымі папулярнымі імёнамі сёлета, відаць, стануць Аляксандр і Дар'я. Менавіта так часцей за ўсё называлі немаўлят у Фрунзенскім раёне — самым вялікім у Мінску. У ліку модных таксама Арцём, Максім, Аляксей, Іван, Мікіта, Даніла, Уладзіслаў, Марыя, Настасся, Ганна, Ксенія, Елізавета, Паліна, Сафія.

Усё часцей сталічныя жыхары ўспамінаюць старажытнарускія і стараславянскія, старажытнагрэчаскія і біблейскія імёны: Ярамір, Радзіслаў, Багдан, Евангеліна, Фяўронія, Вірсавія, Лазар, Варлаам, Максіміліян. Побач з польскім Тадэвушам — сярэднявечнае беларускае імя Альгерд. Сустрэкаюцца ў пераліку 50 папулярных імён і яўныя «заходнікі» — Оскар, Эрых, Інгрыд, Інэс, а таксама нязвыклія для беларускага вуха Муна, Наомі, Марха.

У спісе 2010 года ёсць і імёны трох былінных волатаў. Але калі Аляксей уваходзіць у пяцёрку модных, а Ілья знаходзіцца ў сярэдзіне пераліку, то Дабрыня пакуль у ліку рэдкіх. Кампанію ім складае Забава. У адным з выпадкаў бацькі назвалі дачку Аўрорай — ці то ў гонар легендарнага крэйсера, ці то ў гонар багіні ранішняй зары. А яшчэ ў спісе значацца такія нязвыклія імёны як Фіялка і Авенір. Апошняе азначае «Бог ёсць светач» і мае старажытнаўрэйскае паходжанне.

Святлана ФРАЛЯНКОВА, «Мінск—Навіны».

Дарагая дачушка, сястра, унучка і зямлячка са Слуцка **Святлана Уладзіміраўна ПЕНЯЗЬ**, а цяпер студэнтка Магілёўскага Беларуска-Расійскага ўніверсітэта! Прымі сардэчныя віншаванні з нагоды твайго 18-годдзя. Зычымы здароўя, паспяховай вучобы, а потым і працы на карысць нашай Беларусі.

Твае родныя і НОВІК Т.І.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.22	15.48	7.26
Віцебск	8.19	15.30	7.11
Магілёў	8.13	15.38	7.25
Гомель	8.01	15.43	7.42
Гродна	8.36	16.04	7.28
Брэст	8.28	16.13	7.45

Імяніны

Пр. Андрэя, Георгія, Івана, Мікалая, Савы, Сафрона, Фёдара.
К. Аліцыі, Альбіны, Здзіслава, Себасцяна, Яўсея.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ПРАДАЕЦА

Трусы пароды бельгійскі велікан (Фландр) і каліфарнійскай. Мінск. Тэл. 8 029 357 64 51.

Усміхнемся!

— У цябе было калі-небудзь што такое, што б усім замінна, але ты не хачеў гэта выкінуць, таму што думаў, што калі-небудзь гэта табе для чаго-небудзь спатрэбіцца?
— А дзеці лічацца?
— Ты лічыш сябе адукаваным КАХАННЕ ЗЛОЕ...

і начытаным?
Зрабі хатняе заданне са школьнікам 2-га класа па сучасных падручніках — адчай сябе дурнем!

— І чаго гэта людзі ўвесь час навіны глядзяць?
— А раптам здарыцца што ты так, з-за чаго заўтра не трэба будзе ісці на працу?..

Як стаць мільянерам за 1 дзень?
Як есці ўвесь тыдзень і схуднець на 20 кілаграмаў?
Як на дарэмшчыну набыць 10 машын?
Адказы на гэтыя і іншыя цікавыя пытанні чытайце ў нашым новым часопісе «А хто яго ведае!»

РЫНАК ПРАЦЫ
ЁСЦЬ ЗАРПЛАТА І ЖЫЛЛЁ, АЛЕ...

Атрымаць работу на вёсцы ды яшчэ з жыллём, сёння можна без вялікіх праблем, але як ні дзіўна, ахвотных ісці працаваць на рабочыя месцы, якія прапануюцца, не так і шмат.

У сельскай мясцовасці не хапае рабочых рук. І найперш тут чалавек можа атрымаць не толькі працу, але і жыллё. Апошнія звесткі (на 1.12.2010 г.) па Брэсцкай вобласці сведчаць, што практычна ва ўсіх раёнах патрэбны спецыялісты для сельскай гаспадаркі.

Шынёста і патэлефанаваў у ААТ «Ружаны-Агра» (зарплата ў гаспадарцы не самая высокая, але і не самая нізкая — 1 млн рублёў, ды яшчэ службовае жыллё).

— Вам патрэбны трактарысты?
— Так, а ў вас якая кваліфікацыя?
— Самая высокая.
— А вы дзе жывяце?
— Ды недалёка ад вас.
— А вы не таго... шкодных звячак няма? Сям'я ёсць?
— Сям'я ёсць і дзеці. Але службовае жыллё — гэта дом ці кватэра?
— Можа быць дом, а можа, і кватэра — гэта ўжо на месцы вырашаць трэба.

— Скажыце, а зарплата ў адзін мільён гарантаваная? Каб не атрымалася, што замест мільёна будзе 500 тысяч?
— Ну, ведаецце, трэба глядзець...

Калі ў 30-х гадах ЗША задыхаліся ў цісках дэпрэсіі, то людзі гатовыя былі ухапіцца за любую працу толькі б зарабіць нейкі долар. У нас, відаць, яшчэ не дужа прыціснула, бо ў іншыя часы людзі не былі пераборлівымі, і заробак у 300 долараў, ды яшчэ з жыллём, лічыўся б прывабным.

Добра, спецыялістаў не хапае, але запатрабаваныя таксама паляводы, жывёлаводы... Імі мог бы працаваць кожны, у каго рукі на месцы. Але колькі людзей зараз не працуе, аб'яваецца каля крамаў. Каб неяк пражыць, яны крадуць усё, што пад руку трапляе. Але працаваць іх не прымусяць.

Вунь, у СВК «Мічурынск», КУСП «Перамога» (Івацэвіцкі раён) прапануюцца жывёлаводу зарплата 800 тысяч і жыллё. Чаму б не пайсці працаваць на ферму?

Але ж чалавека цягне да крэмы.

Зарплата для ветурача ці галоўнага агранома ў 900 тыс. — 1 млн малая, хоць і лічыцца не самай нізкай у сельскай гаспадарцы. Але ж і не на ўсіх

прадпрыемствах у горадзе маюць такую ды і жыллё там не раздаюць.

Што не ідуць на зарплату ў 600-700 тысяч, то тут нічога дзіўнага няма, але часта няма ахвотных і на больш высокую.

А можа, у нашым грамадстве ўжо адбыўся падзел? Дзелавыя занялі сваю нішу і спадзяюцца на сябе, большасць працуе на прадпрыемствах і ў арганізацыях і жыве, як уся краіна. А ёсць і тыя, на якіх патрэбна пуга ці закон «аб дармадстве», хоць гэта і учарашні дзень.

Некалькі раёнаў Брэсцчыны не далі звестак пра наяўнасць рабочых месцаў у сельскай гаспадарцы. Сярод іх Ганцавіцкі, Столінскі, Ляхавіцкі...

Пацікавіўся ў намесніка начальніка ўпраўлення працы і занятасці Ляхавіцкага райвыканкама Людмілы ЛАНКУЦЬ пра сітуацыю ў іх раёне.

— Нашым сельгаскааператывам таксама патрэбны спецыялісты, і вакансіі ёсць. Але ў нас няма для іх жылля, і з гэтай прычыны мы не давалі інфармацыі.

— Якія прафесіі найбольш запатрабаваныя?
— Будаўнікі, трактарысты-машыністы, работнікі для лясгаса...

— А каму прапануюцца самая высокая зарплата?
— Будаўнікі па-за канкурэнцыяй. У ПМК-17 — заробкі ад 1,2 да 2 млн. рублёў, усё залежыць ад прафесіі і пасады. У трактарыстаў-машыністаў — па 800 тыс., у лясгасе — 1 млн.

Праца ёсць. У Івацэвіцкім раёне ААТ «Івацэвічы-аграрэх-сэрвіс» могуць прыняць нават замежных грамадзян і асоб без грамадзянства. Не толькі гатовы даць ім працу, але і выдзеліць жыллё.

Пытаюся ў знаёмага, які ў мінулым працаваў аграномам, а сёння «таксеу»:
— На якую зарплату ты пайшоў бы назад у сельгаскааператывы?
— Каб далі 2 млн, то яшчэ, можа, і падумаў бы. Дужа клопату шмат.

Напэўна, так многія думаюць. І яны маюць права выбіраць. Усім хочацца жыць лепш і лягчэй, але не заўсёды так атрымліваецца.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

16 снежня

1730 год — нарадзіўся Міхал Казімір Агінскі, дзяржаўны і культурны дзеяч Рэчы Паспалітай. З 1764 года — ваявода віленскі, з 1768-га — вялікі гетман літоўскі, адзін з кандыдатаў Кацярыны II на польскі прастол. Затым перайшоў на бок барскіх канфедэратаў, але яго атрад быў разбіты, і Агінскі вымушаны быў эміграваць. У 1775 годзе вярнуўся ў Беларусь, жыў у Слоніме, дзе пабудаваў некалькі прадпрыемстваў, друкарню, стварыў оперны тэатр і капэлу. Пісаў музычныя і літаратурныя творы. Выдаў кнігу «Казкі і не казкі». Па ягонай ініцыятыве і на яго сродкі будаваўся Агінскі канал. Памёр у 1800 годзе.

1773 год — адбылося так званае «Бостанскае чаюіццё»: пераагрануты індзейцамі жыхары Бостана зрабілі налёт на караблі брытанскай Ост-Індскай кампаніі і выкінулі за борт 342 скрыні чаю ў знак пратэсту супраць бязмытнага ўвозу англійскага чаю ў Паўночную Амерыку. Урад Вялікабрытаніі пастанавіў закрыць порт Бостана да таго часу, пакуль жыхары горада не выплацяць кампенсацыю кампаніі за нанесены ўрон і накіраваў у Новую Англію войскі. Гэтыя меры сталі сігналам да ўсеагульнага супраціўлення паўночнаамерыканскіх кампаній, вайны за незалежнасць і, у рэшце рэшт, да ўтварэння ЗША.

«Зачыніце дзверы перад усімі памылкамі, і ісціна не зможа зайсці».

Рабіндранат Тагор (1861—1941), індыйскі пісьменнік і грамадскі дзеяч.

ПАВЕРЦЕ Ў «ЕЛКІ»

16 снежня ў Беларусі і Расіі адбудзецца сусветная прэм'ера фільма расійскага рэжысёра Цімура Бекмамбетава «Елкі». Але мінчукі паглядзелі ўжо гэтую карціну два дні таму ў кінатэатры «Масква». Вядомы беларускі драматург Андрэй Курэйчык — адзін з галоўных сцэнарыстаў расійскага праекта — паклапаціўся пра тое, каб першымі «Елкі» бачылі менавіта беларусы. Драматург амаль не працуе для айчыннага кінематографа, пра што вельмі шкадуе, таму для яго вельмі істотна тое, што прэм'ера адбылася ў Мінску.

калькіх гісторый: закаханага юнака, які вечна прападае ў камандзіроўках, не бачыў сваю дзяўчыну паўгода і пачаў падазраваць яе ў здрадзе; хлопца-рабаўніка, які па волі лёсу памяняўся месцамі з міліцыянтам, які толькі што пасадзіў яго за крэты; дзяўчыну і хлопца, якія хлусяць адно аднаму пра тое, што ён жыве на Кубе, а яна — у Фінляндыі; жанчыну, якая не можа знайсці сваё каханне і таму рашаецца на самую адчайную ўчынку; ляманіка і сноўбардзіста, якія перманентна высвятляюць, хто лепшы... Галоўная гісторыя, якая аб'ядноўвае ўсіх гэтых, нібыта незалежных, персанажаў, гэта дзяўчынка з Калінінграда, якая схлусіла, што яе тата — прэзідэнт. Нягледзячы на такую драматычную стракатасць і вялікую колькасць сюжэтных ліній, фільм аб'ядноўвае сапраўды святочны пазітыўны настрой і пацудоўны гумар, якія не раз прымушалі ўсю залу на VIP-пакэце ў Мінску захоўваць самага дабрадушнага смеху.

Фота Таццяны УСКОВАЙ.

У фазе кінатэатра «Масква» перад прэм'ерай «Елак».

— Мясце гэтае кіно вельмі многаму навучыла, — распавядае Андрэй Курэйчык. — Яно навучыла мяне працаваць у камандзе. Я ўпершыню пабачыў, што такое гіперпрафесійная фантастычная каманда: тут не толькі Цімур, тут 6 рэжысёраў, шмат драматургаў! 20 тысяч чалавек дасылалі ў кінакампанію «Базілеус» навагодня гісторыі, анекдоты, найлепшыя з якіх ляглі ў аснову сюжэта гэтага фільма. Здымалі яго — і гэта неверагодны цуд! — у жніўні, калі было 40 градусаў спякоты і смог! А вы пабачыце заснежаную Красную плошчу! Гэта і ёсць тая магія кіно, дзеля якой мы ўсё гэта рабілі.

Фільм зняты выключна на дзяржаўныя грошы фонду падтрымкі кіно Расійскай Федэрацыі. Я прашу людзей, якія ў Беларусі маюць дачыненне да кіно, звярнуць на гэта ўвагу: як таленавіта ў гэтым фільме спалучаецца захапляльны, камедыйны, лёгкі вясёлы элемент і нейкі правільны глыбокі інтарэс дзяржавы. Вось звярніце на гэта ўвагу, мне здаецца, нам, беларускім кінематографістам, шмат чаму тут можна павучыцца. Як наогул траціць грошы на кіно.

Чакаем падобных беларускіх фільмаў. Я вельмі спадзяюся! Гэта мая чацвёртая вялікая карціна, і ўжо нават няёмка неяк, што ўсе яны расійскія, ніводнай беларускай. Сорамна становіцца. Хочацца рабіць добрае кіно і тут!

Сюжэт «Елак» вельмі просты і адначасова мудрагелісты, бо гэта перакрывае не-

расійскага прэзідэнта ў фільме па сцэнарыі беларускага драматурга

Сенсацыяй стала тое, што «Елкі» — першы фільм, у якім зняўся дзейны прэзідэнт — глава кіраўніцтва Расіі — Дзмітрый Мядзведзеў.

— Ён насамрэч праявіў добрыя актёрскія здольнасці, і мы яго ўзялі, — жартуе Андрэй Курэйчык. — А калі гаварыць сур'ёзна, то Дзмітрый Анатольевіч даў згоду скарыстаць яго відэа ў гэтым фільме, таму што фільм насамрэч узгоднены на самым высокім узроўні. Ён прапагандае самыя светлыя агульначалавечыя каштоўнасці: любоў да бліжняга і неабаякавасць да праблем адно аднаго.

Трэба мець мару і да яе імкнуцца, — перакананы беларускі драматург, — «Елкі» сюжэтная завязаная на Новым годзе, але гэтая думка шырэйшая, яна не толькі святая тычыцца. Калі прыкладаць самыя сапраўдныя намаганні, то рана ці позна ўсё супадае, усё атрымаецца. Гэта і жыццёвая мараль, і мараль фільма. Вельмі простая, але правільная для камедыі.

Воўга ЧАЙКОЎСКАЯ.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
Рэгістрацыйнае пасведчэнне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года.

Галоўны рэдактар **У. НАРКЕВІЧ**. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: **І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ** (намеснік галоўнага рэдактара), **Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС** (намеснік галоўнага рэдактара), **С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА** (першы намеснік галоўнага рэдактара), **Л. СВДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ** (намеснік галоўнага рэдактара), **В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА**.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03.

http://www.zviazda.by; e-mail: info@zvyazda.minsk.by
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадруку матэрыялаў толькі з дазволу рэдакцыі.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Газета адрэдакваная ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.
220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ:
тэл./факс: 287 17 79,
e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by
Выходзіць 250 разоў у год. Тыраж 33310. Індэкс 63850.
Зак. № 6138. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12